

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105003/I/2025/36122176490929156

EKONOMICKÉ TÉMY V ALTERNATÍVNYCH MÉDIÁCH
Diplomová práca

2025

Bc. Michal Godina

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

EKONOMICKÉ TÉMY V ALTERNATÍVNYCH MÉDIÁCH
Diplomová práca

Študijný program: Hospodárska diplomacia
Študijný odbor: Ekonomia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných politických vzťahov
Vedúci záverečnej práce: doc. Dr. Tomáš Imrich Profant

Bratislava 2025

Bc. Michal Godina

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

„Čestne vyhlasujem, že som inžiniersku prácu na tému: Ekonomické témy v alternatívnych médiách vypracoval samostatne, a že som všetky použité zdroje uviedol v zozname použitej literatúry.“

Dátum:

.....

(Podpis študenta)

POĎAKOVANIE

Veľké poďakovanie patrí môjmu vedúcemu práce, doc. Dr. Tomášovi Imrichovi Profantovi, za jeho prístup, vzácny čas, cenné rady a nasmerovanie k spracovaniu danej témy.

ABSTRAKT

GODINA, Michal: *Ekonomické témy v alternatívnych médiách*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných politických vzťahov. – Vedúci záverečnej práce: doc. Dr. Tomáš Imrich Profant. Bratislava: FMV EU, 2025, 77 s.

Cieľom záverečnej práce je analyzovať, akým spôsobom popisujú infláciu alternatívne médiá. Druhým cieľom práce je porovnanie ekonomického spravodajstva mainstreamového a alternatívneho prúdu na základe ich prístupu k téme inflácie. Tretím cieľom je dokázanie obsahovej alternatívnosti vybraných alternatívnych spravodajstiev. V práci vymedzujem alternatívne médiá z hľadiska historickej a súčasnej definície a popisujem infláciu z hľadiska jej základnej charakteristiky, delenia, ukazovateľov, príčin a stratégií na jej kontrolu. Výskum práce je realizovaný prostredníctvom kvalitatívnej obsahovej analýzy na vzorke 108 článkov publikovaných v denníkoch SME, Pravda, Hlavné správy, spravodajstve eReport a mesačníku Zem&Vek v sledovanom období od septembra roku 2023 po polovicu marca 2025. Výsledkom práce je kategorizovanie tematických oblastí o inflácii na základe analyzovaných článkov, porovnanie naratívu mainstreamových a alternatívnych médií a dokázanie obsahovej alternatívnosti vybraných alternatívnych médií.

Kľúčové slová:

alternatívne médiá, inflácia, mainstreamové médiá

ABSTRACT

GODINA, Michal: *Economic issues in alternative media* - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Political Relations. – Thesis supervisor: doc. Dr. Tomáš Imrich Profant. - Bratislava: FMV EU, 2025, 77 p.

The aim of the thesis is to analyse how alternative media describe inflation. The second aim of the thesis is to compare mainstream and alternative economic reporting on the basis of their approach to the topic of inflation. The third objective is to prove the content alternativeness of the selected alternative news outlets. In this thesis, I define alternative media in terms of historical and contemporary definitions and describe inflation in terms of its basic characteristics, divisions, indicators, causes and strategies to control it. The research of the thesis is conducted through qualitative content analysis on a sample of 108 articles published in the daily newspapers SME, Pravda, Hlavné Správy, eReport news and in a periodical Zem&Vek in the period from September 2023 to mid-March 2025. As a result, the thesis categorizes thematic areas of inflation based on the analyzed articles, compares the narratives of mainstream and alternative media and proves the content alternativeness of the selected alternative media.

Keywords:

alternative media, inflation, mainstream media

Obsah

Úvod	8
1. Alternatívne médiá	9
1.1 Historický vývoj	9
1.1 Súčasná definícia	10
<i>1.1.1 Holtova definícia</i>	<i>10</i>
<i>1.1.2 Baileyovej definícia</i>	<i>11</i>
2 Inflácia	14
2.1 Základná charakteristika	14
2.2 Delenie inflácie	14
2.3 Ukazovatele inflácie	15
2.4 Dôvody inflácie	18
2.5 Stratégie na kontrolu inflácie	21
3 Cieľ a metodika práce	24
4 Mainstreamové médiá	26
4.1 Denník SME	26
<i>4.1.1 Dôvody inflácie</i>	<i>26</i>
<i>4.1.2 Dopady inflácie</i>	<i>30</i>
4.2 Denník Pravda	37
<i>4.2.1 Dôvody inflácie</i>	<i>37</i>
<i>4.2.2 Dopady inflácie</i>	<i>42</i>
5 Alternatívne médiá	51
5.1 Hlavné správy	51
<i>5.1.1 Dôvody inflácie</i>	<i>51</i>
<i>5.1.2 Dopady inflácie</i>	<i>56</i>
5.2 eReport	59
<i>5.2.1 Dôvody inflácie</i>	<i>59</i>
<i>5.2.2 Dopady inflácie</i>	<i>60</i>
5.3 Zem a Vek	63
<i>5.3.1 Dôvody inflácie</i>	<i>63</i>
<i>5.3.2 Dopady inflácie</i>	<i>65</i>
Záver	67
Zoznam použitej literatúry	69

Úvod

Inflácia predstavuje jeden z najzásadnejších makroekonomických javov, ktorý má bezprostredný vplyv na životnú úroveň obyvateľstva, hospodársku stabilitu štátov a rozhodovanie ekonomických aj politických aktérov. V období hospodárskych otrasov a globálnych kríz sa táto téma dostáva do popredia verejného diskurzu, pričom médiá zohrávajú kľúčovú úlohu v tom, ako je inflácia spoločensky vnímaná, interpretovaná a politicky rámcovaná. V demokratickej spoločnosti plnia médiá dôležitú funkciu sprostredkovateľov informácií, no zároveň sa stávajú aktérmi formovania verejnej mienky, a to najmä v čase zvýšenej neistoty či pred volebnými udalosťami.

V posledných rokoch zároveň narastá vplyv alternatívnych médií, ktoré sa odlišujú od tradičných médií hlavného prúdu vo svojom hodnotovom nastavení, výbere tém a spôsoboch ich spracovania. Tieto médiá sa čoraz výraznejšie podieľajú na tvorbe informačného prostredia, pričom nie vždy spĺňajú štandardy profesionálnej žurnalistiky. Výskum mediálnej reprezentácie inflácie tak umožňuje odhaliť nielen odlišnosti v žurnalistickom spracovaní ekonomických tém, ale aj ideologické a rétorické stratégie, ktorými médiá ovplyvňujú interpretáciu zložitých javov.

Cieľom tejto práce je analyzovať spôsob, akým alternatívne a mainstreamové médiá pristupovali k téme inflácie počas sledovaného obdobia a porovnať charakteristiky ich spravodajstva. Ďalším cieľom tejto práce je dokázať obsahovú alternatívnosť vybraných alternatívnych médií Hlavné správy, eReport a Zem&Vek.

1. Alternatívne médiá

1.1 Historický vývoj

Historický vývoj alternatívnych médií je úzko spätý s procesmi spoločenských a technologických zmien, ktoré vytvorili priestor pre vznik komunikačných platforiem mimo dominantných žurnalistických štruktúr. Alternatívne médiá sú už dlho predmetom výskumu a teoretického skúmania vedcov, rôzni autori sa snažili definovať alternatívne médiá, avšak ako tvrdí Abel, zjavná voľnosť pri definovaní pojmov v tejto oblasti viedla niektorých kritikov k tvrdeniu, že neexistuje žiadna zmysluplná definícia pojmu alternatívne médiá.¹

Z historického hľadiska vedci zaoberajúci sa alternatívnymi médiami úzko klasifikovali hlavne mainstreamové médiá. Predovšetkým ich charakterizovali ako médiá odrážajúce elitné záujmy podnikateľskej a politickej triedy, ktoré sú v binárnom protiklade k radikálnejším alternatívnym mediálnym informačným zdrojom.² Z tohto pohľadu sa alternatívne médiá považovali za demokratickejšie a zodpovednejšie voči verejnosti ako mainstreamové médiá, nezávislejšie od komerčných a politických vplyvov a viac zamerané na oslovenie prevažne ľavicovej časti politiky, ktorá sa zasadzovala o sociálne zmeny v spoločnosti. Podľa Rauchovej sa o alternatívnych médiách skutočne dlho „všeobecne predpokladalo, že majú liberálny alebo progresívny postoj k otázkam, ako sú občianske práva, rovnosť žien, pacifizmus a ochrana životného prostredia“.³ Z tohto pohľadu vyplývalo, že veľká časť academickej literatúry sa o alternatívnych médiách v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia sústreďovala prevažne na ľavicové publikácie a politické boje. Knižné tituly Johna Downeyho z rokov 1984, respektíve 2001 odrážali dôraz na sociálne hnutia a politický odpor.

V roku 2002 sa o posun v oblasti kategorizácie alternatívnych zdrojov svojimi informáciami zapríčinil Chris Atton, ktorý sa vo svojej vplyvnej práci o alternatívnych médiách sústredil nielen na ich obsah, ale aj na ich organizačnú štruktúru, participatívnu úlohu čitateľov a širší vzťah medzi konzumom a spoločným cieľom dosiahnuť progresívne politické víťazstvá. Atton tvrdil, že alternatívne médiá „poskytujú čitateľom prístup k životným skúsenostiam iných čitateľov, respektíve aktivistov, a príležitostne im dávajú

¹ ABEL, R. An alternative press. Why? Publishing Research Quarterly, 1996, 12, s. 78-84.

² DOWNING, J. Radical Media: The Political Experience of Alternative Communication. Boston: South End Press, 1984.

³ RAUCH, J. Resisting the News: Engaged Audiences, Alternative Media, and Popular Critique of Journalism. New York: Routledge, 2021.

možnosť byť súčasťou sociokultúrnej siete a sociálno-politických projektov, často zameraných na sociálnu zmenu mimoparlamentnými prostriedkami“.⁴

1.1 Súčasná definícia

1.1.1 Holtova definícia

Postupom času sa však vedci odklonili od vytvárania binárnej opozície medzi mainstreamovými a alternatívnymi médiami a charakterizovali oveľa komplikovanejši a viacvrstvový vzťah medzi nimi. Kristoffer Holt spolu s kolektívom autorov naznačil, že v literatúre o alternatívnych médiách došlo v posledných rokoch k dvom kritickým posunom. Prvým posunom je, že alternatívne a mainstreamové médiá sa teraz konceptualizujú v rámci kontinua na rozdiel od vzájomného binárneho protikladu. Zároveň po prvotných pozitívnych ohlasoch o alternatívnych médiách sa objavili ich kritickejšie analýzy, ktoré poukazujú na ich obmedzený dosah na verejnosť a štrukturálne obmedzenia, v rámci ktorých fungujú a ktoré taktiež obmedzujú ich výstupy a redakčné ciele.

Zmeny v definícii boli potrebné predovšetkým kvôli vzniku nových digitálnych alternatívnych médií, ktoré sa vzhľadom na technologický pokrok v dvadsiatom storočí nevyskytovali. Vznik nových online politických stránok napríklad nemusí nevyhnutne spĺňať také normatívne ideály, aké vedci predtým vkladali alternatívnym médiám. To má za následok čoraz nejasnejšie určovanie hraníc medzi tým, čo predstavuje mainstreamovú a čo alternatívnu formu média. Vďaka tomu vedci do veľkej miery upustili od debaty o tom, či pravicové alternatívne médiá môžu spĺňať predchádzajúce, zväčša normatívne interpretácie alternatívnych médií a namiesto toho navrhujú „neideologicky zastrešujúcu definíciu, ktorá zohľadňuje rôzne úrovne alebo kľúčové dimenzie, v ktorých sa spravodajské médiá môžu v rámci kontinua mainstream-alternatíva líšiť“.⁵ Nová definícia zahrňuje tri úrovne:

1. Mikroúroveň

- Ide o analýzu producentov mediálneho obsahu, ako aj vyprodukovaného outputu vrátane štýlu a formátu písania

2. Mezoúroveň

- Pochopenie produkčných a organizačných procesov, pochopenie redakčných noriem

3. Makroúroveň

⁴ ATTON, C. *Alternative Media*. London: SAGE Publications Ltd, 2002.

⁵ HOLT, K. U. Key Dimensions of Alternative News Media. *Digital Journalism*, 2019, 7, s. 860–869. DOI: 10.1080/21670811.2019.1625715.

- Uvažovanie o alternatívnych médiách v rámci širšieho mediálneho systému a o ich interakcii so širším informačným prostredím

Tieto tri kľúčové dimenzie nie sú podľa autorov navrhované ako diagnostický nástroj, ktorý by overoval, či je spravodajské médium objektívne „alternatívne“ alebo nie. Hodnotenia alternatívnosti sa podľa nich môžu líšiť v závislosti od perspektívy – spravodajské médium môže hlásať svoju alternatívnosť bez toho, aby to tak vnímali ostatní, a naopak. V podstate však podľa nich platí, že čím viac sa dané médium líši od hlavného prúdu, tým je pravdepodobnejšie, že je vnímané ako alternatíva plniaca funkciu nápravy nejakého problému alebo náhrady v súvislosti s hlavným prúdom. Na základe nového prístupu prišli s definíciou alternatívnych médií:

Alternatívne spravodajské médiá predstavujú proklamovaný a/alebo (samo)vnímaný korektív, ktorý sa stavia proti celkovej tendencii verejného diskurzu vychádzajúceho z toho, čo sa v danom systéme vníma ako dominantné mainstreamové médium. Táto deklarovaná „alternatívnosť“ sa môže objaviť a mala by sa skúmať na viacerých rôznych úrovniach:

- alternatívne spravodajské médiá môžu publikovať rôzne názory, ktoré sa snažia ovplyvniť verejnú mienku podľa agendy, ktorú ich propagátori a/alebo publikum vníma ako nedostatočne zastúpenú, ostrakizovanú alebo inak marginalizovanú v hlavných spravodajských médiách,
- alternatívne spravodajské médiá môžu produkovať alternatívne opisy a interpretácie politických a spoločenských udalostí,
- alternatívne spravodajské médiá sa môžu spoliehať na alternatívne publikačné postupy prostredníctvom alternatívnych mediálnych organizácií a/alebo prostredníctvom kanálov mimo a bez podpory hlavných sietí a novín v alternatívnom mediálnom systéme.⁶

1.1.2 Baileyovej definícia

Jeden z prístupov Baileyovej s kolektívom autorov k alternatívnym médiám sa zameriava na samotný pojem alternatívy. Tento prístup zavádza rozdiel medzi mainstreamovými a alternatívnymi médiami, v ktorom sa alternatívne médiá považujú za doplnok mainstreamových médií alebo za proti-hegemonickú kritiku mainstreamu. Podľa tohto prístupu je jedným z dôvodov samotnej existencie alternatívnych médií potreba vyjadrenia ideológie tých, ktorí sú nedostatočne alebo nesprávne reprezentovaní

⁶ HOLT, K. U. Key Dimensions of Alternative News Media. *Digital Journalism*, 2019, 7, s. 860–869. DOI: 10.1080/21670811.2019.1625715.

v hlavných komunikačných kanáloch. Mainstreamové médiá vďaka svojmu postaveniu konštruujú a legitimizujú „vedúce“ spoločenské hodnoty prostredníctvom ich neustáleho prezentovania publiku. V tomto procese sa mainstreamové médiá stávajú ideologickými, pretože reprodukujú vytvorený a preferovaný pohľad na realitu. Okrem toho majú moc určovať, ktoré konkrétne témy budú prinášať na verejnosť a stávajú sa ideologickými tým, že uprednostňujú myšlienky hlavných sociálnych aktérov, ako sú štát, politici a súkromný sektor, pred názormi znevýhodnených menšín v občianskej spoločnosti. Alternatívne médiá sú tak jedným z mnohých dostupných miest, ktoré marginalizovaným skupinám poskytujú možnosť vytvárať kontra-hegemonické reprezentácie.

Autori zdôrazňujú, že keďže sú alternatívne médiá definované ako médiá, ktoré sú v negatívnom vzťahu k mainstreamovým médiám, treba vyzdvihnúť podmienenosť tohto pojmu – to, čo sa v určitom čase považuje za „alternatívne“, môže byť v inom čase definované ako mainstream. Spoločenský kontext, v ktorom alternatívne médiá fungujú, je neoddeliteľný od pojmu „alternatívne médiá“ a môže slúžiť ako východisko pre definíciu alternatívnych médií. Súčasné mainstreamové médiá sa zvyčajne považujú za⁷:

- majoritné a zamerané na veľké publikum
- orientované na homogénne publikum
- štátne organizácie alebo komerčné spoločnosti
- vertikálne alebo hierarchicky štruktúrované organizácie, v ktorých pracujú profesionáli
- nositeľov dominantných diskurzov a reprezentácií.

Alternatívne médiá môžu v týchto otázkach zaujímať jednu alebo viac opačných pozícií:

- minoritné a orientované na špecifické komunity/znevýhodnené skupiny
- orientované na rozmanité publikum
- nezávislé od štátu a trhu
- horizontálne alebo nehierarchicky štruktúrované
- nositeľov nedominantných (protihegemonických) diskurzov a reprezentácií

Druhý prístup autorov definuje alternatívne médiá ako alternatívu a doplnenie mainstreamových médií na organizačnej a obsahovej úrovni.

Na organizačnej úrovni existencia alternatívnych médií ukazuje, že médiá môžu existovať nezávisle od štátu a trhu. Keďže tlak na veľké mainstreamové médiá (aby sa orientovali viac na trh), býva značný, alternatívne médiá ukazujú, že byť „tretím sektorom“

⁷ BAILEY, O. G.; CAMMAERTS, B.; CARPENTIER, N. Understanding Alternative Media. In: Allan, S. (ed.). New York: Open University Press, 2007.

je pre mediálne organizácie stále možnosťou. Tento argument možno uplatniť aj na vnútornú štruktúru mediálnej organizácie, keďže veľké mainstreamové mediálne organizácie majú tendenciu mať vertikálnejšiu štruktúru. Horizontálnejšie štruktúrované alternatívne médiá teda ukazujú, že alternatívne spôsoby organizácie a vyváženejšie a horizontálnejšie štruktúry zostávajú aktuálnymi možnosťami.

Na obsahovej úrovni môžu alternatívne médiá ponúkať ideológie, reprezentácie a diskurzy, ktoré sa líšia od tých, ktoré majú pôvod v mainstreamových médiách. Tieto rozdiely vyplývajú z vyššej miery účasti rôznych spoločenských skupín a komúnít a z cieľa poskytnúť „*priestor na vysielanie miestnym kultúrnym prejavom, etnickým menšinám, horúcim politickým otázkam v susedstve alebo lokalite*“.⁸ Mainstreamové médiá majú tendenciu orientovať sa na rôzne typy elít, ako je to napríklad v prípade hlavného spravodajstva, ktoré uprednostňuje vládne zdroje, čo často vedie k takzvanej štruktúrálnej zaujatosti. Orientácia alternatívnych médií na poskytnutie hlasu rôznym sociálnym hnutiam, menšinám, subkultúram a ich dôraz na seba-reprezentáciu môže mať za následok rozmanitejší obsah, ktorý znamená pluralitu spoločenských hlasov. Zároveň toto odmietanie produkčných hodnôt „profesionálov“ pracujúcich v mainstreamových médiách vedie k rozmanitosti formátov a žánrov a vytvára v alternatívnych médiách priestor na experimentovanie s obsahom a formou.⁹

⁸ BAILEY, O. G.; CAMMAERTS, B.; CARPENTIER, N. Understanding Alternative Media. In: Allan, S. (ed.). New York: Open University Press, 2007.

⁹ BAILEY, O. G.; CAMMAERTS, B.; CARPENTIER, N. Understanding Alternative Media. In: Allan, S. (ed.). New York: Open University Press, 2007.

2 Inflácia

2.1 Základná charakteristika

Index inflácie je jedným z najdôležitejších ekonomických ukazovateľov, ktoré ovplyvňujú náš každodenný život. Keďže všetci potrebujeme nakupovať a používať širokú škálu tovarov a služieb, denne priamo aj nepriamo pociťujeme zmeny cien. V trhovom hospodárstve sa ceny tovarov a služieb môžu vždy meniť a zatiaľ čo niektoré ceny rastú, iné môžu klesať alebo zostať rovnaké. Keď však hovoríme o inflácii, v skutočnosti máme na mysli zvýšenie cenovej hladiny tovarov (napríklad potravín) a služieb (napríklad dodávky elektriny alebo plynu). Inými slovami, inflácia je definovaná ako všeobecný alebo plošný nárast cien tovarov a služieb počas dlhšieho obdobia.¹⁰

Labonte infláciu definuje ako trvalý alebo nepretržitý rast všeobecnej cenovej hladiny alebo ako trvalý alebo nepretržitý pokles hodnoty peňazí. V súvislosti s touto definíciou poznamenáva niekoľko vecí. Po prvé, inflácia sa vzťahuje na pohyb všeobecnej cenovej hladiny. Nevzťahuje sa na zmeny jednej ceny vo vzťahu k iným cenám. Tieto zmeny sú bežné aj vtedy, keď je celková úroveň cien stabilná. Po druhé, ide o ceny tovarov a služieb, nie aktív. Po tretie, rast cenovej hladiny musí byť do určitej miery podstatný a musí trvať dlhšie ako jeden deň, týždeň alebo mesiac.¹¹

2.2 Delenie inflácie

Vo všeobecnosti možno infláciu rozdeliť do štyroch typov podľa jej rozsahu:

a. Mierna (plazivá) inflácia

Dochádza k nej vtedy, keď je rast cien veľmi pomalý. Do tejto kategórie patrí trvalý ročný rast cien nižší ako 3% ročne. Takéto zvyšovanie cien sa považuje za bezpečné a nevyhnutné pre hospodársky rast.

b. Kráčajúca inflácia

Kráčajúca inflácia nastáva vtedy, keď ceny rastú mierne a ročná miera inflácie je jednociferná. To sa udeje vtedy, keď sa miera rastu cien pohybuje v strednom pásme od 3 – 10%. Inflácia tejto miery je varovným signálom pre vládu, aby ju kontrolovala skôr, ako sa zmení na cválajúcu infláciu.

c. Cválajúca inflácia

¹⁰ HÖFLMAYR, M. Inflation explained: What lies behind and what is ahead? European Parliamentary Research Service, 2022.

¹¹ LABONTE, M. Inflation: Causes, Costs, and Current Status. Congressional Research Service, 2011.

Pri cválajúcej inflácii prebieha nárast cien 10-20% ročne. Tento typ inflácie má obrovské nepriaznivé účinky na chudobnú a strednú triedu. Jej kontrola si vyžaduje prísne monetárne a fiškálne opatrenia.

d. Hyperinflácia

Hyperinflácia je jav, pri ktorom ceny rastú veľmi rýchlo dvojciferným až trojciferným tempom. Môže sa dostať do situácie, keď sa miera inflácie už nedá merať a je absolútne nekontrolovateľná. Ceny by mohli rásť mnohonásobne každým dňom. Takáto situácia prináša úplný kolaps peňažného systému v dôsledku neustáleho poklesu kúpnej sily peňazí.¹²

2.3 Ukazovatele inflácie

Ukazovatele inflácie slúžia na meranie zmien cenovej hladiny tovarov a služieb v ekonomike počas určitého obdobia. Samotné ukazovatele inflácie sú dôležitým nástrojom k udržiavaniu cenovej stability. Podľa Štatistického úradu Slovenska zo spotrebiteľského hľadiska na vytvorenie celkového obrazu o vývoji cien rozlišujeme harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP), index spotrebiteľských cien (CPI) a jadrovú (čistú) infláciu.¹³

I. Harmonizovaný index spotrebiteľských cien

HICP je pre eurozónu kľúčovým ukazovateľom cenovej stability, ktorý uznáva Európska centrálna banka a Európsky systém centrálnych bánk. HICP bol vytvorený s cieľom poskytovať vysokokvalitný ukazovateľ inflácie spotrebiteľských cien, porovnateľný medzi jednotlivými krajinami. Na základe Maastrichtskej zmluvy je priemerná ročná miera inflácie, meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien, jedným zo štyroch konvergenčných kritérií, ktoré musia členské štáty EÚ splniť pred vstupom do tretej etapy hospodárskej a menovej únie, čiže etapou so spoločnou menou – Euro.

Harmonizovaný index spotrebiteľských cien na rozdiel od indexu spotrebiteľských cien neobsahuje zložky „Imputované nájomné“ a vybrané položky týkajúce sa veľkých opráv a údržby domácnosti, z čoho vyplývajú niektoré odlišnosti vo váhach zložiek.

¹² Central Bank of Nigeria. [online]. 2006 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: <https://www.cbn.gov.ng/out/eduseries/seriesinflation.pdf>

¹³ Štatistický úrad Slovenskej republiky. Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistik [online]. 5. jún 2024 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/macroeconomic/prices/metadata!/ut/p/z1/jZJBT4NAEIV_iweO7j4WtoC3LaZ0DVHbLS3uxUCDIKRAQ1H030uTXkx0ZW6TfO_N5M1QTV0qm-yjKrO-apvsOPYveva68qQ_n9sCPvcA-agSYKuwkQ7dGQG4VE_Rh5FYul4M-HHEIcUyWQcrx4FwpunxRwlM0xsAbbZXR

V roku 2022 sa vývoj harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien sledoval na 729 reprezentantoch (okrem niektorých položiek vzťahujúcich sa na bývanie vo vlastnom obydli). Základným obdobím pre harmonizovaný index spotrebiteľských cien je v súčasnosti priemer roka 2015. Harmonizovaný index k základnému obdobiu sa vypočíta reťazením cez december predchádzajúceho roka.¹⁴

II. Index spotrebiteľských cien

Od januára 2024, po revízií indexov spotrebiteľských cien, sa vývoj indexov spotrebiteľských cien sleduje na univerzálnom spotrebnom koši, založenom na súbore reprezentantov - vybraných druhov tovarov a služieb platených obyvateľstvom, členených podľa 12 odborov, 44 skupín a 102 tried klasifikácie COICOP. Index spotrebiteľských cien tovarov a služieb (životných nákladov) pre všetky domácnosti charakterizuje cenový vývoj v celospoločenskom priemere. Indexy spotrebiteľských cien (životných nákladov) sa vypočítavajú aj pre vybrané typy sociálnych skupín domácností - zamestnancov, dôchodcov a za skupinu nízkopříjmových domácností. Počnúc januárom 2005 sa vypočítava index spotrebiteľských cien k základnému obdobiu (december 2000) reťazením cez december predchádzajúceho roku.

Za cenové reprezentanty boli vybrané výrobky a služby, ktoré sa významne podieľajú na výdavkoch obyvateľstva a svojím rozsahom reprezentujú celú sféru spotreby. Členenie indexov sa uskutočnilo v súlade s metodikou Eurostatu tak, že univerzálny spotrebný koš sa člení na 12 odborov podľa klasifikácie COICOP (Klasifikácia individuálnej spotreby podľa účelu). Jednotlivé odbory sú do skupín rozdelené nasledovne:

- 1. Potraviny a nealkoholické nápoje**
- 2. Alkoholické nápoje a tabak**
- 3. Odevy a obuv**
- 4. Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá**
- 5. Nábytok, bytové zariadenie a bežná údržba domu**
- 6. Zdravie**
- 7. Doprava**
- 8. Pošta a telekomunikácie**
- 9. Rekreačia a kultúra**

¹⁴ Štatistický úrad Slovenskej republiky. Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistik [online]. 5. jún 2024 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/macroeconomic/prices/metadata!/ut/p/z1/jZJBT4NAEIV_iewO7j4WtoC3LaZ0DVHbLS3uxUCDIKRAQ1H030uTXkx0ZW6TfO_N5M1QTV0qm-yjKrO-apvsOPYveva68qQ_n9sCPvcA-agSYKuwkQ7dGQG4VE_Rh5FYul4M-HHEIcUyWQcrx4FwpunxRwlM0xsAbbZXR

10. Vzdelávanie

11. Hotely, kaviarne a reštaurácie

12. Rozličné tovary a služby¹⁵

III. Jadrová a čistá inflácia

Jadrová inflácia kvantifikuje mieru rastu cenovej hladiny na neúplnom spotrebnom koši. Zo spotrebného koša sú vylúčené položky s regulovanými cenami a položky s cenami ovplyvňovanými inými administratívnymi opatreniami. Položky, u ktorých dôjde k cenovým zmenám z dôvodu daňových úprav (napr. zmien DPH, spotrebných daní, dotácií), zostávajú súčasťou spotrebného koša, ale vplyv daňových úprav sa eliminuje. Jadrová inflácia je kvantifikovaná dvoma spôsobmi:

- ako príspevok upraveného koša (v percentuálnych bodoch) k celkovej miere inflácie, očistený od zmien daňového zaťaženia príslušných položiek spotrebného koša
- ako prírastok cien upraveného spotrebného koša (v percentách), očistený od zmien daňového zaťaženia príslušných položiek spotrebného koša

Celkovú infláciu teda rozkladáme na jadrovú infláciu (vplyv položiek s trhovými cenami), vplyv položiek s regulovanými cenami a vplyv nepriamych daní (eliminácia daňových úprav).

Príspevok jadrovej inflácie vyjadruje, o koľko percent by sa v príslušnom období zmenila cenová hladina, keby nedošlo k zmene cien vplyvom administratívnych zásahov. To znamená, že pokiaľ nedochádza k žiadnym zmenám administratívnych cien, je príspevok jadrovej inflácie zhodný s celkovou infláciou.

Príspevok jadrovej inflácie (v percentuálnych bodoch) k celkovej inflácii ďalej rozkladáme na príspevok čistej inflácie a príspevok cien potravín. Dôvodom na oddelenie podielu potravín z čistej inflácie bol fakt, že ceny potravín v minulosti podliehali značnej sezónnosti ako aj netrhovým opatreniam vlády (napr. zmeny garantovaných cien pre prvovýrobcov, dotácií, dovozných ciel, kvót).¹⁶

¹⁵ Štatistický úrad Slovenskej republiky. Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistik [online]. 5. jún 2024 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na:

https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/macroeconomic/prices/metadata!/ut/p/z1/jZJBT4NAEIV_iweO7j4WtoC3LaZ0DVHbLS3uxUCDIKRAQ1H030uTXkx0ZW6TfO_N5M1QTVOqm-yjKrO-apvsOPYveva68qQ_n9sCPvcA-agSYKuwkQ7dGQG4VE_Rh5FYul4M-HHEIcUyWQcrx4FwpunxRwlM0xsAbbZXR

¹⁶ Štatistický úrad Slovenskej republiky. Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistik [online]. 5. jún 2024 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/macroeconomic/prices/metadata!/ut/p/z1/jZJBT4NAEIV_iweO7j4WtoC3LaZ0DVHbLS3uxUCDIKRAQ1H030uTXkx0ZW6TfO_N5M1QTVOqm-

2.4 Dôvody inflácie

V ekonomike existuje niekoľko potenciálnych príčin inflácie. Zmena miery inflácie zvyčajne odráža nerovnováhu medzi celkovou ponukou a dopytom, ktorá môže byť spôsobená dopytom, ponukou, prípadne oboma. Dopytom motivovaná inflácia môže byť spôsobená fiškálnymi alebo menovými stimulmi alebo môže mať pôvod v dynamike súkromných výdavkov. Vo všeobecnosti sa však z dlhodobého hľadiska hovorí, že inflácia je „vždy a všade menovým javom“, čo znamená, že je poháňaná menovou politikou. Je dôležité rozlišovať medzi ponukovými a dopytovými príčinami rastu inflácie, pretože inflácia vyvolaná ponukou (alebo nákladová inflácia) je spojená s poklesom produkcie, zatiaľ čo inflácia vyvolaná dopytom (alebo dopytová inflácia) je spojená s rastom produkcie.¹⁷

i. Dopytová inflácia

Inflácia, ktorá je spôsobená zvýšením agregátneho dopytu (celkových výdavkov) bez proporcionálneho zvýšenia agregátnej ponuky (celkovej produkcie), sa nazýva dopytová inflácia. Keď sa agregátny dopyt zvýši o viac ako o jeho vývojovú mieru, výrobná kapacita ekonomiky sa zvyčajne okamžite neprispôsobí vyššiemu dopytu, najmä ak je ekonomika na úrovni plnej zamestnanosti alebo blízko nej. V reakcii na zvýšený dopyt v ekonomike sa výrobcovia pokúsia zvýšiť množstvo tovarov a služieb, ktoré poskytujú. S cieľom zvýšiť výrobu sa výrobcovia môžu pokúsiť zamestnať viac pracovníkov zvýšením miezd. Za predpokladu, že výrobcovia nie sú ochotní znížiť zisky, aby zvýšili výrobu, pravdepodobne zvýšia ceny svojich finálnych tovarov a služieb, aby si kompenzovali zvýšenie miezd (ktoré zvyšuje výrobné náklady), čím vznikne inflácia. Inflácia môže pôsobiť na zníženie dopytu a zvýšenie ponuky, a tak môže byť prostriedkom na obnovenie rovnováhy ponuky a dopytu, najmä v prehrievajúcej sa ekonomike, v ktorej dopyt vzrástol nad úroveň, ktorú môže ekonomika produkovať pri plnej zamestnanosti.

K zvýšeniu agregátneho dopytu môže prispieť viacero faktorov, okrem iného aj bežné výkyvy a toky hospodárskeho cyklu, nálada spotrebiteľov a investorov, hodnota meny a fiškálna a menová politika. Expanzívna fiškálna politika zahŕňa zvýšenie rozpočtového deficitu znížením daní alebo zvýšením vládnych výdavkov či transferov jednotlivcom. Takéto politiky pôsobia na zvýšenie celkových výdavkov v ekonomike tým,

yjKrO-apvsOPYveva68qQ_n9sCPvcA-agSYKuwkQ7dGQG4VE_Rh5FYul4M-HHEIcUyWQcrx4FwpunxRwlM0xsAbbZXR

¹⁷ LABONTE, M. Inflation in the U.S. Economy: Causes and Policy Options. Congressional Research Service, 2022.

že v prípade nižších daní zvyšujú spotrebiteľský dopyt alebo v prípade zvýšených výdavkov zvyšujú spotrebiteľský dopyt aj vládne nákupy. To následne môže viesť k zvýšeniu výroby a zníženiu úrovne nezamestnanosti. Nevýhodou dosiahnutia týchto výhod prostredníctvom expanzívnej fiškálnej politiky je, že v krátkodobom horizonte môžu viesť k dopytovej inflácii, najmä ak je ekonomika pri plnej zamestnanosti. Je nepravdepodobné, že expanzívna fiškálna politika spôsobí trvalú infláciu, pretože zvyčajne zahŕňa dočasné zvýšenie výdavkov. Takéto jednorazové zvýšenie môže spôsobiť podobné jednorazové zvýšenie inflácie, ale trvalé zvýšenie inflácie by pravdepodobne spôsobilo len vtedy, ak by sa takáto politika uplatňovala natrvalo. Okrem toho sa na kompenzáciu inflačných účinkov takejto politiky môže potenciálne použiť menová politika.¹⁸

ii. Nákladová inflácia

Inflácia, ktorá je spôsobená poklesom agregátnej ponuky v dôsledku zvýšenia výrobných nákladov bez proporcionálneho poklesu agregátneho dopytu, sa nazýva nákladová inflácia. Zvýšenie nákladov na suroviny alebo niektorých z výrobných faktorov - pôdu, prácu, kapitál - má za následok zvýšenie výrobných nákladov. Za predpokladu, že produktivita výrobcov je na úrovni svojho maxima alebo blízko neho, výrobcovia nebudú schopní v reakcii na to udržať existujúce ziskové marže. Podobne ako v prípade dopytu, ak výrobcovia nemôžu alebo nechcú akceptovať znížené zisky, zvýšia ceny. Klasickým príkladom nákladovej inflácie je výsledok cenového šoku, ktorý prudko zníži ponuku danej komodity a zvýši jej cenu. Určité komodity sú vstupmi do výrobného procesu, a keď sa zvýši cena dôležitého vstupného tovaru, zvýši sa aj cena konečných tovarov a služieb, čo vedie k inflácii. Inflácia tlačaná nákladmi, najmä ak je spôsobená ponukovým šokom, má tendenciu viesť len k dočasnému zvýšeniu inflácie, pokiaľ nie je tlmená menovou politikou. Narušenie ponuky sa často zmiernuje prirodzeným spôsobom a na to, aby bola inflácia trvalo vysoká, by musel nastať ponukový šok za ponukovým šokom.

Jedným z dôvodov, prečo je najmä komoditný šok široko citovaným príkladom niečoho, čo spôsobuje nákladovú infláciu, je skutočnosť, že dopyt po mnohých komoditách sa považuje za nepružný. Elasticita dopytu sa vzťahuje na to, ako sa mení apetít spotrebiteľov po tovare vzhľadom na cenu, za ktorú je ponúkaný. Úplne neelastický tovar je taký, ktorý by spotrebiteľia nakupovali rovnakým tempom bez ohľadu na cenu. Napríklad dopyt po rope a jej derivátoch - ako je benzín, nafta a petrochemické výrobky -

¹⁸ LABONTE, M. Inflation in the U.S. Economy: Causes and Policy Options. Congressional Research Service, 2022.

je vo všeobecnosti pomerne neelastický, pretože ide o nevyhnutné nákupy pre spotrebiteľov a podniky, pričom je ľahko dostupných len málo substitútov.

Ďalším často uvádzaným príkladom nákladovej inflácie je inflácia spôsobená rastom nákladov práce, často označovaná ako mzdová inflácia. Zvýšenie minimálnej mzdy by napríklad teoreticky mohlo spôsobiť infláciu. Keď výrobcovia musia platiť svojim pracovníkom viac, môžu sa rozhodnúť preniesť tieto náklady na spotrebiteľa, znížiť zisk, aby zaplatili zvýšené náklady, alebo znížiť počet pracovníkov, ktorých zamestnávajú, aby udržali náklady na nízkej úrovni. Rozsah, v akom zvýšenie miezd ovplyvňuje cenovú hladinu, závisí najmä od toho, koľkých pracovníkov sa zvýšenie miezd týka a od veľkosti tohto zvýšenia. V prípade minimálnej mzdy môže byť v závislosti od úrovne zvýšenia ovplyvnených veľmi málo pracovníkov alebo veľmi veľa pracovníkov.¹⁹

iii. Nové dôvody inflácie

Podľa Weber došlo v posledných rokoch k významnému posunu v chápaní príčin inflácie. Ekonomické a politické authority na medzinárodnej a európskej úrovni podľa nej postupne uznali, že hlavnou príčinou súčasnej inflácie sú predovšetkým vysoké zisky podnikov. Takáto analýza tak predstavovala významnú zmenu oproti tradičným názorom, ktoré infláciu zvyčajne pripisovali dopytovej alebo nákladovej inflácii.

Podľa štúdií, ktoré publikovali organizácie ako Európska centrálna banka, OECD, Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS), Európska komisia a Medzinárodný menový fond (MMF), mali vysoké zisky podnikov výrazný vplyv na rast cien. Ako uviedla prezidentka ECB Christine Lagardeová, príspevok ziskov k inflácii bol dlhodobo prehliadaný, keďže dáta o ziskoch neboli dostatočne dostupné a kvalitné. Lagardeová zdôraznila, že firmy boli schopné zvýšiť ceny nielen kvôli prenosu nákladových šokov, ale často aj nad rámec reálnych zvýšených nákladov, čím zvyšovali svoje marže.²⁰

Tento jav označovaný ako „inflácia predajcov“ vznikol v situácii, keď podniky úspešne preniesli nákladové šoky na spotrebiteľov. Táto situácia sa výrazne líšila od prvého ropného šoku zo 70. rokov 20. storočia, kedy inflácia bola prevažne spôsobená rastom mzdových nákladov. Naopak, v súčasnosti predstavovali zisky podľa MMF až 40 % príčin inflácie, pričom mzdy zamestnancov v reálnom vyjadrení poklesli. Tradičný prístup centrálnych bánk k inflácii spočíval v zvyšovaní úrokových sadzieb. Tento postup

¹⁹ LABONTE, M. Inflation in the U.S. Economy: Causes and Policy Options. Congressional Research Service, 2022.

²⁰ WEBER, I. M. (2023). Taking Aim at Sellers' Inflation. Project Syndicate. Dostupné na: <https://www.project-syndicate.org/commentary/sellers-inflation-diagnosis-accepted-but-old-interest-rate-policies-remain-by-isabella-m-weber-2023-07>

bol však v súčasných podmienkach podľa autorky neúčinný. Rast úrokových sadzieb totiž podľa jej analýzy neznižoval ziskové marže podnikov, ale naopak zvyšoval riziko hospodárskej recesie a finančnej nestability. Autorka ďalej uviedla, že súčasná firemná stratégia často uprednostňovala zvyšovanie cien pred rastom objemu predaja, čo robilo opatrenia cielené na znižovanie dopytu menej účinnými.

Isabella Weber taktiež zdôraznila nevyhnutnosť prehodnotenia súčasných stratégií boja proti inflácii. Upozornila, že tradičné politiky, akými bolo zvyšovanie úrokových sadzieb, prenášali náklady inflácie primárne na zamestnancov, sociálne systémy a budúce generácie. Podľa nej je potrebná nová stratégia, ktorá by sa zameriavala na reguláciu ziskových marží, podporu investícií a zvyšovanie produktivity, pričom ako pozitívny príklad uviedla Španielsko, ktoré kreatívnymi politikami dosiahlo nižšiu mieru inflácie.²¹

2.5 Stratégie na kontrolu inflácie

Vzhľadom na rastúci konsenzus, že cenová stabilita by mala byť hlavným dlhodobým cieľom menovej politiky, mnohé krajiny prijali aktívne opatrenia na zníženie a kontrolu inflácie. Existujú štyri základné stratégie, ktoré centrálné banky používajú na kontrolu a zníženie inflácie:²²

- Naviazanie výmenného kurzu
- Menové cielenie
- Inflačné cielenie
- Zníženie inflácie bez explicitnej nominálnej kotvy

1) Naviazanie výmenného kurzu

Jednou z bežne používaných metód na zníženie inflácie a jej udržiavanie na nízkej úrovni je naviazanie hodnoty meny krajiny na hodnotu meny veľkej krajiny s nízkou infláciou. V niektorých prípadoch táto stratégia zahŕňa fixné naviazanie výmenného kurzu na kurz druhej krajiny, aby sa jej miera inflácie nakoniec priblížila k miere inflácie druhej krajiny, zatiaľ čo v iných prípadoch zahŕňa plazivé naviazanie alebo cieľ, pri ktorom sa jej mena môže znehodnocovať stabilným tempom, aby jej miera inflácie mohla byť vyššia ako miera inflácie druhej krajiny.

2) Menové cielenie

²¹ WEBER, I. M. (2023). Taking Aim at Sellers' Inflation. Project Syndicate. Dostupné na: <https://www.project-syndicate.org/commentary/sellers-inflation-diagnosis-accepted-but-old-interest-rate-policies-remain-by-isabella-m-weber-2023-07>

²² MISHKIN, F. S. Strategies for Controlling Inflation. 6122. vyd. Cambridge: National Bureau of Economic Research, 1997.

Ďalšou stratégiou kontroly inflácie je menovo-agregátne cielenie. V mnohých krajinách naviazanie výmenného kurzu neprichádza do úvahy kvôli tomu, že krajina je príliš veľká alebo nemá prirodzenú krajinu, ku ktorej by mohla svoju menu naviazať. Kolaps bretton-woodskeho režimu pevného výmenného kurzu podporil od polovice 70. rokov 20. storočia menové cielenie v mnohých krajinách, najmä v Nemecku a Švajčiarsku. Jedným zo spôsobov, ako realizovať menové cielenie, je postupovať podľa návrhu Milтона Friedmana, ktorý navrhol pravidlo konštantnej miery rastu peňazí, pri ktorom sa zvolený menový agregát cielene zvyšuje konštantným tempom.

V praxi sa však používa flexibilnejšie menové cielenie, banky sa odchyľujú od svojich cieľov menového rastu, aby reagovali na krátkodobé ciele, ako je rast reálneho produktu a faktory výmenného kurzu, vrátane tempa hospodárskej aktivity, úrovne trhových úrokových sadzieb alebo miery nezamestnanosti v daných krajinách. Flexibilnejšie menové cielenie je odvodené od Taylorovho pravidla na stanovenie menovej politiky. V roku 1993 ekonóm John Taylor navrhol stanovenie úrokových sadzieb, ktoré zohľadňujú mieru inflácie a produkčnú medzeru a v niektorých prípadoch aj mieru nezamestnanosti. Politika Federálneho rezervného systému v USA vychádzala v rokoch 1993 až do roku 2008 práve z Taylorovho pravidla pre menovú politiku.²³

3) Inflačné cielenie

Jednou z ďalších stratégií menovej politiky, ktorá sa v posledných rokoch stala čoraz viac populárnejšou, je inflačné cielenie, ktoré zahŕňa verejné vyhlásenie strednodobých číselných cieľov inflácie s inštitucionálnym záväzkom menových orgánov tieto ciele dosiahnuť. K znakom stratégie inflačného cielenia patrí zvýšená komunikácia s verejnosťou a trhom o plánoch a cieľoch tvorcov menovej politiky a zvýšená zodpovednosť centrálnej banky za dosahovanie jej inflačných cieľov.²⁴

V januári 2012 Federálny rezervný systém v USA oznámil, že svoju politiku nastaví tak, aby udržiaval približne 2% mieru inflácie ročne. Namiesto používania Taylorovho pravidla na stanovenie menovej politiky oznámil mieru inflácie, ktorú chce dosiahnuť dopredu. Hlavným rozdielom oproti menovému cieleniu teda je, že inflačné cielenie je orientované do budúcnosti, pričom menové cielenie vychádzajúce z Taylorovho pravidla je reakciou na minuloročnú infláciu v ekonomike. Centrálna banka často udávajú

²³ MISHKIN, F. S. *Strategies for Controlling Inflation*. 6122. vyd. Cambridge: National Bureau of Economic Research, 1997.

²⁴ MISHKIN, F. S. *Strategies for Controlling Inflation*. 6122. vyd. Cambridge: National Bureau of Economic Research, 1997.

inflačné cielenie ako rozpätie dvoch hodnôt, ktoré sa v danom roku snažia dosiahnuť, nezaväzujú sa k dosiahnutiu konkrétnej miery inflácie.²⁵

4) Zníženie inflácie bez explicitnej nominálnej kotvy

Viacerým krajinám sa v posledných rokoch podarilo úspešne znížiť a kontrolovať infláciu bez explicitnej nominálnej kotvy – ako je naviazanie výmenného kurzu, menové cielenie alebo inflačné cielenie. Táto stratégia zahŕňa do budúcnosti orientované správanie, pri ktorom sa pravidelne uskutočňujú preventívne menovo-politické zásahy proti inflácii. Podľa odhadov z priemyselne vyspelých krajín s nízkou infláciou má inflačný proces obrovskú zotrvačnosť – podľa nich trvá menovej politike dva až tri roky, kým ovplyvní produkciu a tri roky, kým ovplyvní infláciu. V prípade krajín, ktorých ekonomiky reagujú na zmeny výmenných kurzov rýchlejšie alebo ktoré zaznamenali veľmi premenlivú infláciu, a teda majú pružnejšie ceny, môžu byť oneskorenia kratšie.

Z dôvodu existencie oneskorení musia krajiny a ich orgány konať preventívne a svoje menové politiky zavádzať skôr, ako sa inflácia objaví a zakotví v procese stanovovania miezd a cien. Táto preventívna stratégia menovej politiky je charakteristická aj pre stratégiu inflačného cielenia, avšak u tejto stratégie absentuje nominálna kotva a jej menovo-politická stratégia je menej transparentná.²⁶

²⁵ KRUGMAN, P.; Wells, R. Economics. 4. vyd. New York: Worth Publishers, 2015.

²⁶ MISHKIN, F. S. Strategies for Controlling Inflation. 6122. vyd. Cambridge: National Bureau of Economic Research, 1997.

3 Cieľ a metodika práce

Hlavným cieľom tejto diplomovej práce je analyzovať spôsob, akým alternatívne a mainstreamové médiá počas skúmaného obdobia pristupovali k otázke inflácie prostredníctvom identifikácie hlavných charakteristík ich spravodajstva. Druhým cieľom tejto práce je porovnanie ekonomického spravodajstva médií hlavného, mainstreamového prúdu s médiami alternatívneho prúdu. Tretím cieľom je potvrdenie alebo vyvrátenie obsahovej alternatívnosti skúmaných alternatívnych médií.

V práci využívam predovšetkým kvalitatívnu obsahovú analýzu, pretože je vhodná na skúmanie kontextov, v ktorých pojem inflácia médiá zobrazovali, zároveň sú v práci využívané metódy syntézy, komparácie a štatistického triedenia. Zdroje čerpaného textu sú predovšetkým knižné publikácie, články, správy organizácií orientujúcich sa v danej problematike. Pri písaní textu som využíval anglickú aj slovenskú literatúru.

Jednotkou analýzy štúdie sú články publikované na webových stránkach piatich médií – SME, Pravda, Hlavné správy, eReport, Zem&Vek, pričom sa do úvahy neberú príspevky publikované prostredníctvom blogu alebo diskusie. Články museli obsahovať pojem „inflácia“, pričom sa mohlo vyskytovať v akomkoľvek páde. Za skúmané obdobie sa považuje rozmedzie od začiatku septembra 2023 po polovicu marca 2025. Uvedené obdobie bolo vybrané na základe záujmu skúmať ekonomické témy v spravodajstvách v období, kedy v našej krajine prebiehali voľby do Národnej rady Slovenskej republiky a nastupovala demokraticky zvolená vláda Roberta Fica.

Zo skúmaného obdobia bolo dokopy vybraných 108 článkov, z toho 39 z denníka SME, 34 z denníka Pravda, 16 z denníka Hlavné správy, 6 z portálu eReport, 13 z mesačníka Zem&Vek. Články, v ktorých sa pojem inflácia vyskytoval pasívne, respektíve nespadal do zadefinovaných kritérií, neboli pre potreby výskumu zohľadňované. Konkrétne ich bolo 14 z denníka SME, 7 z denníka Pravda, 0 zo spravodajstva eReport, 5 z denníka Hlavné správy, 7 z mesačníka Zem&Vek. Celkovo to predstavovalo 33 článkov, čo reprezentuje vzorku 30,56% všetkých článkov.

Články boli následne rozdelené na články získané z mainstreamových a články získané z alternatívnych zdrojov, sukcesívne pomocou kategorizácie analyzované, články alternatívnych médií porovnané s definíciou alternatívnych médií a porovnané s rétorikou mainstreamových médií v dvoch hlavných tematických oblastiach: 1. Dôvody inflácie, ktoré boli rozdelené do troch podskupín podľa toho, z čoho médiá vinili infláciu na: a. Politika centrálnych bánk, b. Politika vlády Slovenskej republiky a c. Geopolitické okolnosti.

Do druhej hlavnej tematickej oblasti boli priradené články, v ktorých sa riešila problematika dopadu inflácie, ktorú som následne rozdelil do 3 podskupín – a. Dopad na domácnosti, b. Dopad na verejný sektor a c. Dopad na súkromný sektor. Sekundárne boli texty analyzované aj z hľadiska publicistického štýlu, konkrétne z hľadiska citového zafarbenia, pričom som posudzoval, či boli články písané v neutrálnom tóne, varovnom alebo znepokojujúcom tóne alebo bol použitý emocionálne ladený prejav s výskytom expresívneho jazyka.

V prvej kapitole sa venujem alternatívnym zdrojom, popisujem historický vývoj alternatívnych médií z hľadiska ich definície a klasifikácie a následne vysvetľujem súčasnú definíciu a ich zaradenie podľa Holtovej a Baileyovej definície alternatívnych médií. V druhej kapitole sa venujem inflácii, začínam jej základnou charakteristikou, popisujem delenie inflácie, ukazovatele inflácie a definujem príčiny inflácie. Na konci kapitoly uvádzam, akými stratégiami sa dá inflácia kontrolovať. V štvrtej a piatej kapitole sa venujem výskumu, v ktorom analyzujem, akým spôsobom alternatívne a mainstreamové médiá popisujú vo svojich článkoch infláciu a porovnávam ich spravodajstvo na základe vyššie uvedeného postupu.

4 Mainstreamové médiá

Pre výskum som si zvolil denníky SME a Pravda, ktoré podľa dát patria k jedným z najviac navštevovaných spravodajských portálov na Slovensku, vďaka čomu sa radia medzi takzvané mainstreamové médiá.²⁷

4.1 Denník SME

4.1.1 Dôvody inflácie

- **Politika centrálnych bánk**

V analyzovaných článkoch denníka SME sa menová politika centrálnych bánk javila ako jeden z ústredných motívov na vysvetlenie inflácie, pričom dominantný význam bol prisudzovaný rozhodnutiam o úrokových sadzbách zo strany Európskej centrálnej banky (ECB) a amerického Federálneho rezervného systému (Fed). Mediálny diskurz zvyrazňoval rozdielne prístupy oboch inštitúcií, pričom ECB bola prezentovaná ako aktívnejší aktér v znižovaní sadzieb v porovnaní s opatrnejším postupom Fedu. Tento naratív bol rámcovaný v kontexte spomaľujúceho hospodárskeho rastu v eurozóne a súvisiacich obáv z príliš nízkej inflácie, čo vytváralo implicitný predpoklad, že menová stimulácia je v danom prostredí opodstatnená.²⁸

Zároveň sa v diskurze objavila perspektíva, ktorá upozorňovala na možnú asymetriu efektov menovej politiky v jednotlivých členských štátoch eurozóny. Analytik Marián Kočíš explicitne upozorňoval, že znižovanie sadzieb zo strany ECB môže v slovenskom kontexte viesť k opačnému účinku – teda k nárastu inflácie, čím sa poukázalo na limity jednotnej menovej politiky.²⁹ O krokoch Federálneho rezervného systému denník informoval, že za účelom potlačiť rast cien FED svoje sadzby zvyšoval. Tvrdenie bolo podporené vyjadrením analytika Mareka Nemkyho z finančnej spoločnosti XTB, ktorý uviedol, že „vyššie úrokové sadzby plnia svoju funkciu a zaťažujú spotrebiteľov“.³⁰ Zároveň ich označil za jeden z nástrojov, ktorými sa dala inflácia regulovať. Denník tiež pripomenul, že pôvodne očakávané štyri zníženia sadzieb v roku 2025 sa podľa vtedajších

²⁷ IAB Slovakia. Informácie o IAB monitor [online]. Bratislava: IAB Slovakia, [cit. 2025-03-28]. Dostupné na: <https://www.iabslovakia.sk/iab-monitor/informacie-o-iab-monitor/>

²⁸ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Sadzby padali, energopomoc zamiešala s číslami. Čo sa dialo v ekonomike? SME.sk [online]. 20. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23427311/co-sa-dialo-v-ekonomike-pred-koncom-roka.html>

²⁹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>

³⁰ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Američania sa topia v dlhoch na kreditkách. Uvidíme, ako sa k tomu postaví Trump 2.0. SME.sk [online]. 2. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23430234/usa-americiania-kreditne-karty-dlhy.html>

odhadov pravdepodobne znížia na dve.³¹ Z jazykového hľadiska sa text vyznačoval prevažne neutrálnym a faktografickým štýlom bez emotívneho zafarbenia. Slovník článku bol prevažne analytický, zameraný na prezentáciu číselných údajov a expertných výpovedí.

▪ **Politika vlády Slovenskej republiky**

V analyzovaných článkoch denníka SME sa pozornosť sústreďovala predovšetkým na kritiku vlády v súvislosti s prijatými konsolidačnými opatreniami, ktorých cieľom bolo stabilizovať deficit verejnej správy, no ktoré zároveň ovplyvnili aj vývoj inflácie v krajine. Svoju kritiku denník vyjadril pri uvedení viacerých názorov súčasných alebo bývalých opozičných politikov. Z relácie Sobotné dialógy denník SME citoval vyjadrenia Michala Trubana, ktorý označil vládnu kabinet za najhoršiu vládu, akú si pamätal – „*nepamätám si takú zlú vládu, ako je toto obdobie*“ a zároveň kritizoval, že sa vláda podľa neho sústredila viac na vlastné záujmy než na riešenie problémov bežných občanov. V ďalšom vyjadrení Truban dodal, že „*oni robia ešte väčší chaos ako predchádzajúca vláda, ktorú za to kritizovali.*“³² a podotkol, že schválené zvýšenie dane z pridanej hodnoty sa rozleje do celého sektoru a nová transakčná daň prispeje k rastu inflácie.

V kritike vlády pokračoval denník SME v rozhovore s bývalým ministrom financií Ivanom Miklošom, ktorý upozornil na zámer vlády pokračovať v poskytovaní energetickej pomoci obyvateľstvu a prípadného poskytovania takzvaných „helikoptérových peňazí“ – teda formu neadresnej finančnej podpory, ktorá by bola rozdeľovaná širokému spektru obyvateľov bez ohľadu na ich sociálnu alebo ekonomickú situáciu.

Ako upozornil bývalý minister financií, išlo by o extrémne nákladné riešenie, ktoré by ľudí viedlo k menšiemu sporeniu a k znižovaniu spotreby, navyše by generovalo značné morálne hazardy, keďže v minulosti sa podobné formy podpory spájali aj s neúčelným využívaním verejných zdrojov – napríklad v prípadoch, keď sa cez štátne dotácie vykurovali súkromné bazény.

Okrem toho Ivan Mikloš upozorňoval, že vtedajšie smerovanie vládnej politiky zanedbávalo realizáciu potrebných štrukturálnych reforiem a modernizačných opatrení. Vláda podľa neho namiesto riešenia príčin hospodárskej neefektívnosti volila krátkodobé a

³¹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Američania sa topia v dlhoch na kreditkách. Uvidíme, ako sa k tomu postaví Trump 2.0. SME.sk [online]. 2. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23430234/usa-americiania-kreditne-karty-dlhly.html>

³² TASR. Danko predčasné voľby vylúčil, za postojom poslancov okolo Huliaka vidí Pellegriniho. SME.sk [online]. 23. november 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23415320/danko-truban-politika-sobotne-dialogy.html>

populistické zásahy, ktoré mali za následok zvyšovanie deficitu a znižovanie dlhodobej konkurencieschopnosti Slovenska.³³

V kritike vlády denník pokračoval aj bez vyjadrení opozičných politikov. V článku z konca roka 2024 denník SME síce pozitívne informoval, že vláda schválila zmrazenie cien energií, vďaka čomu sa ceny plynu udržali na úrovni z roku 2022 a odhad inflácie sa znížil z predpokladaných 5 percent na 4,3 percenta, zároveň však kritizoval, že plošná dotácia nebude zadarmo. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť podľa denníka uviedla, že energiodotácie zvýšia štátny deficit takmer o tristo miliónov eur. V nasledujúcom roku mal podľa nej schodok dosiahnuť 4,7 percenta HDP, pričom pôvodne odhadovala 4,5 percenta.³⁴

Denník SME aj vo svojom príspevku z konca roka 2024 rámcovo vládnu fiškálnu politiku ako potenciálny zdroj budúcej inflácie, pričom zdôraznil úlohu konsolidačného balíčka v hodnote 2,7 miliardy eur. Tento rámec staval na predpoklade, že opatrenia ako zvýšenie dane z pridanej hodnoty, rast firemných daní a zavedenie transakčnej dane majú priamy vplyv na rast cien. Text zároveň obsahoval korekčný hlas odborníka – analytika Tomáša Boháčka z 365.bank, ktorý artikuloval, že bez dotácií na plyn a elektrinu pre domácnosti by inflácia mohla byť ešte vyššia.³⁵

V článkoch z tohto kalendárneho roka denník SME ešte zintenzívnil kritiku voči vládnej koalícii a upozorňoval, že aj napriek vládnym zásahom ceny neklesajú a inflácia narastá. V článku z februára 2025 denník uvádzal, že napriek zníženej sadzbe DPH v určitých oblastiach, ktoré presadil Andrej Danko, ceny aj tak rástli. Dokazoval to údajmi za január zverejnenými Štatistickým úradom, ktoré ukazovali, že inflácia medziročne stúpila o 3,9 percenta. Jedným z dôvodov rastu boli podľa analytikov stúpajúce ceny za služby. *„Rástli najmä ceny stravovacích služieb, reštaurácií a ubytovania. Ceny všetkých*

³³ KRESCANKO DIBÁKOVÁ, Jana. Mikloš v Aréne: Konsolidačný balíček je zlý, narastie sivá ekonomika. SME.sk [online]. 10. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23395999/ivan-miklos-arena-rozhovor.html>

³⁴ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Sadzby padali, energopomoc zamiešala s číslami. Čo sa dialo v ekonomike? SME.sk [online]. 20. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23427311/co-sa-dialo-v-ekonomike-pred-koncom-roka.html>

³⁵ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Za obedy dáme viac ako osem eur. V bratislavskej župe sú prekvapivo druhé najlacnejšie. SME.sk [online]. 27. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23426816/na-obedy-utratime-viac-ako-cesi-co-bude-v-buducem-roku-po-mixe-konsolidacnych-opatreni.html>

*položiek trhových služieb, ktorým bola znížená DPH, rástli. Zníženie DPH sa nepremietlo do poklesu ich cien.*³⁶

Denník SME v rovnakom článku taktiež reagoval na video ministra pôdohospodárstva Richarda Takáča zo strany Smer, v ktorom chcel ukázať, že potraviny boli v novom roku lacnejšie. Poukázal pritom na video opozičného politika Alojza Hlinu, ktorý tvrdil, že Takáč zaplatil menej len preto, že v jeho obchode boli dočasné zľavy. Štatistici zároveň uviedli, že ceny potravín v januári neklesli, ale stúpili, a to napriek zníženiu DPH pre vybrané tovary a služby. Analytik UniCredit Bank v článku dodal, že potraviny zdraželi medzimesačne o pol percenta a medziročne o 1,7 percenta, pričom tento vývoj podľa neho spôsobovali okrem iného aj zvýšené náklady na mzdy.³⁷

V článku o podiele výrobkov takzvaných privátnych značiek na Slovensku denník opäť poukázal na fakt, že podľa odborníkov konsolidácia povedie k zvýšenej inflácii. „*V minulom roku dosiahol podiel výrobkov tzv. privátnych značiek na Slovensku takmer 26 percent. Je to o percento menej ako rok predtým, ale stále ide o druhé najvyššie číslo od roku 2013, odkedy Potravinárska komora Slovenska sleduje toto číslo. V tomto roku by sa trend rastu mohol zase otočiť. Dôvodom je konsolidačný balíček, ktorý podľa odborníkov povedie k vyššej inflácii.*“³⁸ Filip Kužma z Inštitútu moderného spotrebiteľa uviedol, že Národná banka Slovenska prognózovala zvýšenie cien potravín približne o päť percent.

Duálne poukázanie na dopady vládnutia koalície v súvislosti s infláciou aplikovali v SME aj v roku 2025, keď denník opätovne upozornil na pozitívny trend spomaľovania inflácie v roku 2024 v porovnaní s rokom 2023, kedy priemerný rast cien dosiahol úroveň 10,5 %. Zmiernenie inflácie bolo podľa vyjadrenia analytika Slovenskej sporiteľne Mariána Kočiša pripisované predovšetkým pokračujúcemu zastropovaniu cien energií zo strany štátu. Tento naratív tak posilňoval rámec pozitívne hodnotenej štátnej intervencie, ktorá mala stabilizačný účinok na cenový vývoj.

V ďalšej časti textu bol však predstavený alternatívny odborný pohľad. Analytik Tatra banky Boris Fojtík upozornil, že napriek zníženiu DPH na vybrané potraviny sa v

³⁶ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

³⁷ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

³⁸ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Veselá paradajka sa vytráca, privátne značky u nás zdomácnili a vznikajú nové. SME.sk [online]. 19. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23452517/paradajky-mlieko-aj-naradie-privatne-znacky-u-nas-zdomacneli-tento-rok-mozu-byt-este-vyhladavanejsie.html>

roku 2025 očakáva ich cenový rast. Dôvodom mali byť iné opatrenia obsiahnuté v konsolidačnom balíčku, ktoré zvyšovali nákladové zaťaženie firiem. Medzi najvýznamnejšie položky patrila novo zavedená transakčná daň, zvýšenie korporátnej dane, ako aj vyššia DPH na väčšinu ostatných tovarov a služieb. Podľa Fojtíka bude v budúcnosti potrebné sledovať vývoj cien potravín ako jedného z citlivých ukazovateľov inflačného vývoja.³⁹

Text článkov bol formulovaný predovšetkým formálne a informatívne, obsahoval však emocionálne ladený jazyk, kritický voči opatreniam koalície. Vyskytol sa v diskusiách so súčasným opozičným politikom Michalom Trubanom, respektíve s bývalým ministrom financií Ivanom Miklošom ale aj na úrovni redakčného obsahu. Denník pri kritike krokov vládnej koalície spomínal aj pozitívne dopady ich politiky, nebolo to však podmienkou a zo sledovaného obdobia vyplynulo, že infláciu v krajine pripisoval hlavne konsolidácii. V článkoch sa však snažil dodržiavať názorovú pluralitu a svoje tvrdenia podporoval dátami.

4.1.2 *Dopady inflácie*

- **Dopad na domácnosti**

Počas sledovaného obdobia mala práve problematika dopadu inflácie na domácnosti jedno z najväčších zastúpení článkov spomedzi všetkých analyzovaných kategórií, čo potvrdzuje aj rozsah danej podkategórie. V článkoch sa objavovali prevažne kratšie pasáže informujúce o dôsledkoch inflácie na zvyšujúce sa životné náklady. Denník SME napríklad zverejnil výsledky Národnej správy Eurobarometra, ktorú publikovalo Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku. Podľa tejto správy patrili medzi hlavné problémy, ktoré v danom období trápili slovenských občanov, najmä rastúce ceny a vysoké náklady na život. Sociologička Oľga Gyárfášová, ktorá výsledky prieskumu prezentovala, upozornila, že z inflácie a rastúcich cien vyjadrilo obavy až 47 percent slovenských respondentov.⁴⁰

V polovici októbra bol v denníku citovaný poslanec Štefan Kišš, ktorý upozorňoval na vývoj potravinovej inflácie v nasledujúcich rokoch. Podľa neho bude budúca inflácia vyššia ako v aktuálnom roku 2024 a v budúcom roku by mohla presiahnuť štyri percentá.

³⁹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>

⁴⁰ TASR. So svojim životom je podľa prieskumu spokojná výrazná väčšina Slovákov. SME.sk [online]. 2. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23418897/so-svojim-zivotom-je-podla-prieskumu-spojna-vyrazna-vacsina-slovakov.html>

„Ak miniete na potraviny týždenne 50 eur, za celý rok si kvôli inflácii priplatíte o 100 eur viac,“⁴¹

Denník SME pokračoval v podporovaní naratívu o výraznom raste cien ako dôsledku pretrvávajúcej inflácie, pričom tento vývoj ilustroval konkrétnymi údajmi. Informoval, že od roku 2019 sa celková inflácia na Slovensku zvýšila o 34 %, pričom ešte vyšší nárast bol zaznamenaný v kategórii potravín a nealkoholických nápojov (48 %) a v oblasti reštauračných a hotelových služieb (až 51 %).⁴²

Analytici tento vývoj interpretovali ako dôsledok rastúcich cien potravín, čo sa prejavovalo aj v zdražovaní stravovacích služieb. Analytik Slovenskej sporiteľne Marián Kočiš uviedol, že ceny obedov sa vyvíjali v súlade s celkovou infláciou, čím potvrdil systematický charakter cenového rastu v tejto oblasti. Zároveň poukázal na významnú váhu výdavkov na potraviny a bývanie (vrátane energií), ktoré tvorili až 44 % slovenského spotrebného koša. V medzinárodnom porovnaní tento údaj signalizoval nadpriemerné zaťaženie domácností, keďže podľa článku míňali viac na tieto základné položky už len obyvatelia Litvy.⁴³

V článku sa taktiež uvádzali prognózy na nasledujúci rok, v ktorých analytici predpokladali infláciu presahujúcu päť percent. Analytik Tomáš Boháček z 365.bank varoval, že takéto zvýšenie cien povedie predovšetkým k poklesu kúpyschopnosti obyvateľstva. „Znamená to, že spotrebiteľia si budú môcť dovoliť za tie isté peniaze menej tovarov a služieb,“ a dodal, že „rast reálnych miezd by však mohol znížiť riziko poklesu životnej úrovne, ktorá by napriek všetkému mala stále rásť.“⁴⁴ Tento rámec zdôrazňoval reálny dopad inflácie na každodenné výdavky obyvateľstva, pričom článok využíval kvantifikovateľné údaje na posilnenie obrazu zvyšujúcich sa životných nákladov.

Interpretácia inflácia bola v texte previazaná aj s vývojom mzdovej úrovne na Slovensku. Podľa analytika Mareka Nemkyho sa úroveň miezd v porovnaní s rokom 2019

⁴¹ TASR. Vláda predstavila štátny rozpočet. Ficovej drahoty a chaosu, vyhlásilo PS. SME.sk [online]. 15. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23398301/vlada-predstavila-statny-rozpocet-ficovej-drahoty-a-chaosu-vyhlasil-ps.html>

⁴² ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

⁴³ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Za obedy dáme viac ako osem eur. V bratislavskej župe sú prekvapivo druhé najlacnejšie. SME.sk [online]. 27. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23426816/na-obedy-utrati-viac-ako-cesi-co-bude-v-buducem-roku-po-mixe-konsolidacnych-opatreni.html>

⁴⁴ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Za obedy dáme viac ako osem eur. V bratislavskej župe sú prekvapivo druhé najlacnejšie. SME.sk [online]. 27. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23426816/na-obedy-utrati-viac-ako-cesi-co-bude-v-buducem-roku-po-mixe-konsolidacnych-opatreni.html>

nezastavila na pôvodných hodnotách, ale aj napriek vysokej inflácii sa zaznamenal mierny rast kúpnej sily. „Slovensko patrilo medzi pozitívnejšie príklady krajín, kde reálne mzdy dokázali rásť aj napriek vyššiemu cenovému rastu“⁴⁵. V kontraste však dodal, že v roku 2025 a taktiež v nasledujúcom roku môže kúpyschopnosť rodín s deťmi klesnúť, čo by ovplyvnilo ich pozíciu v rebríčku európskych krajín. Dôvodom je podľa neho neistý výhľad miezd, keďže vyššie daňové zaťaženie podnikov v kombinácii s oživenou infláciou môže negatívne ovplyvniť reálnu kúpnu silu obyvateľov.

V článku sa tiež uvádzalo, že od roku 2019 do začiatku tohto roka vzrástla inflácia na Slovensku o 39 percent, čím sa krajina zaradila na siedmu priečku v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ. SME konštatovalo, že dôsledkom vysokej inflácie v posledných rokoch bolo, že ľudia každý rok reálne chudobneli a cítili to pri každodenných nákupoch.

Denník SME však poukazoval aj na pozitívny trend v oblasti nárastu plátov odkazujúc sa aj na aktuálne údaje Štatistického úradu SR, podľa ktorých priemerná mzda na Slovensku dosiahla úroveň 1524 eur. Po dvoch rokoch tak mzdy konečne rástli rýchlejšie ako inflácia. Podľa štatistikov teda reálne platy vzrástli takmer o štyri percentá.⁴⁶

Podľa januárových údajov Štatistického úradu SR taktiež medziročne stúpla inflácia o 3,9 percenta, pričom ako dôvod analytici uvádzali najmä rast cien za služby. Branislav Karmažin z Národnej banky Slovenska uviedol, že „rástli najmä ceny stravovacích služieb, reštaurácií a ubytovania“.⁴⁷ Doplnil, že ceny všetkých položiek trhových služieb, ktorým bola znížená DPH, sa neznížili, ale naopak vzrástli.⁴⁸

SME pokračovalo v poukazovaní na rast cien potravín a podporovalo svoje tvrdenia názormi analytikov. Uviedlo názor analytika Koršňáka, podľa ktorého spotrebiteľia paradoxne zaznamenali vyššie ceny potravín, a to aj napriek poklesu sadzby DPH na väčšinu potravín na päť alebo 19 percent podľa typu potravín. Potraviny zdraželi

⁴⁵ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Ľudia na Slovensku si za plat môžu dovoliť najmenej, ukazuje rebríček krajín (tabuľky a grafy). SME.sk [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23458372/platy-mzda-rebricek-krajin.html>

⁴⁶ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Ľudia na Slovensku si za plat môžu dovoliť najmenej, ukazuje rebríček krajín (tabuľky a grafy). SME.sk [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23458372/platy-mzda-rebricek-krajin.html>

⁴⁷ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

⁴⁸ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

medzimesačne o 0,5 percenta a medziročne o 1,7 percenta. Znížená sadzba DPH síce zmiernila rast cien, no úplne mu nezabránila.⁴⁹

V článku denníka SME líder Progresívneho Slovenska Michal Šimečka kriticky hodnotil aktuálnu situáciu na Slovensku. Uvádzal, že krajina bola v stave, keď vláda prakticky nevládla a parlament reálne nezasadal, pričom nebolo jasné, či vládna koalícia mala väčšinu. Zároveň zdôraznil závažnú ekonomickú situáciu občanov, ktorí podľa neho zažívali bezprecedentnú drahotu: „*Od januára sa dramaticky zvyšuje inflácia, rastú aj ceny potravín, ceny všetkého, a to nás ešte čaká transakčná daň od 1. apríla,*“⁵⁰

Denník sa napokon zamerl aj na interpretáciu dopadu vývoja cien na rozličné domácnosti, pričom sa spoliehal na údaje analytikov a Štatistického úradu. Decembrové údaje Štatistického úradu poukázali na rozdiely v inflácii podľa typu domácností - zatiaľ čo celková inflácia bola v decembri 2,9 percenta, dôchodcovská inflácia dosiahla nižšiu hodnotu, len 2,5 percenta. „*Dôchodcovská inflácia bola vzhľadom na štruktúru spotreby penzistov nižšia ako u zamestnancov alebo pri celkovej inflácii,*“⁵¹ vysvetlil hlavný ekonóm ČSOB Marek Gábriš.

Dôvody nižšej inflácie pre domácnosti dôchodcov spočívali podľa analytikov najmä v zložení ich spotrebného koša. Marek Nemky z XTB vysvetlil, že pre dôchodcov mali veľký význam ceny potravín a stabilné náklady na bývanie. Napríklad u domácností zamestnancov tvorili náklady na bývanie 24 percent spotrebného koša, u penzistov to bolo až o desať percent viac. Priemerná dôchodcovská inflácia za celý rok bola podľa Štatistického úradu 2,2 percenta, čo zodpovedá úrovni spred štyroch rokov.⁵²

Na základe analyzovaného obdobia možno konštatovať, že štýl písania článkov v denníku SME bol v prevažnej miere charakteristický vecným, analytickým a informatívnym spracovaním. V kontexte informovanosti verejnosti o dopadoch inflácie pre obyvateľov však možno konštatovať, že denník SME nepriamo kritizoval kroky vlády v článkoch, v ktorých prioritne reportoval o dopadoch inflácie, keďže v článkoch poskytoval

⁴⁹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>

⁵⁰ TASR. Mimoriadne schôdze k odvolávaniu ministra Tarabu a ministerky Šimkovičovej neotvorili. SME.sk [online]. 18. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451856/taraba-simkovicova-odvolavanie-ficova-vlada.html>

⁵¹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>

⁵² ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>

vyjadrenia lídra opozičnej strany Michala Šimečku alebo názory autorov, ktorí poukazovali, že aj napriek zníženiu DPH ceny rástli.

- **Dopad na verejný sektor**

Dopad inflácie na verejný sektor tvoril spolu s dopadom inflácie na domácnosti z hľadiska početnosti voči všetkým kategóriám k najväčším, informoval predovšetkým o potrebe navyšovania platov v štátnom sektore a potrebe úpravy poplatkov. Vládna úprava sadzieb správnych poplatkov bola v denníku prezentovaná ako súčasť konsolidačných opatrení, pričom jej zdôvodnenie sa opieralo o vývoj inflácie. Podľa vládného návrhu vzrástli spotrebiteľské ceny od roku 2009 približne o 54 %, čo vláda využila ako argument na pokrytie rastúcich nákladov spojených s činnosťou správnych orgánov, súdov a prokuratúry.⁵³

Výrazne bola prezentovaná téma rastúcich výdavkov miest a obcí, ktoré boli priamo spájané s infláciou. Rozhodnutie o pridelení 60 miliónov eur na kompenzáciu inflácie bolo v denníku prezentované ako neprimerané vzhľadom na rozsah rozpočtových deficitov miest a obcí. Uvedená suma bola porovnávaná s konkrétnymi potrebami samospráv, denník tak vyjadroval, že samosprávy vzhľadom na výšku inflácie v krajine potrebujú väčšiu pomoc.⁵⁴

Spravodajstvo denníka SME sa opieralo aj o stanoviská Únie miest Slovenska, ktorá sa vzhľadom na infláciu dopytovala väčšej pomoci. ÚMS upozorňovala na to, že plánované fiškálne opatrenia, ako zvýšenie DPH či zavedenie dane z finančných transakcií, môžu výrazne predražiť spolufinancovanie projektov z európskych zdrojov. Tento rámec podčiarkoval riziko obmedzenia investícií, zníženia čerpania eurofondov a ohrozenia každodenného chodu samospráv. Zmienky o raste minimálnej mzdy či povinnosti vyplácať mimoriadne odmeny zamestnancom poukazovali na štrukturálne problémy, ktorým museli čeliť verejné inštitúcie na lokálnej úrovni.⁵⁵

V spravodajstve dominovala perspektíva, podľa ktorej samosprávy niesli hlavnú záťaž v dôsledku neadekvátnej štátnej politiky. Dôsledkom tohto tlaku bola potreba

⁵³ HAJČÁKOVÁ, Daniela – KATUŠKA, Michal – RYNÍK, Jozef. Rušia sviatok, menia II. pilier, zdvíhajú dane, cigarety a alkohol budú stáť viac. Ako ide vláda šetriť. SME.sk [online]. 4. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23252519/ako-ide-vlada-konsolidovat-a-setrit-zruseny-sviatok-ii-pilier-dane.html>

⁵⁴ VANČO, Martin. Miestne dane a poplatky idú prudko hore. Prečo majú mestá stále málo peňazí? SME.sk [online]. 6. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23256479/mesta-samospravy-financie-dane.html>

⁵⁵ TASR. Mnohé mestá stále nedokážu zostaviť svoje rozpočty na nasledujúci rok, upozorňuje Únia miest Slovenska. SME.sk [online]. 1. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23391857/mesta-nedokazu-zostavit-svoje-rozpocety-na-nasledujuci-rok-upozornuje-unia-miest-slovenska.html>

zvyšovať miestne dane a poplatky. Inflácia tak nebola zobrazovaná ako abstraktný makroekonomický jav, ale ako konkrétny faktor ohrozujúci finančnú stabilitu a funkčnosť verejnej správy.

SME ďalej poskytlo názor Michala Šimečku upozorňujúci, že zvýšenie financií pre školstvo a zdravotníctvo zo strany vlády nezohľadnilo infláciu, čo znamenalo reálny pokles dostupných prostriedkov v týchto oblastiach. Podľa Šimečku „*zvýšená DPH postihne všetkých, a najviac tých najzraniteľnejších*“,⁵⁶ pričom sa odvolával na názory viacerých ekonómov, čím vydavateľstvo podporovalo názor o negatívnom dopade inflácie na verejnú správu.

Z informácií z denníka SME hnutie Slovensko upozorňovalo, že platy zdravotníkov mali v roku 2024 narásť približne o 3,7 percenta, čo je však menej než očakávaná inflácia. Podľa hnutia došlo k zníženiu základných platových koeficientov nielen zdravotníkom, ale aj lekárom, zubárom a zdravotníckym záchranárom.⁵⁷

SME prinieslo aj názor poslanca Stachuru, ktorý poukazoval na rovnakú skutočnosť, a to že u sestier a ďalších nelekárskych zdravotníckych pracovníkov existoval stále priestor na to, aby ich platy rástli rýchlejšie ako inflácia. Poslanec zároveň kritizoval vládu za to, že reálny rast platov v zdravotníctve prakticky zastavila. „*Myslíme, že je veľmi nešťastné okresať všetkým zdravotníkom takýmto spôsobom mzdy a vlastne ich zastabilizovať na nulovom navýšení, keď si odrotáme infláciu, ktorú tu máme*“, vyjadril svoje znepokojenie poslanec.⁵⁸ Denník SME tak opakovane prostredníctvom opozičných politikov poukazoval na negatívny dopad inflácie pre verejný sektor.

Prostredníctvom predsedu odborového zväzu školstva Pavel Ondek redakcia pokračovala v upozorňovaní na to, že aktuálne opatrenia vlády viedli k poklesu reálnych platov zamestnancov v školstve z dôvodu inflácie. „*Spôsobí to pokles reálnych platov zamestnancov školstva a nezaručí zvyšovanie ich životnej úrovne ani zvýšenie atraktívnosti*

⁵⁶ MORAVČÍK, Marek. Michelko vylúčil to, čo Gašpar označil za podmienku vyjednávania s huliakovcami (čo zaznelo v diskusiách). SME.sk [online]. 1. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23418607/gaspar-si-nie-je-isty-ci-za-rozpocet-zahlasuju-aj-huliakovci-co-zaznelo-v-politickych-diskusiach.html>

⁵⁷ TASR. Saško sa obáva, že ak čoskoro nedôjde k dohode, môže o vyrokované peniaze prísť. SME.sk [online]. 18. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23399878/sasko-sa-obava-ze-ak-coskoro-nedojde-k-dohode-moze-o-vyrokovane-peniaze-prist.html>

⁵⁸ TASR. Zdravotníctvo príde v dôsledku konsolidácie o takmer 260 miliónov eur, tvrdí SaS. SME.sk [online]. 19. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23386378/zdravotnictvo-pride-v-dosledku-konsolidacie-o-takmer-260-milionov-eur-tvrdi-sas.html>

jednotlivých profesií pôsobiacich v školstve“.⁵⁹ Zároveň pripomenul, že hoci si odbory uvedomovali potrebu konsolidácie verejných financií, vzdelávanie by podľa nich malo byť vnímané ako investícia do budúcej prosperity krajiny a pri rozdeľovaní zdrojov by malo byť prioritou.

SME nakoniec opätovne riešilo problematiku platov, keďže pri odhadovanej inflácii podľa štátneho Inštitútu finančnej politiky na úrovni 3,7 percenta a podľa Rady pre rozpočtovú zodpovednosť na úrovni 4,2 percenta, reálne platy pedagógom neporástli. V praxi to znamenalo, že napriek nominálne vyšším príjmom si učitelia nemohli dovoliť nakupovať viac ako doteraz.⁶⁰

Denník využíval predovšetkým citovo neutrálne slová s informatívnym charakterom, avšak viaceré uverejnené vyjadrenia analytikov, opozičného politika Michala Šimečku alebo združenia ÚMS vyjadrovali obavy a riziká spojené s opatreniami vlády a ich negatívnym dopadom pre verejný sektor v praxi.

- **Dopad na súkromný sektor**

Denník SME formoval interpretáciu vládnej konsolidácie ako faktora, ktorý mal a bude mať celoplošný dopad na cenovú hladinu v ekonomike a zasiahol rovnako spotrebiteľov ako aj podnikateľov. Dopad inflácie na súkromný sektor sa v sledovanom období vyskytol len v dvoch článkoch. Zástupca asociácie hotelov pre denník SME v súvislosti s cenou obedov na budúci rok uviedol, že „*pokračujúci tlak na zvyšovanie miezd v sektore, nedostatok pracovníkov a zvýšené náklady po legislatívnych zmenách, ako je transakčná daň, budú zasahovať do výslednej cenotvorby*“,⁶¹ Zástupca hotelov tak kritizoval konsolidáciu, ktorá sa dotkla nielen domácností, ale aj podnikov prostredníctvom zvýšených nákladov napriek zníženej DPH z 10 na 5 percent.

V druhom článku denník SME upozorňoval, že konsolidácia sa prejaví na všetkých cenách. Uvádza vyjadrenie analytika Tatra banky Borisa Fojtíka, podľa ktorého bude dôležité sledovať vývoj cien potravín aj v ďalších mesiacoch roka 2025. Podľa neho ceny porastú, a to aj napriek spomínanej nižšej DPH na potraviny. Dôvodom budú ostatné

⁵⁹ TASR. Odborový zväz školstva nepodpíše kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa. SME.sk [online]. 24. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23388553/odborovy-zvaz-skolstva-nepodpise-kolektivnu-zmluvu-vyssieho-stupna.html>

⁶⁰ TASR. Odborový zväz školstva nepodpíše kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa. SME.sk [online]. 24. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23388553/odborovy-zvaz-skolstva-nepodpise-kolektivnu-zmluvu-vyssieho-stupna.html>

⁶¹ ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Za obedy dáme viac ako osem eur. V bratislavskej župe sú prekvapivo druhé najlacnejšie. SME.sk [online]. 27. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23426816/na-obedy-utratieme-viac-ako-cesi-co-bude-v-buducem-roku-po-mixe-konsolidacnych-opatreni.html>

opatrenia vládneho konsolidačného balíčka, ktoré budú musieť firmy platiť, a ktoré budú musieť preniesť aj do svojich cien. Denník SME konkretizoval, že ide napríklad o novú a kritizovanú transakčnú daň, ktorú začnú firmy platiť na jar. Uvádza aj zvýšenie korporátnej dane či DPH na všetky ostatné tovary a služby.⁶²

Text bol zo strany SME formulovaný odborne, no vyjadrenia Zástupcu asociácie hotelov a analytika Tatra banky vyjadrovali znepokojujúci tón upozorňujúc na nepriaznivý súčasný a budúci vývoj v sektore vzhľadom na konsolidáciu. Denník ako aj pri iných analyzovaných sekciách nezabudol opomenúť negatívny dopad fiškálnej konsolidácie na súkromný sektor, nepoužíval pojem inflácia vo všeobecnom zmysle.

4.2 Denník Pravda

4.2.1 Dôvody inflácie

▪ Politika centrálnych bánk

Politika centrálnych bánk mala podľa denníka Pravda priamy dopad na infláciu na základe viacerých článkov uverejnených v sledovanom období.

V rozhovore z konca decembra roku 2023 sa autor Tomáš Bakoš rozprával s ekonómom Slovenskej akadémie vied, ktorý okrem iného popisoval prípadné zásahy Európskej centrálnej banky (ECB) v prípade hroziaceho bankrotu niektorých krajín. Ako príklad uvádzal Taliansko, pri ktorom má aj v súčasnosti ECB vytvorený osobitný finančný nástroj slúžiaci na podporu neodôvodneného úrokového rozpätia. Ekonóm vysvetľoval, že by bolo v záujme Európskej centrálnej banky zasiahnuť a regulovať úroky spojené so splácaním dlhopisov v dotknutých krajinách, čo by malo zároveň vplyv aj na vývoj inflácie v týchto krajinách.

Na základe rozhovoru s členom Slovenskej akadémie vied taktiež denník Pravda tvrdil, že ekonomickou udalosťou roka 2022 bola jednoznačne inflácia. Rovnako aj v roku 2023 patrila inflácia spolu s reakciou centrálnych bánk a zvyšovaním úrokových sadzieb k najvýznamnejším ekonomickým témam. V článku sa uvádzalo, že dopady tohto vývoja boli jasne viditeľné aj v slovenskej ekonomike. Zvýšenie úrokových sadzieb napríklad výrazne obmedzilo investičnú a bytovú výstavbu a spôsobilo celkové spomalenie slovenskej ekonomiky.⁶³

⁶² ŠTALMACHOVÁ, Michaela. Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>

⁶³ BAKOŠ, Tomáš. Ekonóm Baláz: Mali sme šliapnuť na brzdu, namiesto toho prišlo ďalšie rozdávanie. Pravda.sk [online]. 24. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693379-ekonom-balaz-mali-sme-sliapnut-na-brzdu-na-brzdu-namiesto-toho-prislo-dalsie-rozdavanie.html>

Vplyvom politiky centrálnej banky na infláciu sa zaoberal denník Pravda aj vo svojom článku zo začiatku decembra roku 2023. Popisoval mieru inflácie v eurozóne, ktorá mala v novembri vtedajšieho roka klesajúcu tendenciu oproti hodnotám z októbra toho istého roka a súčasne sa zmiernila tri mesiace po sebe. Denník tak uvádzal, že „*aj na základe najnovších údajov štatistického úradu Európskej únie mala Európska centrálna banka začať so znižovaním úrokových sadzieb rýchlejšie, aby mieru inflácie dokázala korigovať*“.⁶⁴

Texty boli formulované odborne a vecne, bez prítomnosti emotívneho jazyka. Pravda však kritizovala neskorý zásah Európskej centrálnej banky vzhľadom na každoročne stanovené inflačné ciele.

▪ **Politika vlády Slovenskej republiky**

V denníku Pravda sa samotná inflácia podobne ako v denníku SME spájala aj s uplatňovanými konsolidačnými opatreniami vlády Slovenskej republiky.

Denník Pravda v jednom z článkov uvádzal, že výška DPH na potraviny na Slovensku bola podľa Zväzu obchodu Slovenskej republiky v porovnaní s okolitými štátmi najvyššia, a to aj napriek daňovému zvýhodneniu na niektoré potraviny. Článok tvrdil, že hoci vo vtedajšej situácii konsolidácie verejných financií mohlo byť zníženie DPH citlivou otázkou, takýto krok by mal okamžitý pozitívny efekt v prospech spotrebiteľov.⁶⁵

Denník pokračoval prognózou Národnej banky Slovenska (NBS), podľa ktorej mala priemerná inflácia v roku 2024 dosiahnuť úroveň 2,8 percenta. V nasledujúcich dvoch rokoch sa však očakávalo mierne zrýchlenie rastu cien až na približne 3,5 percenta, predovšetkým v dôsledku rastúcich cien energií po skončení dotácií domácnostiam.

Pravda v článku publikovala aj odhady Inštitútu finančnej politiky (IFP), podľa ktorých mohli ceny v obchodoch v danom roku stúpnuť medziročne o 2,7 percenta, pričom v nasledujúcom roku sa očakával ich nárast až na úroveň 3,9 percenta v dôsledku vyšších cien plynu. Juraj Valachy z IFP v tejto súvislosti poznamenal, že „*keď vláda príde s riešením ako stlačiť rast cien na nižšie úrovne, tak budeme prehodnocovať aj infláciu*“.⁶⁶

⁶⁴ TASR. Vlna zdražovania ešte nie je zažehnaná. Nad infláciou eurozóna ešte nevyhrala. Pravda.sk [online]. 3. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/690738-vlna-zdrazovania-este-nie-je-zazehnana-nad-inflaciou-eurozona-este-nevyhrala/>

⁶⁵ SEDLÁK, Jozef. Lacnejšie potraviny? Dva razy meraj, raz rež, hovorí prezident Zväzu obchodu. Pravda.sk [online]. 6. február 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/698482-sef-obchodnikov-hovori-o-cenach-potravin-sme-radi-ze-ficova-vlada-nestropuje-ceny-to-by-bola-cesta-do-pekla/>

⁶⁶ BERACKA, Ján. Slovensko bude potrebovať prílev cudzincov, aby udržalo rast. Chýbajú aj ľudia, čo odišli do predčasného dôchodku. Pravda.sk [online]. 27. jún 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na:

Analytici centrálnej banky aj IFP sa zhodovali, že rast cien sa v nasledujúcom období pravdepodobne zrýchli na úroveň nad troma percentami.⁶⁷

Denník Pravda informoval aj o ďalšom vyjadrení Inštitútu finančnej politiky, podľa ktorého od januára daného roka nenastalo len zdražovanie plynu. Analytici totiž prepočítali aj vplyv plánovaného zvýšenia DPH o tri percentuálne body. Výsledkom bolo, že inflácia opäť nabrala na sile a dosiahla úroveň 5,4 percenta práve v dôsledku vyššej DPH a cien energií. Inštitút uvádzal, že „vyššia DPH pridá 1,5 percentného bodu k zvýšeniu cenovej hladiny a ďalší 1 percentný bod pridajú regulované ceny energií“.⁶⁸

Rozhovor publikovaný v denníku uvádzal, že hypotéky na Slovensku mohli klesať pomalšie než v iných krajinách eurozóny. Ako možné dôvody boli identifikované banková daň a nepriaznivý vývoj verejných financií Slovenska, ktorý mohol zvýšiť náklady na financovanie štátneho dlhu. Nezodpovedné hospodárenie verejnej správy tak mohlo spôsobiť, že pokles úrokových sadzieb na hypotéky neprebíhal tak rýchlo ako napríklad v západnej Európe.⁶⁹

Pravda zároveň v jednom zo svojich článkov citovala aj ministerstvo financií, ktoré pripisovalo zlú ekonomickú situáciu v krajine predchádzajúcim vládam. Ministerstvo uvádzalo, že verejné financie Slovenskej republiky sa v dôsledku hospodárenia vlád v období rokov 2020 až 2023 nachádzali v zlom stave – so spomedzi krajín EÚ najhorším deficitom a s výrazným nárastom dlhu. Týmto vyjadrením nepriamo prisudzovalo predchádzajúcej vláde zodpovednosť aj za vývoj inflácie a rast cien na Slovensku.⁷⁰

Koncom septembra 2024 priniesol denník Pravda, podobne ako denník SME, ktorý poskytol rozhovor s bývalým ministrom financií Ivanom Miklošom, rozhovor v poradí s piatou ministerkou financií Brigitou Schmögnerovou, ktorá, podobne ako Ivan Mikloš

<https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/715349-slovensko-bude-potrebovat-prilev-cudzincov-odkazuju-analytici-chybaju-aj-ludia-co-odisli-do-predcasneho-dochodku/>

⁶⁷ BERACKA, Ján. Slovensko bude potrebovať prílev cudzincov, aby udržalo rast. Chýbajú aj ľudia, čo odišli do predčasného dôchodku. Pravda.sk [online]. 27. jún 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/715349-slovensko-bude-potrebovat-prilev-cudzincov-odkazuju-analytici-chybaju-aj-ludia-co-odisli-do-predcasneho-dochodku/>

⁶⁸ ZEMKO, Tomáš. Plyn má zdražieť o 30 percent, opozícia už „páli“ po Sakovej. Tá priznáva, že všetkým pomôcť nemožno. Pravda.sk [online]. 18. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/724819-plyn-ma-zdraziet-o-30-percent-opozicia-uz-pali-po-sakovej-ta-priznava-ze-vsetkym-pomocet-nemozno/>

⁶⁹ BERACKA, Ján. Čo sa oplatí? Predávať, kupovať alebo čakať? Vysvetľuje expert na bývanie. Pravda.sk [online]. 28. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/697437-co-sa-oplati-predavat-kupovat-alebo-cakat-vysvetluje-expert-na-byvanie/>

⁷⁰ BERACKA, Ján. Odborári chcú od Ficovej vlády astronomickú sumu na platy štátnych zamestnancov. Hrozia štrajkom. Pravda.sk [online]. 18. júl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/717425-niektori-zamestnanci-statu-ledva-dosiahnu-na-minimalnu-mzdu-odbory-chcu-pre-nich-viac-no-od-vlady-pytaju-astronomicku-sumu/>

v rozhovore pre denník SME, kritizovala konsolidačný balíček súčasnej vlády. Uviedla, že konsolidačný balíček bol za jej pôsobenia pripravený už v prvom kvartáli roka, a nie až v treťom, pričom spôsob jeho prípravy sa podľa nej zásadne líšil od aktuálneho postupu. Išlo podľa nej o balíček, ktorý síce mal vážne sociálne dôsledky, avšak zároveň stabilizoval hospodárstvo a prispel k jeho miernemu, neskôr aj výraznejšiemu rastu.⁷¹

Texty v danej kategórii spĺňali doterajší štandard mainstreamových médií, boli formulované odborne, bez náznakov emócií autorov k danej téme, pričom pri kritike vládných opatrení nebol používaný emocionálne ladený jazyk ani expresívna rétorika. Denník Pravda podobne ako denník SME kritizoval fiškálnu konsolidáciu, avšak oproti SME mal voči vláde miernejšiu rétoriku.

▪ Geopolitické okolnosti

Denník Pravda vo svojich článkoch viackrát poukazoval na to, že inflácia je na našom území spôsobená zo zahraničných dôvodov. To sa v analyzovanom období líši od denníka SME, ktorý infláciu neprisoval geopolitickým okolnostiam ani v jednom zo svojich článkov. Analytik Slovenskej sporiteľne Matej Horňák pre Pravdu uviedol, že medziročne ceny potravín začali stagnovať. Zároveň vysvetlil, že *„zatiaľ čo v predchádzajúcich mesiacoch boli jedným z hlavných ťahúnov medziročnej inflácie, upokojenie situácie na svetových burzách utlmilo aj inflačné tlaky, čo sa postupne prenášalo aj na pulty slovenských obchodov“*.⁷²

Denník Pravda nepriamo poukazoval aj na vplyv politickej situácie vo svete vo vzťahu k inflácii a rastu cien. Analytik Tomáš Boháček pre agentúru SITA upozornil na faktory, ktoré mohli ovplyvniť vývoj cien ropy a palív. Podľa jeho vyjadrenia predstavoval riziko pre rast cien ekonomický vývoj, najmä potenciálne negatívne správy z čínskej alebo európskej ekonomiky, ktoré by mohli spôsobiť krátkodobé zabrzdzenie rastu cien. Zároveň predpokladal, že výrazný pokles cien ropy a palív, ktorý trval od októbra, sa už nebude opakovať. Dôvodom bola podľa Boháčka najmä politika združenia OPEC+, ktoré pružne

⁷¹ ZEMKO, Tomáš. Exministerka Schmögnierová: Zvýšenie DPH nemala Ficova vláda dopustiť, víťazom balíčka je SNS. Pravda.sk [online]. 28. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/725260-exministerka-schmognerova-ficov-konsolidacny-balicek-je-socialne-udrzatelny-pre-dobre-zarabajucich-ludi/>

⁷² BERACKA, Ján. Zdražovanie sa pomaly zastavuje. Niektoré potraviny zlacneli. Pravda.sk [online]. 14. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/709986-oleje-mlieko-syry-a-zelenina-za-rok-zlacneli-ceny-potravin-prestavaju-stupat-aj-bez-zasahu-vlady/>

obmedzovalo produkciu pri náznaku trvalejšieho poklesu cien ropy a tým bránilo výraznejšiemu prepadu.⁷³

Podobnú nepriamu spojitosť medzi geopolitickou situáciou s infláciou denník vyjadril v rozhovore s ekonómom Balážom. Okrem iného poukazoval aj na zraniteľnosť slovenskej ekonomiky, ktorá súvisela najmä s vysokou závislosťou od dovozu energetických surovín z Ruska. Podľa článku sa Slovensko nachádzalo vo veľmi nevýhodnej situácii, keďže sa nedokázalo rýchlo odpútať od ruského plynu alebo ropy, a presmerovanie dodávok cez iné trasy predstavovalo finančne náročné riešenie. Ekonóm Baláž v rozhovore uviedol: „*My sa nevieme z týždňa na týždeň od toho odpútať a presmerovať dopravu cez iné trasy. To všetko stojí peniaze a je to drahé.*“⁷⁴

Denník Pravda ďalej citoval prezidenta nemeckej Bundesbanky Joachima Nagela, ktorý upozornil, že napriek priaznivému vývoju inflácie „*sme v boji s infláciou zatiaľ nevyhrali*“ a zdôraznil, že „*d ďalšia fáza tohto boja bude ešte ťažšia.*“⁷⁵ Nagel poukázal na možné geopolitické riziká, ktoré by mohli opätovne vyvolať nárast inflácie. Pokiaľ išlo o vývoj úrokových sadzieb ECB, Nagel sa vyjadroval opatrne: „*Neviem povedať, či úrokové sadzby už dosiahli svoj strop. Ich otázku riešime v rámci Rady guvernérov ECB na každom zasadnutí zvlášť, pričom vychádzame z najnovších ekonomických údajov.*“⁷⁶ Zároveň však uviedol, že počítal s pokračovaním spomaľovania inflácie, hoci slabším tempom, pričom na tejto ceste mohli nastať komplikácie.

Vláda vo svojej analýze, ktorú Pravda citovala, upozorňovala, že rast cien potravín vo svete aj na Slovensku sa začal po vypuknutí vojny na Ukrajine, ktorá narušila medzinárodný obchod nielen s energiami, ale aj s agrokomoditami. Na Slovensku bola najvyššia potravinová inflácia zaznamenaná v marci 2023. Od apríla do októbra 2023 však podľa vládnej analýzy ceny potravín začali postupne klesať. Zatiaľ čo v období od januára 2022 do marca 2023 rástli ceny potravín mesačne v priemere o 2,1 percenta, v

⁷³ SITA. Cenové dno sme už videli. Zláčňovanie na čerpacích staniaciach sa čoskoro skončí, tvrdí analytik. Pravda.sk [online]. 29. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/692361-cenove-dno-sme-uz-videli-zlacnovanie-na-cerpacich-staniaciach-sa-coskoro-skonci-tvrdi-analytik/>

⁷⁴ BAKOŠ, Tomáš. Ekonóm Baláž: Mali sme šliapnuť na brzdu, namiesto toho prišlo ďalšie rozdávanie. Pravda.sk [online]. 24. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693379-ekonom-balaz-mali-sme-sliapnut-na-brzdu-na-brzdu-namiesto-toho-prislo-dalsie-rozdavanie.html>

⁷⁵ TASR. Vlna zdražovania ešte nie je zažehnaná. Nad infláciou eurozóna ešte nevyhrala. Pravda.sk [online]. 3. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/690738-vlna-zdrazovania-este-nie-je-zazehnana-nad-inflaciou-eurozona-este-nevyhrala/>

⁷⁶ TASR. Vlna zdražovania ešte nie je zažehnaná. Nad infláciou eurozóna ešte nevyhrala. Pravda.sk [online]. 3. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/690738-vlna-zdrazovania-este-nie-je-zazehnana-nad-inflaciou-eurozona-este-nevyhrala/>

nasledujúcich mesiacoch klesali približne o 0,1 percenta mesačne. Z tohto dôvodu vláda považovala aktuálnu reguláciu cien potravín za zbytočnú.⁷⁷

V článkoch sa opätovne nevyskytovali manipulatívne formulácie, expresívny jazyk, boli písané neutrálnym dojmom bez silných emócií či hodnotení.

4.2.2 *Dopady inflácie*

- **Dopad na domácnosti**

V sledovanom období boli články súvisiace s infláciou publikované denníkom Pravda najčastejšie zamerané na dopad inflácie na domácnosti, predovšetkým prostredníctvom porovnávania cien spotrebného koša, stagnáciou reálnych miezd domácností alebo analýzou spotrebiteľského správania. Pre lepšie zobrazenie rétoriky denníka pri písaní o dopadoch inflácie na domácnosti som túto sekciu rozdelil na tri ďalšie časti.

- *Dopad na domácnosti z hľadiska reálnej mzdy*

Denník Pravda poskytol interpretáciu inflácie ako fenoménu, ktorý systematicky znehodnocoval kúpnu silu obyvateľstva. Dominantný významový rámec sa sústreďoval na disproporciu medzi rastom cien a rastom miezd, pričom upozorňoval na pretrvávajúce zaostávanie reálnych príjmov domácností. Pomohol si pri tom vyjadreniami guvernéra Národnej Banky Slovenska Petra Kažimíra, ktorý v roku 2023 uviedol, že na rast reálnych miezd si pravdepodobne bude treba počkať až do roka 2024. Hoci rýchlejší ako očakávaný pokles inflácie a dynamický rast miezd boli podľa neho veľmi dobrou správou, rast miezd naďalej zaostával za rastom cien. To znamenalo, že mzdový rast nepostačoval na kompenzáciu inflácie. Národná banka Slovenska očakávala, že reálne príjmy v roku 2023 poklesnú v priemere o 1,2 percenta.⁷⁸

Tesne pred nástupom vlády Róberta Fica denník informoval, že priemerná hrubá mesačná mzda stúpila v prvom štvrtroku 2023 medziročne o 9,5 percenta. Po započítaní vplyvu inflácie, ktorá bola v tom istom období na úrovni 15,1 percenta, však odborníci konštatovali medziročný pokles reálnej mzdy o 4,9 percenta. Podľa riaditeľa personálnej agentúry Grafton Slovakia a Gi Group Martina Mala inflácia naďalej klesala a v auguste

⁷⁷ FABOK, Jaroslav. Štát začal riešiť ceny potravín, do reťazcov pošle kontroly. Obchodníci hovoria, že sa neboja a už ich kontrolovali. Pravda.sk [online]. 20. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693467-stat-zacal-riesit-ceny-potravin-do-retazcov-posle-kontroly-obchodnici-hovoria-ze-sa-neboja-a-uz-ich-kontrolovali/>

⁷⁸ SITA. Ceny budú stúpať rýchlejšie ako platy. Návrat do slovenského normálu sa posúva, vyhlásil guvernér NBS Kažimír. Pravda.sk [online]. 5. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/683940-ceny-budu-stupat-rychlejsie-ako-platy-na-rast-realnych-miezd-si-este-pockame-vyhlasil-guverner-nbs-kazimir/>

2023 dosiahla úroveň 8,9 percenta. Malo zároveň uviedol, že rast miezd pokračoval, a preto tento vývoj podľa neho naznačoval, že reálne mzdy začali opäť rásť. Tvrdil, že rast miezd postačoval na pokrytie inflácie. Prieskum zároveň ukázal, že mzdy rástli najmenej v sektore informačných technológií, kde sa na viacerých pozíciách udržali na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku.⁷⁹

Denník zároveň o 4 dni neskôr uviedol, že odborové organizácie spoločnosti UniCredit žiadali zvýšenie miezd zamestnancov aspoň na úroveň inflácie. Tá bola podľa údajov z konca prvého polroka 2023 na úrovni 10,8 percenta. Odborové združenia požadovali, aby rast miezd v nasledujúcom roku dosiahol minimálne úroveň inflácie za celý rok 2023, pričom presné čísla mali byť známe až po zverejnení oficiálnych údajov Štatistickým úradom SR v januári. Podľa predpovedí Národnej banky Slovenska mala priemerná inflácia za celý rok 2023 ostať dvojciferná, hoci sa očakávalo, že ku koncu roka klesne pod desať percent.

Vedúca Odborov Szászová ďalej popisovala, že mzdy v porovnaní s infláciou rástli v roku 2023 len približne polovičným tempom. Upozornila, že zvýšenie miezd nebolo rovnomerne rozdelené medzi všetkých zamestnancov. Najnižšie zarábajúci pracovníci síce dostali relatívne vyššie navýšenie plátov, no infláciu pokrylo len 25 percent z nich. Zároveň dodala, že niektorí zamestnanci poberali v „hrubom“ menej ako tisíc eur, a práve v tejto skupine bolo zvyšovanie miezd rýchlejšie. V tejto kategórii sa mzdy zvýšili priemerne o 6,19 percenta.⁸⁰

Koncom roka priniesol denník informáciu, že situáciu domácností v prvých mesiacoch roka 2023 komplikovali nízke reálne mzdy, ktoré začali rásť až ku koncu roka. Podľa Štatistického úradu SR reálne mzdy v prvom štvrtroku 2023 medziročne klesli o 4,5 percenta, čo spôsobilo, že si domácnosti mohli dovoliť nakupovať menej tovarov a služieb. Štatistický úrad uviedol, že až v októbri začali platy rásť rýchlejšie ako inflácia a reálne mzdy sa konečne zvýšili. Ľuďom tak po ustupujúcej inflácii zostávalo v peňaženkách viac peňazí a mohli si dovoliť aj viac potravín.

⁷⁹ SITA. Slováci zarábajú čoraz viac. Mzdy za rok narástli takmer o 10 percent, inflácia je na ústupe. Pravda.sk [online]. 14. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/684976-slovaci-zarabaju-coraz-viac-mzdy-za-rok-narastli-takmer-o-10-percent-inflacia-je-na-ustupe/>

⁸⁰ BERACKA, Ján. Vysoké platy v bankách? Mýtus, vravia odborári. Zamestnanci UniCredit na Slovensku sú v štrajkovej pohotovosti. Pravda.sk [online]. 18. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/685448-vysoke-platy-v-bankach-mytus-vravia-odborari-zamestnanci-unicredit-na-slovensku-su-v-strajkovej-pohotovosti/>

Článok pokračoval názorom, že ani tento vývoj podľa analýz Národnej banky Slovenska nebol ideálny. Na nutnosť ďalšieho rastu miezd poukazoval aj šéf aliancie moderného obchodu Martin Krajčovič, podľa ktorého boli príjmy Slovákov výrazne pod priemerom Európskej únie a výdavky domácností na potraviny zostávali neprimerane vysoké. *„Na Slovensku museli ľudia na potraviny vyčleniť až 26 percent svojich príjmov, pričom priemer EÚ bol približne 17 percent.“*⁸¹

Podľa článku z konca septembra 2024 malo zvýšenie dane z pridanej hodnoty potiahnuť nahor ceny a vyvolať ozveny naprieč celou ekonomikou. Doplatiť na to mali aj reálne platy, teda platy očistené o infláciu. Kým v roku 2024 rástli reálne platy najviac za posledné štyri roky a dosiahli štyri percentá, v roku 2025 sa rast predpovedá na pol percenta. Podľa tejto predpovede by teda rast plátov prakticky vymazala inflácia, pričom ich opätovný zrýchlený nárast sa predpovedal do budúcich rokov.⁸²

Pravda ďalej informovala o vývoji miezd na Slovensku. Podľa údajov Štatistického úradu SR dosiahla priemerná nominálna mesačná mzda v hospodárstve v 2. štvrtroku 2024 úroveň 1520 eur, čo znamenalo medziročný rast o 7,1 percenta. V hrubej mzde tak zamestnanci dostávali v priemere o 101 eur viac ako v rovnakom období predchádzajúceho roka. Po zohľadnení inflácie reálna mzda stúpala medziročne o 4,9 percenta. *„Dynamika rastu sa oproti predošlému štvrtroku už druhýkrát po sebe zvolnila. Napriek tomu stále pomerne výrazný nárast nominálnych miezd spolu s klesajúcou infláciou prispel k tomu, že reálne zárobky Slovákov sa zvýšili už tretí štvrtrok po sebe“*,⁸³ uvádzal Štatistický úrad.

V pokračovaní článku sa uvádzalo, že medziročný rast nominálnych miezd zaznamenalo 18 z 19 sledovaných odvetví hospodárstva. Najnižší rast bol evidovaný v administratívnych činnostiach (3,1 %), zatiaľ čo najvyšší vo vzdelávaní (14,1 %). Reálny rast miezd presiahol hodnotu šesť percent až v siedmich odvetviach. Najvýraznejšie si reálne polepšili zamestnanci pracujúci vo vzdelávaní, priemyselnej výrobe a vo finančných

⁸¹ FABOK, Jaroslav. Štát začal riešiť ceny potravín, do reťazcov pošle kontroly. Obchodníci hovoria, že sa neboja a už ich kontrolovali. Pravda.sk [online]. 20. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693467-stat-zacal-riesit-ceny-potravin-do-retazcov-posle-kontroly-obchodnici-hovoria-ze-sa-neboja-a-uz-ich-kontrolovali/>

⁸² ZEMKO, Tomáš. Plyn má zdražiť o 30 percent, opozícia už „páli“ po Sakovej. Tá priznáva, že všetkým pomôcť nemožno. Pravda.sk [online]. 18. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/724819-plyn-ma-zdraziet-o-30-percent-opozicia-uz-pali-po-sakovej-ta-priznava-ze-vsetkym-pomocet-nemozno/>

⁸³ TASR. Priemerná mzda už presiahla 1 500 eur. Za rok si zamestnanci prílepšili o 100 eur v hrubom. Pravda.sk [online]. 3. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/722557-priemerna-mzda-uz-presiahla-1-500-eur-za-rok-si-zamestnanci-prilepsili-o-100-eur-v-hrubom/>

a poisťovacích činnostiach. Naopak, oblasť nehnuteľností bola jediným sektorom, kde nominálne mzdy medziročne klesli a zároveň neprekonali infláciu.⁸⁴

V poslednom analyzovanom článku z podkategórie poskytol denník Pravda rozhovor s riaditeľkou spoločnosti McDonald's pre Česko, Slovensko a Ukrajinu, kde bol zdôraznený význam inflácie na situáciu na trhu práce. Podľa vyjadrení odborníkov rástli ceny rýchlejšie než mzdy. „*Počas vysokej inflácie, ktorá bola v minulom roku, máme tlak na rast miezd až v tomto roku. Takto sa to deje vo všetkých krajinách, kde pôsobíme, a slovenský trh musí byť tiež konkurencieschopný,*“⁸⁵ uvádzala riaditeľka Yuliya Badritdinová. Z tohto dôvodu mnohé firmy na Slovensku v roku 2024 pristúpili k zvyšovaniu miezd svojich zamestnancov.

o *Dopad na domácnosti z hľadiska spotrebiteľského správania*

Denník Pravda sa okrem zamerania na dopad reálnych miezd pri existujúcej inflácii zamerával aj na spotrebiteľské správanie domácností počas inflácie. Prvotne informoval o aktuálnych trendoch na slovenskom hypotekárnom a realitnom trhu, kde podľa vyjadrenia Dagmar Yoder, lokálnej partnerky a advokátky spoločnosti Deloitte na Slovensku, v roku 2023 došlo k výraznému poklesu aktivity na hypotekárnom trhu a zároveň k rastu záujmu o nájomné bývanie. Podľa jej slov sa mnoho ľudí rozhodlo odložiť kúpu vlastného bytu a namiesto toho uprednostnilo prenájom. Takéto správanie podľa nej vychádzalo z očakávania, že v budúcnosti dôjde k poklesu úrokových sadzieb hypotekárnych úverov. Ľudia zároveň očakávali postupné zmiernenie inflácie a obnovenie rastu platov, čo by mohlo podporiť aj zvýšený dopyt po vlastnom bývaní.

Čo sa týkalo ďalšieho vývoja cien nehnuteľností, odborníci očakávali ich mierny rast. Podľa analytika Maroša Búlika vytvárala kombinácia rastu reálnych miezd, ktoré na jar 2024 prekonali infláciu o takmer sedem percentuálnych bodov, spolu s nízkou nezamestnanosťou a stabilným ekonomickým rastom priaznivé podmienky na oživenie dopytu po hypotékach. Podľa jeho vyjadrenia sa v nasledujúcich mesiacoch očakávalo realizovanie odloženej kúpy bývania z predchádzajúcich dvoch rokov, keďže na Slovensku

⁸⁴ TASR. Priemerná mzda už presiahla 1 500 eur. Za rok si zamestnanci prilepšili o 100 eur v hrubom. Pravda.sk [online]. 3. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/722557-priemerna-mzda-uz-presiahla-1-500-eur-za-rok-si-zamestnanci-prilepsili-o-100-eur-v-hrubom/>

⁸⁵ BERACKA, Ján. Riaditeľka McDonald's hovorí, koľko u nich zarobia ľudia, čo Slovákom chutí a ako funguje ich biznis. Pravda.sk [online]. 18. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/703430-riaditelka-mcdonald-s-hovori-kolko-u-nich-zarobia-ludia-co-slovakom-chuti-a-ako-funguje-ich-biznis/>

bol trh s nájomným bývaním veľmi obmedzený a vlastníctvo nehnuteľnosti sa stále považovalo za základnú životnú potrebu.

Analytik Matej Horňák v článku taktiež predpokladal, že postupný rast miezd, odznievanie negatívnych dopadov inflácie a pokles úrokových sadzieb na hypotékach bude predstavovať impulz pre potenciálnych kupujúcich, čo sa následne premietne aj do rastúcich cien nehnuteľností. Tieto trendy boli vnímané ako jasný signál pre kupujúcich, ktorí čakali na priaznivejší vývoj cien.⁸⁶

Denník Pravda zároveň informoval, že dve tretiny Slovákov plánovali zmeniť svoje finančné a investičné správanie v dôsledku vysokej inflácie. Na základe reprezentatívneho prieskumu agentúry Ipsos pre finančnú spoločnosť Ozios uviedla polovica respondentov, že si želá viac šetriť, zatiaľ čo takmer polovica plánovala šetriť na výdavkoch. Viac ako štvrtina obyvateľov sa plánovala zamerať na investovanie. Už v priebehu roka 2023 zmenilo svoje finančné správanie 52 % opýtaných, z ktorých 44 % hľadalo spôsoby, ako šetriť, a 8 % zvýšilo svoje investície. Naopak, 48 % respondentov nezmenilo svoje finančné hospodárenie. Podľa analytika spoločnosti Ozios Adama Austera mali tieto zmeny v správaní obyvateľstva negatívny dopad na ekonomický rast, pretože „*prostriedky zostávali na účtoch, namiesto toho, aby sa investovali alebo míňali na spotrebu*“.⁸⁷

Denník popisoval aj dopad inflácie na spotrebiteľské správanie v cestovnom ruchu. Česká cestovná kancelária Čedok, ktorá sa v roku 2023 vrátila na slovenský trh, potvrdila rastúci záujem o cestovanie napriek ekonomickým zmenám. „*Pozorujeme, že záujem o cestovanie neustále rastie bez ohľadu na infláciu. Slováci kladú väčší dôraz na zážitky a dovolenku si chcú užiť na maximum, časť klientov aj niekoľkokrát ročne,*“⁸⁸ uviedla cestovná kancelária Čedok.

Spotrebiteľské správanie podľa denníka ovplyvnilo aj stúpnutie cien dovolení, ku ktorému malo dôjsť napriek klesajúcemu trendu inflácie. Podľa zástupcov cestovných kancelárií došlo k priemernému zdraženiu zájazdov o päť až desať percent v závislosti od

⁸⁶ ZEMKO, Tomáš. Dosiahli sme dno, už sa pôjde iba hore. Analytici hovoria, že lacnejšie bývanie sa čakať nedá. Pravda.sk [online]. 7. august 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/719811-dosiahli-sme-dno-uz-sa-pojde-iba-hore-analytici-hovoria-ze-lacnejšie-byvanie-sa-cakat-neda/>

⁸⁷ TASR. Dve tretiny Slovákov chcú k svojim peniazom v roku 2024 pristupovať inak. Čo chcú zmeniť? Pravda.sk [online]. 13. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/695813-dve-tretiny-slovakov-chcu-k-svojim-peniazom-v-roku-2024-pristupovat-inak-co-chcu-zmenit/>

⁸⁸ ZEMKO, Tomáš. Slováci si doprajú all inclusive v hoteloch, tvrdia cestovky. Registrujú obrovský záujem, destinácie zdraželi rozdielne. Pravda.sk [online]. 25. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/711257-slovaci-si-dopraju-all-inclusive-v-hoteloch-tvrdia-cestovky-registruju-obrovsky-zaujem-destinacie-zdrazeli-rozdielne/>

destinácie. „Nárast ceny závisí primárne od destinácie, priemerne je to päť až desať percent, ale s blížiacim sa termínom nástupu a obmedzenou dostupnosťou kapacít mohli hotelieri ceny postupne zvyšovať,“⁸⁹ uviedol Lazarov z Hydrotouru. Kniez uviedol, že každá destinácia zaznamenala zdraženie, pričom tento trend pripisoval zvýšenému záujmu o cestovanie po pandémie.

V rozhovore s ekonómom Balážom sa diskutujúci venovali aj vplyvu inflácie na rôzne spoločenské skupiny. Podľa Baláža boli vysokoprijemové skupiny infláciou menej zasiahnuté, zatiaľ čo dôchodcovské domácnosti čelili väčším výzvam. Ekonóm konštatoval, že časť dôchodcov sa v dôsledku inflácie dostala pod hranicu chudoby. „Je ich 1,4 milióna aj s invalidnými dôchodcami. Je pravda, že niektorí sa ocitli v dôsledku inflácie pod hranicou chudoby. To číslo sa odhadovalo až na 500-tisíc.“⁹⁰ Situácia sa však podľa neho zlepšila po valorizácii dôchodkov. Článok zároveň apeloval na potrebu zavedenia adresnej pomoci. „Nemôžeme tu vyplácať plošne 13. dôchodok aj ľuďom, ktorí to nepotrebujú. Potrebujeme konečne zaviesť adresnosť do vyplácania dávok. Štát má prehľad o príjmoch ľudí a vie posúdiť, komu adresne poslať dávku,“⁹¹ uzavrel Baláž s dôrazom na spravodlivejšie prerozdelenie štátnej pomoci.

o *Dopad na domácnosti z hľadiska nárastu cien*

Denník Pravda ďalej informoval aj o dopade inflácie na domácnosti z hľadiska nárastu cien. Uvádza aj údaje Štatistického úradu SR, podľa ktorých medziročná inflácia v novembri 2023 pokračovala v spomaľovaní už deviaty mesiac po sebe a dosiahla úroveň 6,2 percenta. Denník konštatoval, že rast cien sa v posledných mesiacoch roku 2023 tlmil približne o jeden percentuálny bod mesačne. V medzimesačnom porovnaní sa ceny tovarov a služieb zvýšili o 0,2 percenta, index spotrebiteľských cien sa v novembri medziročne zvýšil pre domácnosti zamestnancov o 6,3 percenta, pre nízkoprijemové domácnosti o 6,4

⁸⁹ ZEMKO, Tomáš. Slováci si doprajú all inclusive v hoteloch, tvrdia cestovky. Registrujú obrovský záujem, destinácie zdraželi rozdielne. Pravda.sk [online]. 25. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/711257-slovaci-si-doprajou-all-inclusive-v-hoteloch-tvrdia-cestovky-registruju-obrovsky-zaujem-destinacie-zdrazeli-rozdielne/>

⁹⁰ BAKOŠ, Tomáš. Ekonóm Baláž: Mali sme šliapnuť na brzdu, namiesto toho prišlo ďalšie rozdávanie. Pravda.sk [online]. 24. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693379-ekonom-balaz-mali-sme-sliapnut-na-brzdu-na-brzdu-namiesto-toho-prislo-dalsie-rozdavanie.html>

⁹¹ BAKOŠ, Tomáš. Ekonóm Baláž: Mali sme šliapnuť na brzdu, namiesto toho prišlo ďalšie rozdávanie. Pravda.sk [online]. 24. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693379-ekonom-balaz-mali-sme-sliapnut-na-brzdu-na-brzdu-namiesto-toho-prislo-dalsie-rozdavanie.html>

percenta a pre domácnosti dôchodcov o 6 percent. Za obdobie prvých jedenástich mesiacov roka 2023 sa spotrebiteľské ceny medziročne zvýšili v priemere o 11 percent.⁹²

O dopadoch inflácie informoval denník aj s odvolaním sa na ďalšiu štátnu inštitúciu. Analytici NBS totiž zdôrazňovali, že ceny potravín v Európe už výrazne nerástli a ich rast kulminoval v marci 2023, odvtedy postupne dochádzalo k poklesu cien. Podľa Ľubomíra Koršňáka z UniCredit Bank sa mala inflácia v nasledujúcich mesiacoch opäť mierne zrýchliť, avšak nemala prekročiť hranicu troch percent. Podľa Tomáša Boháčka z 365.bank boli spotrebiteľské ceny v danom momente na cenovom dne a výraznejšie poklesy sa v roku 2024 neočakávali, no zároveň nepredpokladal ani rýchle obnovenie rastu. Upozorňoval však, že niektoré vládne opatrenia spôsobia skokový nárast cien, napríklad administratívnych poplatkov či vyššej DPH na alkohol a tabak. Zároveň dodal, že dôchodcovská inflácia bola v polovici mája najnižšia, čo mohlo podporovať spotrebu a rast ekonomiky práve v tejto skupine obyvateľstva.

Článok Pravdy následne upozorňoval na to, že tempo zdražovania na Slovensku sa postupne spomaľovalo. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa v apríli 2024 ceny medziročne zvýšili len o 2,1 %. Rast cien potravín a nealkoholických nápojov sa v priemere zastavil a vybrané položky ako mlieko, syry, vajcia, zelenina, oleje, tuky, káva, čaj a kakao dokonca zaznamenali pokles cien. Analytici Národnej banky Slovenska konštatovali, že ceny na Slovensku od júna 2021 do marca 2023 narástli takmer o 40 %, avšak za posledný rok sa rast spomalil na 0,6 %. Medziročne došlo k poklesu cien až v 40 % kategórií potravín, čo bolo viac než priemer v rámci EÚ. Napriek tomu niektoré položky, ako čokoláda, cukrovinky, ovocie, minerálne vody, chlieb a ďalšie nealkoholické nápoje, stále zaznamenávali rast cien.⁹³

Denník Pravda v poslednom analyzovanom článku podkategórie napokon koncom apríla 2024 informoval, že potravinová inflácia, ktorá začiatkom roka 2023 dosahovala takmer 30 %, klesla pod hranicu 5 %. Napriek poklesu však téma inflácie zostávala spoločensky aktuálna.⁹⁴

⁹² TASR. Nové čísla rastu cien: Inflácia ďalej klesá. Potraviny za rok zdraželi aj tak o skoro 8 percent. Pravda.sk [online]. 14. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/692002-nove-cisla-rastu-cien-inflacia-dalej-klesa-potraviny-za-rok-zdrazeli-aj-tak-o-skoro-8-percent/>

⁹³ BERACKA, Ján. Zdražovanie sa pomaly zastavuje. Niektoré potraviny zlacneli. Pravda.sk [online]. 14. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/709986-oleje-mlieko-syry-a-zelenina-za-rok-zlacneli-ceny-potravin-prestavaju-stupat-aj-bez-zasahu-vlady/>

⁹⁴ SEDLÁK, Jozef. Šéf COOP Jednota: Biedronka prinesie ešte väčší tlak na slovenské potraviny, Kaufland nás napadol za reklamu o bačovi a honelníkovi. Pravda.sk [online]. 26. apríl 2024 [cit. 2025-03-20].

Články v tejto sekcii je možné charakterizovať ako vecné, informačné a analyticky ladené, autori využívali neutrálny tón s absenciou expresívneho alebo emocionálneho jazyka s dôrazom na vyjadrenia odborníkov a korektnú ekonomickú terminológiu.

- **Dopad na verejný sektor**

Dopad na verejný sektor sa vyskytoval len v jednom článku, kde bolo uvedené, že ministerstvo financií navrhlo jednorazové príplatky pre zamestnancov štátu ako opatrenie na zmiernenie vplyvu inflácie. *„Práve tieto finančné prostriedky by vedeli prispieť k tlmeniu dosahov očakávanej miery inflácie a udržaniu sociálneho štandardu zamestnancov,*“⁹⁵ vysvetľovalo ministerstvo. Odborári však považovali toto riešenie za nedostatočné, keď uviedli, že *„jednorazová odmena v prvom rade nevykryje mieru inflácie a nezapočítava sa do taríf“*.⁹⁶

- **Dopad na súkromný sektor**

Podľa zástupcov Zväzu obchodu Slovenskej republiky, ktorý združuje obchodné siete ako COOP Jednota, CBA či Labaš, sa obraty aj zisky na úrovni približne dvoch percent, ktoré boli charakteristické pre obdobie pandémie, zachovali aj v neskoršom období. Zväz konštatoval, že aj keď došlo k nárastu prevádzkových nákladov, rast ziskovosti obchodníkov neprekročil mieru inflácie. V článku sa uvádzalo, že *„slovenskí obchodníci nemajú žiadny mimoriadny nárast zisku, čo vidno aj z analýzy hospodárenia maloobchodných reťazcov, ktorú každoročne zverejňuje Finstat“*.⁹⁷ Zároveň sa očakávalo cenové upokojenie, pričom obchodníci pripomínali, že veľkú úlohu v ďalšom vývoji zohrával aj štát, ktorý deklaroval ceny potravín ako svoju prioritu.

Denník Pravda ďalej informoval, že slovenské maloobchodné siete nevykazovali neprimerané zisky, a preto ani ich marže neboli považované za nadmerné. V článku sa tiež uvádzalo, že Slovensko, ako malá otvorená ekonomika, nemalo kapacitu určovať cenovú

Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/707509-sef-coop-jednota-kaufland-nas-napadol-za-reklamu-o-bacovi-a-honelnikovi-aj-tak-sme-jednotka-v-ponuke-slovenskych-potravin/>

⁹⁵ BERACKA, Ján. Odborári chcú od Ficovej vlády astronomickú sumu na platy štátnych zamestnancov. Hrozia štrajkom. Pravda.sk [online]. 18. júl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/717425-niektori-zamestnanci-statu-ledva-dosiahnu-na-minimalnu-mzdu-odbory-chcu-pre-nich-viac-no-od-vlady-pytaju-astronomicku-sumu/>

⁹⁶ BERACKA, Ján. Odborári chcú od Ficovej vlády astronomickú sumu na platy štátnych zamestnancov. Hrozia štrajkom. Pravda.sk [online]. 18. júl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/717425-niektori-zamestnanci-statu-ledva-dosiahnu-na-minimalnu-mzdu-odbory-chcu-pre-nich-viac-no-od-vlady-pytaju-astronomicku-sumu/>

⁹⁷ SEDLÁK, Jozef. Šéf COOP Jednota: Biedronka prinesie ešte väčší tlak na slovenské potraviny, Kaufland nás napadol za reklamu o bačovi a honelnikovi. Pravda.sk [online]. 26. apríl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/707509-sef-coop-jednota-kaufland-nas-napadol-za-reklamu-o-bacovi-a-honelnikovi-aj-tak-sme-jednotka-v-ponuke-slovenskych-potravin/>

úroveň nezávisle od svojho regionálneho kontextu. Významnú úlohu pri porovnávaní cien so susednými krajinami zohrávala predovšetkým rozdielna výška DPH.⁹⁸

V článku od Jozefa Sedláka analytici Národnej banky Slovenska poukazovali na desaťpercentný medziročný pokles farmárskych a veľkoobchodných cien v EÚ, čo sa začalo pozitívne odrážať na cenách potravín. Zároveň konštatovali, že ceny hnojív, ako jeden z hlavných nákladov v poľnohospodárskej výrobe medziročne klesli až o štyridsať percent. Nižšie výrobné náklady sa podľa ich vyjadrení postupne prenášali aj do spotrebiteľských cien.⁹⁹

Zmes opatrení, ktoré firmám zvyšovali náklady, podľa vyjadrení analytika Beniaka bránila výraznejšiemu poklesu cien. „*Môžeme to zjednodušiť tak, že vzhľadom na to, že stúpa základná sadzba, zavádza sa daň z finančných transakcií, tak celkovo pôjdu ceny hore,*“¹⁰⁰ konštatoval v rozhovore.

Analyzované články denníka Pravda boli opätovne postavené na vecnom a analytickom štýle spĺňajúcom odbornú a objektívnu publicistiku. Jazyk v článkoch bol neutrálny, faktografický, častokrát objasňujúci čitateľovi súvislosti.

⁹⁸ SEDLÁK, Jozef. Šéf COOP Jednota: Biedronka prinesie ešte väčší tlak na slovenské potraviny, Kaufland nás napadol za reklamu o bačovi a honelníkovi. Pravda.sk [online]. 26. apríl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/707509-sef-coop-jednota-kaufland-nas-napadol-za-reklamu-o-bacovi-a-honelnikovi-aj-tak-sme-jednotka-v-ponuke-slovenskych-potravin/>

⁹⁹ BERACKA, Ján. Zdražovanie sa pomaly zastavuje. Niektoré potraviny zlacneli. Pravda.sk [online]. 14. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/709986-oleje-mlieko-syry-a-zelenina-za-rok-zlacneli-ceny-potravin-prestavaju-stupat-aj-bez-zasahu-vlady/>

¹⁰⁰ BERACKA, Ján. Šéf Woltu: Nižšia DPH potraviny nezlacní. Vznikajú nové dane a iné rastú, ceny pôjdu hore. Pravda.sk [online]. 27. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/727778-sef-woltu-nizsia-dph-potraviny-nezlacni-vznikaju-nove-dane-a-ine-rastu-ceny-pojdu-hore/>

5 Alternatívne médiá

Vybrané médiá boli k alternatívnym médiám zaradené na základe vyjadrení mainstreamových médií alebo zoznamu databázy konšpiratori.sk¹⁰¹. Nakoľko však dopredu neexistuje jednoznačný a objektívny dôkaz, že vybrané médiá sú skutočne alternatívne, ich alternatívnosť z hľadiska obsahu sa dá posúdiť až po analýze a porovnaní ich článkov s mainstreamom. Hlavné správy na svojej stránke hovoria, že sú jediné skutočne nezávislé spravodajstvo, zároveň žiadajú o finančnú podporu, aby dokázali konkurovať „veľmi zdatnému mainstreamu a tak oslabili vplyv týchto pre spoločnosť nebezpečných médií“.¹⁰² Spravodajstvo eReport alebo mesačník Zem&Vek okrem proklamovanej nezávislosti takýmto vyjadrením nedisponujú, avšak aj podľa súčasnej definície alternatívnych médií samotné vyjadrenie denníkov o ich alternatívnosti nemusí skutočne zaručovať ich alternatívnosť, preto je dôležitý ich výskum.

5.1 Hlavné správy

5.1.1 Dôvody inflácie

- **Politika centrálnych bánk**

Denník Hlavné správy sa počas sledovaného obdobia viackrát kriticky vyjadroval k politike ECB. Príčinu inflácie videl opakovane práve v jej politike.

Na začiatku roka 2024 denník informoval, že prezidentka Európskej centrálnej banky Christine Lagardeová varovala o možnom zvýšení inflácie v nasledujúcich mesiacoch a odklone od klesajúceho trendu. ECB, ktorá zastrešuje menovú politiku dvadsiatich krajín eurozóny, zvýšila svoju základnú úrokovú sadzbu na rekordnú úroveň 4 % a deklarovala, že ju bude udržiavať tak dlho, ako to bude potrebné na stlačenie inflácie na cieľovú úroveň 2 %, ktorá bola považovaná za optimálnu pre ekonomickú stabilitu.

Článok ďalej pokračoval informáciou o rýchlejšom než očakávanom poklese inflácie v posledných mesiacoch roka 2023, ktorý viedol niektorých analytikov k odhadu, že ECB začne znižovať úrokové sadzby už v marci. Napokon však decembrové oživenie inflácie podporovalo názory iných odborníkov, podľa ktorých sa sadzby začnú znižovať až v júni. „*Toto zvýšenie slúži ako upozornenie, že zníženie úrokových sadzieb v prvom*

¹⁰¹ KONŠPIRÁTORI.sk. Zoznam stránok [online]. Bratislava: NetSuccess. Dostupné na: <https://konspiratori.sk/zoznam-stranok> [cit. 2025-03-20].

¹⁰² HLAVNÉ SPRÁVY. Podpora [online]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravvy.sk/podpora> [cit. 2025-03-20].

*štvrtroku je nepravdepodobné. Nemalo by to však rozptýliť očakávania zníženia sadzieb neskôr v priebehu roka,*¹⁰³ uviedol Bert Colijn, hlavný ekonóm banky ING pre eurozónu.

Autor ďalej popisoval, že Európska centrálna banka a centrálné banky na celom svete v rámci boja proti inflácii rýchlo zvýšili úrokové sadzby. Tento mechanizmus fungoval zvyšovaním nákladov na pôžičky určené na nákupy pre spotrebiteľov – najmä na bývanie – ako aj na investície podnikov do nových kancelárskych priestorov a výrobných kapacít. Týmto spôsobom sa podľa autora znižoval dopyt po tovaroch a zároveň sa oslaboval inflačný tlak. Tento prístup však zároveň mohol obmedziť hospodársky rast v období, keď bol v Európe už aj tak nedostatočný, keďže v období od júla do septembra došlo k poklesu ekonomiky o 0,1 %.

Autor v druhej časti článku popisoval aj dopad inflácie v Spojených štátoch amerických. Uvádza, že predstavitelia amerického Federálneho rezervného systému taktiež zdôraznili dôležitosť udržiavania sadzieb na vyššej úrovni, pokiaľ sa inflácia jednoznačne nepohne smerom nadol. Tento postoj vyplynul zo zápisnice zo zasadnutia, ktoré sa konalo 12. a 13. decembra a ktorého obsah bol zverejnený v nasledujúcich dňoch. Federálny rezervný systém v danom roku signalizoval možnosť troch znížení sadzieb.

V druhom článku priniesol denník informáciu o správe o vývoji inflácie. Podľa analytika spoločnosti CMC Markets Jochena Stanzla bola inflácia v súlade s očakávaniami, čo znamenalo, že neovplyvnila pravdepodobnosť skorého zníženia úrokových sadzieb zo strany Fedu v prvej polovici roka. Napriek tomu, že nárast inflácie analytici predpokladali, Stanzl dodal, že tento vývoj odôvodňoval neochotu centrálnej banky USA poskytnúť jednoznačné signály o načasovaní znižovania sadzieb.¹⁰⁴

Na základe Holtovej definície uvedený denník o inflácii informoval v rámci vyváženej a odbornej ekonomickej publicistiky, spôsobom podania informácii publiku sa neodlišoval od mainstreamového obsahu. V článkoch ponúkal viaceré vyjadrenia odborníkov, dodržiaval neutrálny tón, nepoužíval expresívne výrazy, taktiež svojimi vyjadreniami nevzbudzoval nedôveru voči krokom Európskej únie. V rámci Baileyovej definície sa naratív denníka neodlišoval od naratívu mainstreamu a nepredstavoval zastúpenie nedostatočne reprezentovaných názorov, keďže bol v súlade s mainstreamom, teda z hľadiska obsahu danej sekcie sa denník nezaradzoval k alternatívnemu diskurzu.

¹⁰³ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia v Európe opäť vzrástla. Hlavné správy [online]. 1. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-v-europe-opat-vzrastla/3365064>

¹⁰⁴ HLAVNÉ SPRÁVY. Americká inflácia v decembri stúpila už tretí mesiac v rade. Hlavné správy [online]. 31. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/americka-inflacia-v-decembri-stupla-uz-treti-mesiac-v-rade/3811010>

▪ **Politika vlády Slovenskej republiky**

Autor v analyzovanom článku uvádzal, že vývoj inflácie na Slovensku podľa hlavného ekonóma ČSOB Mareka Gábriša korešpondoval s očakávaniami, keďže zavedenie konsolidačného balíčka vlády viedlo k zvýšeniu daní a poplatkov. V dôsledku toho potravinová inflácia, vrátane alkoholu a tabaku, medziročne vzrástla z 2,6 % v decembri na 3,4 %.

Pôvodný odhad vývoja cien počítal s rastom inflácie v roku 2025 na úrovni 5,4 %, no aktualizovaná prognóza upravila túto hodnotu smerom nadol kvôli vládnemu schváleniu energetickej pomoci, ktorá by podľa analytikov mala infláciu v roku 2025 stlačiť na 3,7 %.

V článku sa zároveň uvádzalo, že v čase rastúcich cien sa v ekonomike pohybovalo viac finančných prostriedkov, čo štátu umožňovalo vybrať vyššie daňové príjmy. Tento vývoj sa však uskutočnil na úkor občanov, ktorí pociťovali len negatívne dôsledky rastu cien. Autor následne používal expresívne slová, keď hovoril, že *„Ten víťazoslávny pocit, ktorý mal Matovič, keď sa chvastal, koľko vybral daní, bol zaplatený schudobnením občanov. A hoci inflácia klesne na 10 %, tempo chudobnenia sa veľmi nespomali.“*¹⁰⁵

Autor v závere textu ironicky konštatoval, že inflácia síce ochráni Slovensko pred bankrotom, avšak zaplatia to všetci občania znížením životného štandardu. Kriticky sa obracal na expremiéra Matoviča s rétorickou otázkou: *„Dobre bude? Komu?“*.¹⁰⁶

V ďalšom skúmanom článku zo 14. februára 2025 Hlavné správy informovali o stave slovenskej ekonomiky, predpokladaným rastom HDP a taktiež s odhadom vývoja inflácie. Jediným zvýrazneným prvkom v článku bola veta: *„Vládou schválená energopomoc by mala infláciu v roku 2025 stlačiť na 3,7%“*.¹⁰⁷

Prvotný článok bol spočiatku písaný s pomocou odbornej terminológie a opieral sa aj o vyjadrenie odborníkov, avšak v druhej časti textu nastala zásadná zmena, kedy autor prešiel k expresívnemu a ironickému vyjadrovaniu. Autor opustil neutrálny rámec a používal subjektívne hodnotenia, ktoré nastavil tak, aby u čitateľa apeloval na emócie. Používal slová ako „chvastal“, „ten víťazoslávny pocit“, rétorickú otázku „Dobre bude? Komu?“, čím výrazne polarizoval čitateľa. V druhotnom článku autor ako jedinú vetu

¹⁰⁵ PAROBEK, Pavol. Inflácia môže Slovensku pomôcť, Slovákom však nie. Hlavné správy [online]. 7. september 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravysk/inflacia-moze-slovensku-pomoc-slovakom-vsak-nie/3251686>

¹⁰⁶ PAROBEK, Pavol. Inflácia môže Slovensku pomôcť, Slovákom však nie. Hlavné správy [online]. 7. september 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravysk/inflacia-moze-slovensku-pomoc-slovakom-vsak-nie/3251686>

¹⁰⁷ HLAVNÉ SPRÁVY. Slovenská ekonomika v tomto roku porastie, stabilný zostane aj trh práce. Hlavné správy [online]. 14. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravysk/slovenska-ekonomika-v-tomto-roku-porastie-stabilny-zostane-aj-trh-prace/3828850>

zvýraznil pozitívne informujúcu vetu o krokoch vlády, vďaka ktorým by mala inflácia v krajine klesnúť, čo evokovalo manipulatívny zámer autora, čím bola v konečnom dôsledku oslabená samotná objektivita článku aj denníka. V rámci definície alternatívnych médií denník naplňal predovšetkým prvú úroveň Holtovej definície, kedy štýl a spôsob písania článkov sa výrazne odlišoval od spôsobu písania mainstreamových médií. Podľa oboch definícií bol na základe kritiky Igora Matoviča a explicitnému pripísaniu dôvodu inflácie krokom jeho vlády naplnený rámec alternatívnosti, respektíve reprezentácie minoritného názoru, ktorý sa v mainstreame v sledovanom období nevyskytol.

▪ **Geopolitické okolnosti**

V článku zo začiatku roka 2024 autor uviedol, že v rámci medzinárodného porovnania sa uvádzalo, že spotrebiteľské ceny v USA sa v novembri medziročne zvýšili o 3,1 %. Inflácia vo svete prudko vzrástla po odznení pandémie COVID-19, ktorá spôsobila zníženie dodávok súčiastok a surovín, ako aj po invázii Ruska na Ukrajinu vo februári 2022, ktorá viedla k rastu cien potravín a energií.

V prípade Európy text konštatoval, že krajiny postupne nachádzali alternatívne dodávky zemného plynu mimo Ruska, čo prispelo k zmiernovaniu cien energií. Zároveň sa však zdôrazňovalo, že Európa a zvyšok sveta čelili riziku nových meškaní a rastu cien výrobkov v dôsledku útokov jemenských povstalcov, ktoré odradili veľké prepravné spoločnosti a energetickú firmu BP od plavby cez Červené more a Suezský prieplyav.¹⁰⁸

V článku zo začiatku marca 2025 sa objavila silne kritická reflexia na zbrojársku politiku Európskej únie. Uvádza sa v ňom, že rozsiahle investície do zbrojenia by mohli podľa názoru niektorých aktérov zhoršiť obchodnú bilanciu členských krajín EÚ, keďže väčšina vojenskej techniky by bola importovaná. Zároveň sa predpokladalo, že tento typ výdavkov by neprinesol výraznejší impulz pre ekonomický rast. Argumentovalo sa tiež tým, že zvýšené vojenské výdavky by mohli prehĺbiť zadlženosť krajín, a to najmä na úkor iných dôležitých oblastí, ako sú zdravotníctvo či riešenie demografických výziev. Autor na konci článku uvádza, že vyššie uvedené dôvody môžu za dlhodobu vysokú infláciu. Autor v danom texte používal aj silno expresívne slová, s podnadpisom ako „*Európska samovražda*“, „*Zbrojiť za každú cenu*“.¹⁰⁹ Celý text je pritom písaný z predlohy facebookového statusu generála Jozefa Viktorína z mimoparlamentnej politickej strany

¹⁰⁸ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia v Európe opäť vzrástla. Hlavné správy [online]. 1. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-v-europe-opat-vzrastla/3365064>

¹⁰⁹ HLAVNÉ SPRÁVY. EÚ navrhuje uvoľniť fiškálne pravidlá a tým realizovať investície do zbrojenia. Generál varuje pred európskou samovraždou. Hlavné správy [online]. 6. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/eu-navrhuje-uvolnit-fiskalne-pravidla-a-tym-realizovat-investicie-do-zbrojenia-general-varuje-pred-europskou-samovrazdou/3851202>

Republika, čo signalizuje subjektívnosť daného článku, pričom samotná formulácia článku sa v čitateľovi snaží vzbudiť pobúrenie nad krokmi Európskej únie.

Ďalší kritický pohľad sa zameriaval na komunikáciu európskych lídrov. Podľa názoru autora článku lídri opakovane prezentovali zhodné naratívy, ktoré však podľa jeho slov neprinášali konkrétne riešenia. V texte sa uvádzalo, že verejné financie smerovali tri roky prioritne na podporu Ukrajiny, čo viedlo k nárastu verejných výdavkov a inflácie, no výsledky tejto podpory boli spochybňované. Kritika sa zameriavala aj na údajný nárast cenúry a nedostatočné riešenie reálnych problémov obyvateľstva. Článok bol formulovaný na základe rozhovoru s „Vidlákom“, ktorý, ako sa uvádza v článku, je bloger na voľnej nohe. V článku sa ďalej prezentuje fakt, že jeho názory sú dosť zaujímavé „*a nie vždy idú s hlavným prúdom*“.¹¹⁰ Článok opätovne využíva silne expresívne slová, ako napríklad, že „*európski lídri ľuďom len ako papagáje opakujú tú istú propagandu*“.¹¹¹

V rámci širšieho medzinárodného kontextu analytik Boháček uviedol, že implementácia obchodných cieľ zo strany USA mohla mať nepriaznivý dopad na rast miezd a neistotou na hlavných vývozných trhoch, ako je Nemecko, a s internými ekonomickými opatreniami vlády, ktoré podľa neho viedli k rastu inflácie, sa domnieval, že slovenská ekonomika v danom roku pravdepodobne nedosiahne rekordné výsledky z predchádzajúceho obdobia.¹¹²

Denník v článkoch postupe prechádzal od vecného a informačného tónu k expresívnosti, subjektívizácii a ideologickému rámcovaniu. Článok postupoval z analytického spravodajstva do názorového a mobilizačného diskurzu, vyznačoval sa hodnotiacimi výrokmi, iróniou, ostrou kritikou politických aktérov. V druhej časti denník využíval silne expresívne, ideologicky zafarbené výrazy a podnadpisy – „Európska samovražda“, „Zbrojiť za každú cenu“ alebo „papagáje opakujú propagandu“, čím vyvolával emocionálne angažovanie čitateľa a apeloval až na samotné pobúrenie. Príčiny inflácie odôvodňoval udalosťami ako vojna na Ukrajine, čo by bolo v súlade s jedným z naratívov denníka Pravda, denník však vojnu explicitne rámcoval v súvislosti so

¹¹⁰ ĎURČEK, Tomáš. Vidlák pre HS o Ukrajine, Fialovi, Babišovi aj Ficovi: Rozhodli sa pre šokovú terapiu. Hlavné správy [online]. 8. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/vidlak-pre-hs-o-aktualnych-temach-vztahy-medzi-nami-sa-zase-napravia-najneskor-vtedy-ked-nasa-momentalna-vlada-zmizne-na-smetisko-dejin/3853728>

¹¹¹ ĎURČEK, Tomáš. Vidlák pre HS o Ukrajine, Fialovi, Babišovi aj Ficovi: Rozhodli sa pre šokovú terapiu. Hlavné správy [online]. 8. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/vidlak-pre-hs-o-aktualnych-temach-vztahy-medzi-nami-sa-zase-napravia-najneskor-vtedy-ked-nasa-momentalna-vlada-zmizne-na-smetisko-dejin/3853728>

¹¹² HLAVNÉ SPRÁVY. Mzdy na Slovensku v roku 2024 rástli rýchlejšie ako inflácia. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/mzdy-na-slovensku-v-roku-2024-rastli-rychlejsie-ako-inflacia/3848738>

zbrojením Európy, čím poskytoval alternatívny opis rovnakej udalosti, o akej informoval mainstream. Svoje tvrdenia podporoval rovnako ideologicky zadefinovanými osobami, ktoré samé vyjadrovali svoj odlišný názor voči mainstreamu. Okrem Mikroúrovne Holtovej definície alternatívnych médií denník naplnil aj Baileyovej definíciu, kedy reprezentoval takzvanú kontra-hegemonickú reprezentáciu.

5.1.2 Dopady inflácie

- **Dopad na domácnosti**

V článku zo začiatku januára 2024 denník informoval, že v decembri inflácia, ktorá bola dlhodobo jedným z najvýraznejších problémov európskeho hospodárstva, vzrástla na 2,9 % po siedmich po sebe nasledujúcich mesiacoch poklesu. Tento vývoj bol podľa autora ovplyvnený najmä nárastom cien potravín a ukončením štátnej podpory v niektorých krajinách na pokrytie nákladov za energie. Nový údaj 2,9 % taktiež predstavoval nárast oproti novembrovým 2,4 %, no zároveň ostával výrazne nižší, než maximum 10,6 % zaznamenané v októbri 2022.¹¹³

V článku kritizujúcom politiku ECB z marca 2024 sa autori zamerali aj na dopad inflácie voči domácnostiam. Uvádžali, že ceny potravín, ktoré v priebehu viacerých mesiacov predtým postupne klesali z výrazných dvojciferných úrovní, sa v decembri opäť medziročne zvýšili o 6,1 %. Autor informoval, že v dôsledku rastúcich nákladov na potraviny oznámil nadnárodný reťazec supermarketov Carrefour rozhodnutie prestať predávať produkty spoločnosti PepsiCo vo svojich predajniach vo Francúzsku, Belgicku, Španielsku a Taliansku - reťazec tento krok odôvodnil neprimeraným zvýšením cien obľúbených výrobkov, ako sú zemiakové lupienky Lay's, ovsené vločky Quaker Oats, čaj Lipton či limonády značky Pepsi.¹¹⁴

V súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami v roku 2025 Hlavné správy informovali aj o dopade inflácie na domácnosti v zahraničí, a to prostredníctvom prieskumu inštitútu INSA pre denník Bild, kde nemeckí občania označili infláciu, dôchodky a dostupné bývanie za najpálčivejšie problémy, ktorým by sa mala venovať nová spolková vláda po februárových voľbách do dolnej komory parlamentu, Bundestagu.¹¹⁵

¹¹³ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia v Európe opäť vzrástla. Hlavné správy [online]. 1. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-v-europe-opat-vzrastla/3365064>

¹¹⁴ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia v Európe opäť vzrástla. Hlavné správy [online]. 1. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-v-europe-opat-vzrastla/3365064>

¹¹⁵ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia, dôchodky a bývanie – hlavné obavy Nemcov pred voľbami. Hlavné správy [online]. 30. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-dochodky-a-byvanie-hlavne-obavy-nemcov-pred-voľbami/3768360>

Zahraničným spravodajstvom informoval denník o dopade inflácie aj v USA. Autor uvádzal, že inflácia spotrebiteľských cien v Spojených štátoch amerických sa v decembri zrýchlila tretí mesiac po sebe. Americké ministerstvo obchodu v ten istý mesiac informovalo, že medziročný rast spotrebiteľských cien dosiahol 2,6 %, pričom v novembri bola inflácia na úrovni 2,4 %. Medzimesačná inflácia v USA dosiahla v decembri hodnotu 0,3 %.¹¹⁶

O dopade inflácie pre spotrebiteľov informoval denník aj pre Slovensko. Uvádzal údaje Eurostatu, podľa ktorých bol v januári zaznamenaný výrazný nárast inflácie, ktorá dosiahla medziročnú úroveň 4,1 %, čím sa krajina zaradila na tretie miesto s najvyššou infláciou v eurozóne, hneď po Chorvátsku a Belgicku. Ceny na Slovensku zároveň medzimesačne vzrástli o 1,6 %, čo predstavovalo najvyšší nárast spoločne s Litvou. Energetická inflácia sa tým pádom taktiež zvýšila – kým v decembri došlo k poklesu cien energií, v januári boli ceny medziročne vyššie o 1,7 %.

V Hlavných správach uvádzali aj upozornenie ekonóma ČSOB Mareka Gábriša o tom, že inflácia by mala počas väčšiny roka zostať nad hranicou štyroch percent, čo by mohlo viesť k poklesu čistých reálnych príjmov časti zamestnancov a dôchodcov. Ekonóm tiež upozornil, že valorizácia dôchodkov bola nastavená tesne nad úrovňou dvoch percent, čo mohlo zhoršiť finančnú situáciu mnohých domácností.¹¹⁷

O inflácii na Slovensku denník informoval aj o ďalších 11 dňoch, kedy uvádzal, že napriek stagnácii nemeckej ekonomiky predpokladala slovenská ekonomika rast takmer dvojpercentným tempom (1,9 %). Očakával sa rast reálnych príjmov domácností a stabilita trhu práce pri predpoklade dosiahnutia historicky najnižšej miery nezamestnanosti. Opiera sa pri tom o údaje z najnovšej makroekonomickej prognózy Inštitútu finančnej politiky, ktorú zverejnilo Ministerstvo financií Slovenskej republiky.¹¹⁸

V článku z polovice mája 2024 autor Pavol Konštiak informoval o tempe rastu cien tovarov a služieb na Slovensku, ktoré sa podľa jeho tvrdenia v apríli toho roku naďalej spomaľovalo. Medziročná inflácia dosiahla v danom mesiaci úroveň 2,1 %, čo

¹¹⁶ HLAVNÉ SPRÁVY. Americká inflácia v decembri stúpila už tretí mesiac v rade. Hlavné správy [online]. 31. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/americka-inflacia-v-decembri-stupla-uz-treti-mesiac-v-rade/3811010>

¹¹⁷ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia na Slovensku prudko rastie, dosahuje tretiu najvyššiu úroveň v eurozóne. Hlavné správy [online]. 3. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-na-slovensku-prudko-rastie-dosahuje-tretiu-najvyssiu-uroven-v-eurozone/3813340>

¹¹⁸ HLAVNÉ SPRÁVY. Slovenská ekonomika v tomto roku porastie, stabilný zostane aj trh práce. Hlavné správy [online]. 14. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/slovenska-ekonomika-v-tomto-roku-porastie-stabilny-zostane-aj-trh-prace/3828850>

predstavovalo pokles oproti marcovej hodnote 2,3 %. V porovnaní s marcom sa ceny tovarov a služieb mierne zvýšili o 0,3 %.

Zároveň uvádzal, že potraviny začali postupne stagnovať, pričom niektoré komodity dokonca zaznamenali pokles cien. Ako uviedli Hlavné správy, ceny potravín sa v apríli v medziročnom porovnaní nezmenili, zatiaľ čo oproti marcu mierne klesli o 0,3 %. Najvýraznejší pokles sa týkal ovocia (-5,7 %), mlieka, syrov a vajec (-5,7 %) a olejov a tukov (-1,4 %). Naopak, cenový nárast bol zaznamenaný pri cukre a cukrovinkách (1,9 %) a pri mäse (0,7 %). Najväčší vplyv na celkovú infláciu mali ceny energií a pohonných látok. Nadpis však pôsobil dosť „bombasticky“, v znení *„Inflácia klesá: Ceny potravín konečne padajú!“*.¹¹⁹

Hlavné správy v ďalšom článku z tretieho marca 2025 informovali o tempe potravinového zdražovania, ktoré dosiahlo v januári 3,4 %, čo naznačovalo spomalenie dynamiky cenového rastu. Ekonóm Marek Gábris však zároveň upozorňoval, že toto spomalenie nemusí mať dlhé trvanie a v marci sa mohlo očakávať opätovné zrýchlenie rastu cien potravín, alkoholu a tabaku.¹²⁰

V poslednom analyzovanom článku v skúmanom období zo štvrtého marca 2025 denník informoval o priemernej mesačnej mzde zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky, ktorá dosiahla za rok 2024 hodnotu 1 524 eur. V medziročnom porovnaní to predstavovalo nárast o 6,6 %, teda o 94 eur. Autor uvádzal, že po dvoch rokoch poklesu dosiahli mzdy aj reálny rast na úrovni 3,7 %, čo predstavovalo najvyšší reálny nárast od roku 2019. Napokon tvrdil, že *„tento priaznivý vývoj bol výsledkom kombinácie výrazného poklesu inflácie na úroveň 2,8 % a dynamického zvyšovania miezd.“*¹²¹

Články v sledovanom období publikované v Hlavných správach kombinovali viacero rovín. V analyticko-informačných pasážach, v ktorých denník používal informácie z Eurostatu, Ministerstva financií a podobne boli články formulované v neutrálnej, odbornej rovine, text bol písaný štandardným spravodajským publicistickým štýlom, ktorým sa v skúmanom období vyznačovali články mainstreamu. V niektorých častiach sa však denník odchyľoval od neutrality, najmä prostredníctvom formulácie nadpisov –

¹¹⁹ KONŠTIAK, Pavol. Inflácia klesá, ceny potravín konečne padajú!. Hlavné správy [online]. 15. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-klesa-ceny-potravin-konecne-padaju/3492886>

¹²⁰ HLAVNÉ SPRÁVY. Inflácia u nás mierne klesá, no je naďalej štvrtá najvyššia v eurozóne. Hlavné správy [online]. 3. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-u-nas-mierne-klesa-no-je-nadalej-stvrta-najvyssia-v-eurozone/3848038>

¹²¹ HLAVNÉ SPRÁVY. Mzdy na Slovensku v roku 2024 rástli rýchlejšie ako inflácia. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/mzdy-na-slovensku-v-roku-2024-rastli-rychlejsie-ako-inflacia/3848738>

„Ceny potravín konečne padajú!“, kedy uviedol expresívne ladenú formuláciu prostredníctvom výkričníka a samotného použitia slova „konečne“ vyjadrujúceho hodnotiaci postoj a nie neutrálne pomenovanie faktu. Z hľadiska súčasnej definície alternatívnych médií bola opätovne dodržaná Holtova Mikroúroveň.

- **Dopad na verejný sektor**

Hlavné správy zobrazili dopad inflácie na verejný sektor len prostredníctvom článku z tlačovej strany opozičného Kresťanskodemokratického hnutia, ktoré kritizovalo, že avizovaný nárast miezd v školstve od septembra 2025 neodráža aktuálnu mieru inflácie na Slovensku a neprispieva k riešeniu problémov, ako nedostatok učiteľov či pokles životnej úrovne obyvateľstva. KDH zároveň navrhlo zvýšiť podiel verejných výdavkov na školstvo na úroveň 5,1 % hrubého domáceho produktu. Konkrétne o tom informovali poslanci KDH Národnej rady SR Ján Horecký a Martin Šmilňák. Prvý menovaný v tejto súvislosti uviedol, že si „treba uvedomiť, že sedempercentný nárast od septembra 2025 znamená priemerné zvýšenie miezd len o dve až tri percentá v rámci celého roka 2025, čo je menej ako očakávaná inflácia“.¹²² Zároveň pripomenul, že aj po prirátaní jednorazového príspevku vo výške 800 eur pre zamestnancov vo verejnej sfére sa celkový nárast príjmov pohyboval len na úrovni troch až štyroch percent, čo podľa neho nie je dostačujúce na kompenzáciu vplyvu inflácie.¹²³

- **Dopad na súkromný sektor**

V článku zakladajúcim sa na statuse generála Viktorína zo strany Republika denník uviedol, že „nezmyselné ekonomické politiky EÚ, ako je Green Deal, sankcie, a pod., predražujú vstupy EÚ producentov a tým sa výrazne zhoršuje ich konkurencieschopnosť“.¹²⁴ V analyzovanom období to bola jediná zmienka o dopade inflácie na súkromný sektor.

5.2 eReport

5.2.1 Dôvody inflácie

- **Politika vlády Slovenskej republiky**

¹²² HLAVNÉ SPRÁVY. KDH kritizuje, že nárast miezd v školstve neodráža infláciu na Slovensku. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/kdh-kritizuje-ze-narast-miezd-v-skolstve-neodraza-inflaciu-na-slovensku/3848844>

¹²³ HLAVNÉ SPRÁVY. KDH kritizuje, že nárast miezd v školstve neodráža infláciu na Slovensku. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/kdh-kritizuje-ze-narast-miezd-v-skolstve-neodraza-inflaciu-na-slovensku/3848844>

¹²⁴ HLAVNÉ SPRÁVY. EÚ navrhuje uvoľniť fiškálne pravidlá a tým realizovať investície do zbrojenia. Generál varuje pred európskou samovraždou. Hlavné správy [online]. 6. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/eu-navrhuje-uvolnit-fiskalne-pravidla-a-tym-realizovat-investicie-do-zbrojenia-general-varuje-pred-europskou-samovrazdou/3851202>

Spravodajstvo eReport vydalo na základe facebookového príspevku ministra financií Ladislava Kamenického článok, ktorý hovoril o tom, že za jeho vlády sa inflácia dostala pod kontrolu. Podľa neho práve vlády Igora Matoviča a Eduarda Hegera boli zodpovedné za rekordné zdražovanie potravín v rokoch 2022 a 2023.

Podľa článku minister svoje tvrdenia podporoval vyjadrením, že v decembri roku 2024 došlo k medzimesačnému poklesu cien potravín o 2,4 %. V statuse zároveň kritizoval opozíciu za klamstvá a zneužívanie politickej situácie a spochybnil pripravenosť Michala Šimečku na pozíciu budúceho premiéra.¹²⁵

Spravodajstvo eReport na základe uvedeného článku splnilo definíciu alternatívnych médií, keďže prinieslo nedominantný diskurz o príčine inflácie z dôvodu vlády Igora Matoviča, ktorý v mainstreamových médiách nebol v sledovanom období zobrazený.

▪ **Geopolitické okolnosti**

eReport uverejnil v článku z prvého januára 2025 názor analytika spoločnosti XTB, ktorý očakával, že slovenská ekonomika v prebiehajúcom roku porastie miernym tempom, približne na úrovni dvoch percent. Možná odchýlka od tejto prognózovanej hodnoty by mohla byť ovplyvnená najmä rizikami na globálnych trhoch a aktuálnym stavom európskej ekonomiky, čo by zapôsobilo aj na samotný vývoj inflácie.¹²⁶

5.2.2 *Dopady inflácie*

• **Dopad na domácnosti**

Portál eReport informoval, že inflácia na Slovensku v októbri pokračovala v klesajúcom trende už ôsmy mesiac po sebe, pričom medziročný rast cien sa zastavil na úrovni 7,1 %, oproti septembrovej hodnote 8,2 %. Podľa údajov Štatistického úradu SR ceny medzimesačne mierne vzrástli o 0,2 %. Rast cien potravín, ktorý predstavoval významný faktor pre domácnosti, sa spomaľoval už siedmy mesiac v rade. Ceny potravín boli medziročne vyššie o 8,9 %, pričom najvýraznejší nárast bol zaznamenaný pri chlebe a obilninách, rybách, cukre a cukrovinkách, ako aj pri koreninách a prísadách. Jedinou skupinou potravín, ktorá zaznamenala medziročný pokles, boli oleje a tuky, ktorých cena

¹²⁵ BURSOVÁ, Henrietta. Kamenický: Inflácia za vlády Hegera a Ódora lámala rekordy. Fico ju skrotil. eReport [online]. 20. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/kamenicky-inflacia-za-vlady-hegera-a-odora-lamala-rekordy-fico-ju-skrotil>

¹²⁶ KRAJECOVÁ, Petra. Rast reálnych miezd bude v roku 2025 iba mierny, inflácia bude nad 4%. eReport [online]. 1. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-realnych-miezd-bude-v-roku-2025-iba-mierny>

klesla o 8,2 %. Nadpis článku začínal v znení „*Inflácia v októbri klesla!*“¹²⁷, čo podobne ako pri denníku Hlavné správy indikovalo citové zafarbenie a znižovalo objektivitu obsahu už od úvodu textu.

Portál ďalej uviedol, že rast cien sa najvýraznejšie prejavil v kategóriách potravín a nealkoholických nápojov, odevov a obuvi, ako aj vo vzdelávaní, kde vzrástli poplatky za vysokoškolské štúdium. Medzimesačný pokles bol zaznamenaný len v oblasti dopravy, čo súviselo najmä so znížením cien pohonných látok.¹²⁸

Podľa ďalšieho prieskumu, na ktorý portál eReport poukázal, až 40 % zamestnancov v roku 2023 nedostalo zvýšenie mzdy, a to napriek vysokej inflácii a rastúcim životným nákladom. Prieskum portálu Platy.sk, ktorý realizovala spoločnosť Profesia, zároveň ukázal, že tretina zamestnancov, ktorým bol plat zvýšený, očakávala vyšší nárast príjmu. Najvyšší podiel zamestnancov s navýšenou mzdou bol zaznamenaný v sektorech bezpečnosti a ochrany, bankovníctva, školstva a ľudských zdrojov. Naopak, najnižší podiel zvýšení miezd bol v oblasti cestovného ruchu, gastronómie a hotelierstva, kde dve tretiny pracovníkov dostávali rovnakú mzdu ako v predchádzajúcom roku.¹²⁹

eReport taktiež koncom roka 2024 zverejnil článok opierajúci sa o prognózu Ministerstva financií Slovenskej republiky, kde uvádzal, že rast slovenskej ekonomiky mal zrýchliť na 2,5 %, zatiaľ čo inflácia mala spomaliť na 2,7 %. Tieto údaje vyplývali z aktualizovanej prognózy, ktorú predstavili štátny tajomník rezortu Radovan Majerský a riaditeľ Inštitútu finančnej politiky (IFP) Juraj Valachy. Ministerstvo týmto zlepšilo svoj predchádzajúci odhad, podľa ktorého sa očakával hospodársky rast na úrovni 2 % a rast cien na úrovni 3 %.

Majerský v tejto súvislosti uviedol, že vzhľadom na charakter slovenskej ekonomiky zohrával dôležitú úlohu aj vývoj u obchodných partnerov Slovenska, ktorý sa postupne zlepšoval a pozitívne ovplyvňoval ekonomické predikcie. Pozitívnym faktorom bol podľa neho aj postupný rozbeh čerpania prostriedkov z Plánu obnovy, aj keď jeho realizácia prebiehala pomalšie, než sa pôvodne očakávalo.

¹²⁷ KOHUTKOVÁ, Zuzana. Inflácia v októbri klesla! Ceny boli medziročne vyššie o 7,1 %. eReport [online]. 15. november 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/inflacia-klesla/>

¹²⁸ KOHUTKOVÁ, Zuzana. Inflácia v októbri klesla! Ceny boli medziročne vyššie o 7,1 %. eReport [online]. 15. november 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/inflacia-klesla/>

¹²⁹ BANSKÁ, Stella. Inflácia je stále vysoká: Za všetko platíme viac, zamestnávateľia sa ale do zvyšovania plátov nehrnuli. eReport [online]. 30. november 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/inflacia-je-stale-vysoka-za-vsetko-platime-viac-zamestnavatelja-sa-ale-do-zvyšovania-plátov-nehrnuli>

Inflácia sa podľa neho dostávala naspäť pod kontrolu. Z predchádzajúcich dvojciferných úrovní mala v sledovanom roku spomaliť na 2,7 %. Na základe toho MF SR očakávalo aj výrazný rast reálnych miezd, a to o viac ako 4 %, čo malo predstavovať najvyšší nárast za posledných päť rokov. Majerský zároveň avizoval, že od roku 2025 sa predpokladala opätovná tvorba nových pracovných miest.¹³⁰

Začiatkom roka 2025 eReport informoval, že podľa zverejnených údajov sa očakávalo, že spotrebu slovenských domácností bude v roku 2025 ovplyvňovať konsolidácia verejných financií a pretrvávajúca inflácia. Rast reálnych miezd by mal byť iba mierny, pričom cenová hladina mala zostať vysoko nad cieľovou úrovňou dvoch percent. Odhadovaná miera inflácie pre nový rok sa podľa spravodajstva pohybovala nad hranicou štyroch percent.¹³¹

Podľa informácií zverejnených portálom eReport minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Richard Takáč (Smer-SD) na tlačovej konferencii uviedol, že potravinová inflácia v decembri 2024 dosiahla úroveň 2,4 %, zatiaľ čo v decembri 2023 bola ešte na úrovni 6,3 %. Minister zároveň upozornil, že v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi išlo o výrazné spomalenie rastu cien potravín, keďže v roku 2022 potravinová inflácia dosahovala až 30 %. K medzimesačnému poklesu cien v decembri podľa neho najvýraznejšie prispelo zlacnenie mlieka, vajec, syrov či mäsa. Celková inflácia za rok 2024 dosiahla podľa ministra hodnotu 2,8 %.¹³²

Dopad inflácie na domácnosti nepriamo pri kritizovaní bývalej vlády spomenul aj minister financií Ladislav Kamenický, ktorý sa vyjadril, že inflácia v roku 2022 dosiahla úroveň 12,8 % a potravinová inflácia až 19,3 %. Poznamenal, že v roku 2023, počas úradníckej vlády Ľudovíta Ódora, došlo podľa neho k ďalšiemu nárastu cien potravín o 17,5 %. Na základe údajov Štatistického úradu SR Kamenický konštatoval, že za dva roky sa ceny potravín na Slovensku zvýšili celkovo o 40,2 %.¹³³

V analyzovaných článkoch portálu eReport dominovalo striedanie neutrálneho a citovo zafarbeného tónu. Podobne ako pri denníku Hlavné správy došlo k nadpisu článku

¹³⁰ KRUPA, Lukáš. Rast slovenskej ekonomiky. eReport [online]. 11. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-slovenskej-ekonomiky/>

¹³¹ KRAJECOVÁ, Petra. Rast reálnych miezd bude v roku 2025 iba mierny, inflácia bude nad 4%. eReport [online]. 1. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-realnych-miezd-bude-v-roku-2025-iba-mierny>

¹³² BURSOVÁ, Henrietta. Takáč: Ceny potravín klesli o 2,4 %, inflácia sa stabilizuje. eReport [online]. 6. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/takac-ceny-potravin-klesli-o-24-inflacia-sa-stabilizuje/>

¹³³ BURSOVÁ, Henrietta. Kamenický: Inflácia za vlády Hegera a Ódora lámala rekordy. Fico ju skrotil. eReport [online]. 20. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/kamenicky-inflacia-za-vlady-hegera-a-odora-lamala-rekordy-fico-ju-skrotil>

v znení „Inflácia v októbri klesla!“, zároveň eReport častokrát citoval výroky politikov koalície bez oponentúry. V tomto sa vyskytla podobnosť napríklad s mainstreamovým denníkom SME, ktorý častokrát citoval výhradne opozičných politikov, kritizujúcich vládnu koalíciu, avšak uvádzal buď aj pozitívne prvky vládnej koalície, prípadne svoje tvrdenia podporil tvrdeniami analytikov, čo pri portáli eReport absentovalo, čím sa podporovalo ideologické pôsobenie daných tvrdení. Tieto kroky sú v súlade s Holtovou definíciou alternatívnych médií, podľa ktorej sa alternatívnosť môže prejaviť aj prostredníctvom publikovania rôznych názorov, ktoré sa snažia ovplyvniť verejnú mienku podľa agendy, ktorú ich propagátori alebo publikum vníma ako nedostatočne zastúpenú v hlavných spravodajských správach.

- **Dopad na verejný sektor**

Jediná zmienka o dopade inflácie na verejný sektor bola v spravodajstve eReport v článku obsahujúcom vyjadrenie analytika spoločnosti XTB, ktorý uviedol, že výdavky verejnej správy by mali naďalej rásť a prispievať k reálnemu hospodárskemu rastu, a to aj napriek tomu, že sa ekonomika nachádzala v období fiškálnej konsolidácie.¹³⁴

- **Dopad na súkromný sektor**

V rovnakom článku analytik XTB poskytol vyjadrenie aj k transakčnej dani a rozpočtovej konsolidácii, ku ktorým uviedol, že zvýšia počet stratových spoločností, čo môže oslabiť investície a zamestnanosť. Analytik nakoniec poznamenal, že „*pozitívny vplyv zvýšených vládnych výdavkov bude výrazne obmedzený vyšším zdanením, ktoré bude brzdiť hospodársku aktivitu v súkromnom sektore*“.¹³⁵

5.3 Zem a Vek

5.3.1 Dôvody inflácie

- **Politika centrálnych bánk**

Autor článku vyjadroval v mesačníku Zem&Vek svoj názor voči politike ECB. Podľa neho hlavnou funkčnou náplňou centrálnej banky je vo všeobecnosti zabezpečovanie cenovej stability, teda približovanie sa k inflačnému cieľu. Tento cieľ bol podľa neho v sledovanom období opakovane prekračovaný. Podľa vyjadrení viacerých ekonómov, ktorých autor bližšie nešpecifikoval, Európska centrálna banka v boji proti

¹³⁴ KRAJECOVÁ, Petra. Rast reálnych miezd bude v roku 2025 iba mierny, inflácia bude nad 4%. eReport [online]. 1. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-realnych-miezd-bude-v-roku-2025-iba-mierny>

¹³⁵ KRAJECOVÁ, Petra. Rast reálnych miezd bude v roku 2025 iba mierny, inflácia bude nad 4%. eReport [online]. 1. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-realnych-miezd-bude-v-roku-2025-iba-mierny>

inflácii zlyhala, keďže podľa nich nesprávne nastavila základné úrokové sadzby. Tieto sadzby prispeli k rastu akciových indexov a cien nehnuteľností, ktoré nezodpovedali reálnej výkonnosti ekonomiky. Následné korekcie na trhu viedli podľa autora k zvyšujúcej sa zadlženosti jeho účastníkov.

Za problematické sa podľa autora považovalo aj to, že ECB nedisponovala jednoznačnou odpoveďou na otázku, čo bolo primárnou príčinou inflácie, a preto ani nedokázala efektívne reagovať. V rôznych fázach identifikovala ako príčinu najskôr konflikt na Ukrajine, neskôr nárast cien energií z dôvodu odmietnutia lacných ruských zdrojov, potom mimoriadne zisky západných energetických spoločností a v ďalšom štádiu rast miezd nekrytý produktivitou práce, ktorý zvyšoval dopyt po tovaroch a službách. ECB podľa autora bez ohľadu na konkrétny vývoj príčin inflácie opakovane zvyšovala svoje základné úrokové sadzby, ktoré však podľa jej kritikov spôsobili viac škody ako úžitku.

V dôsledku klesajúceho dopytu sa tak spomalil hospodársky rast, pričom autor uvádzal, že napríklad nemecká ekonomika upadla do recesie. Tento vývoj mal podľa neho negatívne dôsledky aj pre slovenskú ekonomiku, v kontraste však dodal, že banky v prvom polroku zaznamenali výrazný nárast ziskov, ktoré dosiahli úroveň 565 miliónov eur, čo predstavovalo medziročný nárast takmer o polovicu - tento zisk mal byť dosiahnutý najmä prostredníctvom úrokových marží. Rovnako aj iné ziskové spoločnosti v krajine vykazovali podľa autora vysoký podiel ziskov na predajných cenách, ktorý prevyšoval podiel vstupných nákladov.¹³⁶

Zem&Vek sa následne v ďalšom článku opätovne kriticky vyjadroval k politike ECB, pričom už z nadpisu deklaroval, že „vrodená chyba eura sa nedá vyliečiť“¹³⁷. Problémov v súvislosti s menovou politikou Európskej centrálnej banky malo byť podľa denníka viacero. Úrokové sadzby ECB mali byť nastavované nielen s ohľadom na infláciu, ale aj na mieru zadlženosti členských štátov, ktorá v niektorých prípadoch presahovala 100 % ich hrubého domáceho produktu. Zároveň bolo potrebné podľa autora zohľadniť aj rozdielnu úroveň hospodárskeho cyklu jednotlivých krajín eurozóny, čo by tým pádom nevedlo k výrazným rozdielom v miere inflácie medzi členskými štátmi. Autor tak prezentoval názor, že „z toho dôvodu menová politika ECB nemohla v plnej miere

¹³⁶ HÖLCZ, Róbert. Inflácia je v područí menovej ako aj fiškálnej politiky. Zem&Vek [online]. 6. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-v-podrucu-menovej-ako-aj-fiskalnej-politiky/>

¹³⁷ HÖLCZ, Róbert. Inflácia je najskloňovanejším ekonomickým pojmom. Zem&Vek [online]. 10. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-najsklonovany-ekonomicky-pojmom/>

vyhovovať všetkým ekonomikám eurozóny, čo bolo známe už v čase zavádzania spoločnej meny“.¹³⁸

Autor na záver uvádzal, že do konca roka 2023 sa počítalo s možnosťou ďalšieho zvýšenia úrokových sadzieb ECB, čo sa odôvodňovalo pretrvávajúcou jadrovou infláciou. Alternatívny výklad tejto stratégie podľa neho však poukazoval na súvislosť s politikou amerického Federálneho rezervného systému, ktorý taktiež zvažoval zvýšenie sadzieb. ECB tak podľa niektorých názorov, ktoré autor bližšie nerozvíjal, zvyšovanie sadzieb kopírovala s cieľom predísť oslabeniu výmenného kurzu eura voči americkému doláru. Predpokladaný dopad na hospodársky rast, ktorý mohol viesť až k recesii, nebol podľa autora jednoznačne predvídateľný.¹³⁹

Autor napokon presadzoval názor, že vtedajšia úroveň zadlženosti národných ekonomik mala svoje korene v uplatňovaní neštandardného nástroja menovej politiky – kvantitatívneho uvoľňovania. Tento nástroj, predstavujúci emisiu veľkého objemu lacných peňazí smerujúcich na finančné trhy, bol na základe jeho tvrdenia po prvýkrát použitý po vypuknutí realitnej a následnej finančnej krízy, kedy s ním ako prvý začal FED a následne sa k tejto politike pripojila aj ECB. Cieľom malo byť poskytnúť finančnému trhu potrebnú likviditu po jeho predchádzajúcom oslabení.¹⁴⁰

5.3.2 Dopady inflácie

- **Dopad na domácnosti**

Zem&Vek sa k dopadom inflácie na domácnosti v článkoch vyjadroval len veľmi zriedkavo. Jediné zmienky boli vyjadrené prostredníctvom spotrebného koša, keď mesačník indikoval nárast cien potravín v priebehu jedného roka o 16,5% a zvýšenie nákladov na bývanie o 11,6%, a to napriek zastropovaniu cien energií zo strany vlády.

Autor však následne poukázal na fakt, že z krajín Vyšehradskej skupiny dosiahlo Slovensko najnižšiu úroveň inflácie – v porovnaní s Českou republikou 10,2 %, Poľskom 10,3 % a Maďarskom 17,3 %, ktoré zaznamenalo najvyššiu infláciu v rámci európskeho kontinentu.¹⁴¹

- **Dopad na súkromný sektor**

¹³⁸ HÖLCZ, Róbert. Inflácia je najskloňovanejším ekonomickým pojmom. Zem&Vek [online]. 10. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-najsklonovanim-ekonomickym-pojmom/>

¹³⁹ HÖLCZ, Róbert. Inflácia je najskloňovanejším ekonomickým pojmom. Zem&Vek [online]. 10. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-najsklonovanim-ekonomickym-pojmom/>

¹⁴⁰ HÖLCZ, Róbert. Inflácia znižuje objektivitu ekonomických ukazovateľov. Zem&Vek [online]. 1. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-znizuje-objektivitu-ekonomickych-ukazovatelov/>

¹⁴¹ HÖLCZ, Róbert. Inflácia je najskloňovanejším ekonomickým pojmom. Zem&Vek [online]. 10. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-najsklonovanim-ekonomickym-pojmom/>

V článku zo začiatku marca 2025 autor okrem iného písal o tom, že na inflácii sa dalo zarábať. Podľa neho tomu nasvedčovalo aj zhodnotenie majetku milionárov, na finančných trhoch ale aj v podnikaní, ak si mohli dovoliť premietnuť do ich spotrebiteľských cien vyššie percento, ako zaplatili na vstupe. Uvádza, že „*premiantom boli podľa banky ale aj poisťovne, ktorých ziskovosť neohrozili ani vyššie bankové odvody a určite si nemôžu sťažovať ani maloobchodné potravinárske prevádzky, o čom svedčí aj narastajúci počet zahraničných značiek*“.¹⁴²

Texty publikované v mesačníku Zem&Vek sa vyznačovali konzistentne kritickým a konfrontačným naratívom, ktorý smeroval najmä proti inštitucionálnym aktérom – predovšetkým voči Európskej centrálnej banke – podporoval napríklad euroskeptický názor o „vrodenej chybe“ projektu Eura. Text je písaný prevažne v názorovej rovine, autor opakovane pseudo-odborne analyzoval príčiny a dopady inflácie, neopieral sa ani o vyjadrenia odborníkov, ako to v rámci podpory naratívu, prípadne dodržaniu názorovej plurality robili mainstreamové ale aj alternatívne médiá – autor sa odvolával na „niektoré názory“, avšak bližšie ich nešpecifikoval. Autor podľa oboch moderných definícií alternatívnych médií presadzoval odlišnú interpretáciu ekonomickej reality voči mainstreamu. V textoch používal odbornú terminológiu ekonomickej žurnalistiky, ako „jadrová inflácia“, kvantitatívne uvoľňovanie“, avšak vložil ich do subjektívnych rámcov, čím v konečnom dôsledku nevytvoril dojem odbornej analýzy. V textoch častokrát používal aj expresívne a hodnotiace výrazy, ako „zlyhanie ECB“, „zneužitie menovej politiky“ alebo vyššie spomínanú „vrodenú chybu eura“, čím cielene vytváral u čitateľoch nedôveru voči oficiálnym inštitúciám a ich politikám.

¹⁴² HÖLCZ, Róbert. Inflácia znižuje objektivitu ekonomických ukazovateľov. Zem&Vek [online]. 1. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-znizuje-objektivitu-ekonomickych-ukazovatelov/>

Záver

Alternatívne médiá predstavujú v žurnalistike špecifickú oblasť, pre ktorú z hľadiska historického vývoja z počiatku neexistovala žiadna zmysluplná definícia. Vedeckí výskumníci sa zaoberali predovšetkým definovaním mainstreamových médií, ktoré charakterizovali elitné záujmy podnikateľskej a politickej triedy. Alternatívne médiá boli kvôli tomu v minulosti považované za demokratickejšie a zodpovednejšie voči verejnosti.

Na základe stanovených cieľov bolo zmyslom práce poskytnúť obraz o spravodajstve alternatívnych médií v súčasnosti. V prvej kapitole som sa venoval alternatívnym médiám a vymedzil ich definičnú premenu v priebehu rokov. Dôležitými boli definície Holta a Baileyovej, ktorí vymedzili definičný rámec alternatívnych médií v súčasnosti.

V druhej kapitole som sa zameril na infláciu, ktorú som prvotne charakterizoval, následne som uviedol delenia inflácie, popísal ukazovatele inflácie, príčiny inflácie a uviedol stratégie na kontrolu inflácie. Dôsledné zadefinovanie alternatívnych médií a inflácie bolo kľúčovým prvkom pri zostavovaní hodnotiaceho rámca, na základe ktorého som analyzoval články vybraných médií a naplnil hlavný cieľ práce. Pomocou zadefinovaných kategorizačných rámcov som poskytol obraz o tom, v akom kontexte sa vyskytoval pojem inflácia v mainstreamových aj alternatívnych médiách.

V sledovanom období som zaznamenal oveľa väčší výskyt článkov týkajúcich sa inflácie v mainstreamovom spravodajstve a dokázal predovšetkým ich neutrálny tón pri informovaní verejnosti o inflácii. Denníky SME aj Pravda sa vo svojom spravodajstve usilovali o faktografické pokrytie tém, opierali sa o odborné zdroje, vyjadrenia inštitúcií a štatistické údaje.

Z tematického hľadiska tvorili články o dopadoch inflácie na domácnosti, súkromný aj verejný sektor značnú časť ich spravodajstva, čo bolo v kontraste s alternatívnymi médiami, ktoré sa vo svojej tvorbe častokrát sústredili na hľadanie a popis vinníkov inflácie. Dôvody inflácie pripisovali mainstreamové médiá predovšetkým krokom vládnej koalície, ale aj politike centrálnych bánk alebo geopolitickým udalostiam. Redaktori sa však v článkoch nikdy neschyľovali k explicitnej kritike vlády alebo centrálnych bánk, kritika častokrát prebiehala prostredníctvom vyjadrení politikov alebo expertov z danej oblasti. Popri kritike však mainstreamové médiá uvádzali aj pozitíva a neschyľovali sa k používaniu emocionálne ladeného prejavu alebo expresívneho jazyka.

Kategorizácia a analýza mainstreamových médií bola z hľadiska výskumu veľmi dôležitá, pretože skúmanie alternatívneho postoja médií nie je možné bez poznania vyskytujúceho sa dominantného naratívu. Na základe kategorizácie a analýzy článkov v mainstreamových médiách som následne mohol pristúpiť k alternatívnym médiám a porovnať ekonomické spravodajstvo mainstreamového a alternatívneho prúdu, čo bolo druhým cieľom mojej práce. S druhým cieľom práce bol úzko spätý aj tretí cieľ mojej práce, a to dokázať, prípadne vyvrátiť obsahovú alternatívnosť skúmaných alternatívnych médií.

V sledovanom období sa v rámci troch médií Hlavné správy, eReport a Zem&Vek vyskytol oveľa menší počet článkov zameraných na infláciu. Z tematického hľadiska sa médiá zameriavali predovšetkým na prvú skúmanú oblasť, teda dôvody inflácie. Poskytovali alternatívne opisy a výklady dôvodov inflácie v kontraste s mainstreamovými médiami a taktiež boli nositeľmi proti-hegemonických diskurzov v porovnaní s denníkom SME a Pravda, keďže z inflácie vinili okrem iného aj zbrojenie Európskej únie v súvislosti s vojnou na Ukrajine alebo „vrodenuú chybu eura“.

V článkoch sa častokrát uchýľovali k používaniu expresívneho jazyka alebo manipulatívnych praktík, prostredníctvom ktorých sa v čitateľoch snažili vyvolávať odpor voči Európskej únii alebo západnému svetu. V článkoch dávali priestor výhradne politikom koalície alebo uvádzali názory ľudí s opačnými názormi oproti mainstreamu, pričom vo svojich príspevkoch oproti mainstreamovým médiám v značnej miere absentovali vyjadreniami odborníkov z ekonomickej oblasti. Prípadný výskyt názorov ekonómov bol mnohokrát zatienený subjektívnymi alebo expresívnymi výrazmi autorov daných médií, čím narúšali objektivitu svojich článkov.

Skúmané médiá tak vďaka svojej forme spravodajstva boli v súlade so súčasnou definíciou alternatívnych médií. Na základe vyššie uvedených skutočností preto z analyzovaného obdobia vyplynulo, že sledované alternatívne médiá z obsahového hľadiska napĺňali znaky alternatívnych médií a ich spravodajstvo sa nezanedbateľným spôsobom odlišovalo od spravodajstva mainstreamových médií.

Zoznam použitej literatúry

1. ABEL, R. *An alternative press. Why?* Publishing Research Quarterly, 1996, 12, s. 78-84.
2. ATTON, C. *Alternative Media*. London: SAGE Publications Ltd, 2002.
3. BAILEY, O. G.; CAMMAERTS, B.; CARPENTIER, N. *Understanding Alternative Media*. In: Allan, S. (ed.). New York: Open University Press, 2007.
4. BAKOŠ, Tomáš. *Ekonom Baláž: Mali sme šliapnuť na brzdu, namiesto toho prišlo ďalšie rozdávanie*. Pravda.sk [online]. 24. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693379-ekonom-balaz-mali-sme-sliapnut-na-brzdu-na-brzdu-namiesto-toho-prislo-dalsie-rozdavanie.html>
5. BANSKÁ, Stella. *Inflácia je stále vysoká: Za všetko platíme viac, zamestnávateľia sa ale do zvyšovania platov nehrnuli*. eReport [online]. 30. november 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/inflacia-je-stale-vysoka-za-vsetko-platime-viac-zamestnavatelja-sa-ale-do-zvysovania-platov-nehrnuli>
6. BERACKA, Ján. *Čo sa oplatí? Predávať, kupovať alebo čakať? Vysvetľuje expert na bývanie*. Pravda.sk [online]. 28. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/697437-co-sa-oplati-predavat-kupovat-alebo-cakat-vysvetluje-expert-na-byvanie/>
7. BERACKA, Ján. *Odborári chcú od Ficovej vlády astronomickú sumu na platy štátnych zamestnancov. Hrozia štrajkom*. Pravda.sk [online]. 18. júl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/717425-niektori-zamestnanci-statu-ledva-dosiahnu-na-minimalnu-mzdu-odbory-chcu-pre-nich-viac-no-od-vlady-pytaju-astronomicku-sumu/>
8. BERACKA, Ján. *Riaditeľka McDonald's hovorí, koľko u nich zarobia ľudia, čo Slovákom chutí a ako funguje ich biznis*. Pravda.sk [online]. 18. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/703430-riaditelka-mcdonald-s-hovori-kolko-u-nich-zarobia-ludia-co-slovakom-chuti-a-ako-funguje-ich-biznis/>
9. BERACKA, Ján. *Slovensko bude potrebovať prílev cudzincov, aby udržalo rast. Chýbajú aj ľudia, čo odišli do predčasného dôchodku*. Pravda.sk [online]. 27. jún 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/715349-slovensko-bude-potrebovat->

- prilev-cudzincov-odkazuju-analytici-chybaju-aj-ludia-co-odisli-do-predcasneho-dochodku/
10. BERACKA, Ján. *Šéf Woltu: Nižšia DPH potraviny nezlacní. Vznikajú nové dane a iné rastú, ceny pôjdu hore*. Pravda.sk [online]. 27. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/727778-sef-woltu-nizsia-dph-potraviny-nezlacni-vznikaju-nove-dane-a-ine-rastu-ceny-pojdu-hore/>
 11. BERACKA, Ján. *Vysoké platy v bankách? Mýtus, vravia odborári. Zamestnanci UniCredit na Slovensku sú v štrajkovej pohotovosti*. Pravda.sk [online]. 18. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/685448-vysoke-platy-v-bankach-mytus-vravia-odborari-zamestnanci-unicredit-na-slovensku-su-v-strajkovej-pohotovosti/>
 12. BERACKA, Ján. *Zdražovanie sa pomaly zastavuje. Niektoré potraviny zlacneli*. Pravda.sk [online]. 14. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/709986-oleje-mlieko-syry-a-zelenina-za-rok-zlacneli-ceny-potravin-prestavaju-stupat-aj-bez-zasahu-vlady/>
 13. BURSOVÁ, Henrietta. *Kamenický: Inflácia za vlády Hegera a Ódora lámala rekordy. Fico ju skrotil*. eReport [online]. 20. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/kamenicky-inflacia-za-vlady-hegera-a-odora-lamala-rekordy-fico-ju-skrotil>
 14. BURSOVÁ, Henrietta. *Takáč: Ceny potravín klesli o 2,4 %, inflácia sa stabilizuje*. eReport [online]. 6. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/takac-ceny-potravin-klesli-o-24-inflacia-sa-stabilizuje/>
 15. Central Bank of Nigeria. [online]. 2006 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: <https://www.cbn.gov.ng/out/eduseries/seriesinflation.pdf>
 16. DOWNING, J. *Radical Media: The Political Experience of Alternative Communication*. Boston: South End Press, 1984.
 17. ĎURČEK, Tomáš. *Vidlák pre HS o Ukrajine, Fialovi, Babišovi aj Ficovi: Rozhodli sa pre šokovú terapiu*. Hlavné správy [online]. 8. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/vidlak-pre-hs-o-aktualnych-temach-vztahy-medzi-nami-sa-zase-napravia-najneskor-vtedy-keď-nasa-momentalna-vlada-zmizne-na-smetisko-dejin/3853728>
 18. FABOK, Jaroslav. *Štát začal riešiť ceny potravín, do reťazcov pošle kontroly. Obchodníci hovoria, že sa neboja a už ich kontrolovali*. Pravda.sk [online]. 20. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na:

- <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/693467-stat-zacal-riesit-ceny-potravin-do-retazcov-posle-kontroly-obchodnici-hovoria-ze-sa-neboja-a-uz-ich-kontrolovali/>
19. HAJČÁKOVÁ, Daniela – KATUŠKA, Michal – RYNÍK, Jozef. *Rušia sviatok, menia II. pilier, zdvíhajú dane, cigarety a alkohol budú stáť viac. Ako ide vláda šetriť.* SME.sk [online]. 4. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23252519/ako-ide-vlada-konsolidovat-a-setrit-zruseny-sviatok-ii-pilier-dane.html>
 20. HLAVNÉ SPRÁVY. *Americká inflácia v decembri stúpila už tretí mesiac v rade.* Hlavné správy [online]. 31. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/americka-inflacia-v-decembri-stupla-uz-treti-mesiac-v-rade/3811010>
 21. HLAVNÉ SPRÁVY. *EÚ navrhuje uvoľniť fiškálne pravidlá a tým realizovať investície do zbrojenia. Generál varuje pred európskou samovraždou.* Hlavné správy [online]. 6. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/eu-navrhuje-uvolnit-fiskalne-pravidla-a-tym-realizovat-investicie-do-zbrojenia-general-varuje-pred-europskou-samovrazdou/3851202>
 22. HLAVNÉ SPRÁVY. *Inflácia na Slovensku prudko rastie, dosahuje tretiu najvyššiu úroveň v eurozóne.* Hlavné správy [online]. 3. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-na-slovensku-prudko-rastie-dosahuje-tretiu-najvyssiu-uroven-v-eurozone/3813340>
 23. HLAVNÉ SPRÁVY. *Inflácia u nás mierne klesá, no je naďalej štvrtá najvyššia v eurozóne.* Hlavné správy [online]. 3. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-u-nas-mierne-klesa-no-je-nadalej-stvrta-najvyssia-v-eurozone/3848038>
 24. HLAVNÉ SPRÁVY. *Inflácia v Európe opäť vzrástla.* Hlavné správy [online]. 1. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-v-europe-opat-vzrastla/3365064>
 25. HLAVNÉ SPRÁVY. *Inflácia, dôchodky a bývanie – hlavné obavy Nemcov pred voľbami.* Hlavné správy [online]. 30. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-dochodky-a-byvanie-hlavne-obavy-nemcov-pred-volbami/3768360>

26. HLAVNÉ SPRÁVY. *KDH kritizuje, že nárast miezd v školstve neodráža infláciu na Slovensku*. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/kdh-kritizuje-ze-narast-miezd-v-skolstve-neodraza-inflaciu-na-slovensku/3848844>
27. HLAVNÉ SPRÁVY. *Mzdy na Slovensku v roku 2024 rástli rýchlejšie ako inflácia*. Hlavné správy [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/mzdy-na-slovensku-v-roku-2024-rastli-rychlejsie-ako-inflacia/3848738>
28. HLAVNÉ SPRÁVY. Podpora [online]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/podpora> [cit. 2025-03-20].
29. HLAVNÉ SPRÁVY. *Slovenská ekonomika v tomto roku porastie, stabilný zostane aj trh práce*. Hlavné správy [online]. 14. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/slovenska-ekonomika-v-tomto-roku-porastie-stabilny-zostane-aj-trh-prace/3828850>
30. HÖLCZ, Róbert. *Inflácia je najsklonovanejším ekonomickým pojmom*. Zem&Vek [online]. 10. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-najsklonovany-ekonomicky-pojmom/>
31. HÖLCZ, Róbert. *Inflácia je v područí menovej ako aj fiškálnej politiky*. Zem&Vek [online]. 6. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-je-v-podrucu-menovej-ako-aj-fiskalne-politiky/>
32. HÖLCZ, Róbert. *Inflácia znižuje objektivitu ekonomických ukazovateľov*. Zem&Vek [online]. 1. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://zemavek.sk/inflacia-znizuje-objektivitu-ekonomicky-ukazovatelov/>
33. HOLT, K. U. *Key Dimensions of Alternative News Media*. *Digital Journalism*, 2019, 7, s. 860–869. DOI: 10.1080/21670811.2019.1625715.
34. HÖFLMAYR, M. *Inflation explained: What lies behind and what is ahead?* European Parliamentary Research Service, 2022.
35. IAB Slovakia. *Informácie o IAB monitor* [online]. Bratislava: IAB Slovakia, [cit. 2025-03-28]. Dostupné na: <https://www.iabslovakia.sk/iab-monitor/informacie-o-iab-monitor/>
36. KOHUTKOVÁ, Zuzana. *Inflácia v októbri klesla! Ceny boli medziročne vyššie o 7,1 %*. eReport [online]. 15. november 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/inflacia-klesla/>

37. KONŠPIRÁTORI.sk. Zoznam stránok [online]. Bratislava: NetSuccess. Dostupné na: <https://konspiratori.sk/zoznam-stranok> [cit. 2025-03-20].
38. KONŠTIAK, Pavol. *Inflácia klesá, ceny potravín konečne padajú!*. Hlavné správy [online]. 15. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-klesa-ceny-potravin-konecne-padaju/3492886>
39. KRAJECOVÁ, Petra. *Rast reálnych miezd bude v roku 2025 iba mierny, inflácia bude nad 4%*. eReport [online]. 1. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-realnych-miezd-bude-v-roku-2025-iba-mierny>
40. KRESCANKO DIBÁKOVÁ, Jana. *Mikloš v Aréne: Konsolidačný balíček je zlý, narastie sivá ekonomika*. SME.sk [online]. 10. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23395999/ivan-miklos-arena-rozhovor.html>
41. KRUGMAN, P.; Wells, R. *Economics*. 4. vyd. New York: Worth Publishers, 2015.
42. KRUPA, Lukáš. *Rast slovenskej ekonomiky*. eReport [online]. 11. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ereport.sk/rast-slovenskej-ekonomiky/>
43. LABONTE, M. *Inflation in the U.S. Economy: Causes and Policy Options*. Congressional Research Service, 2022.
44. LABONTE, M. *Inflation: Causes, Costs, and Current Status*. Congressional Research Service, 2011.
45. MISHKIN, F. S. *Strategies for Controlling Inflation*. 6122. vyd. Cambridge: National Bureau of Economic Research, 1997.
46. MORAVČÍK, Marek. *Michelko vylúčil to, čo Gašpar označil za podmienku vyjednávania s huliakovcami (čo zaznelo v diskusiách)*. SME.sk [online]. 1. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23418607/gaspar-si-nie-je-isty-ci-za-rozpocet-zahlasuju-aj-huliakovci-co-zaznelo-v-politickych-diskusiach.html>
47. PAROBEK, Pavol. *Inflácia môže Slovensku pomôcť, Slovákom však nie*. Hlavné správy [online]. 7. september 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/inflacia-moze-slovensku-pomocet-slovakom-vsak-nie/3251686>
48. RAUCH, J. *Resisting the News: Engaged Audiences, Alternative Media, and Popular Critique of Journalism*. New York: Routledge, 2021.
49. SEDLÁK, Jozef. *Lacnejšie potraviny? Dva razy meraj, raz rež, hovorí prezident Zväzu obchodu*. Pravda.sk [online]. 6. február 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/698482-sef-obchodnikov-hovori-o->

- cenach-potravin-sme-radi-ze-ficova-vlada-nestropuje-ceny-to-by-bola-cesta-do-pekla/
50. SEDLÁK, Jozef. *Šéf COOP Jednota: Biedronka prinesie ešte väčší tlak na slovenské potraviny, Kaufland nás napadol za reklamu o bačovi a honelníkovi*. Pravda.sk [online]. 26. apríl 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/707509-sef-coop-jednota-kaufland-nas-napadol-za-reklamu-o-bacovi-a-honelnikovi-aj-tak-sme-jednotka-v-ponuke-slovenskych-potravin/>
 51. SITA. *Cenové dno sme už videli. Zlacňovanie na čerpacích staniciach sa čoskoro skončí, tvrdí analytik*. Pravda.sk [online]. 29. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/692361-cenove-dno-sme-uz-videli-zlacnovanie-na-cerpacich-staniciach-sa-coskoro-skonci-tvrdi-analytik/>
 52. SITA. *Ceny budú stúpať rýchlejšie ako platy. Návrat do slovenského normálu sa posúva, vyhlásil guvernér NBS Kazimír*. Pravda.sk [online]. 5. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/683940-ceny-budu-stupat-rychlejsie-ako-platy-na-rast-realnych-miezd-si-este-pockame-vyhlasil-guvernier-nbs-kazimir/>
 53. SITA. *Slováci zarábajú čoraz viac. Mzdy za rok narástli takmer o 10 percent, inflácia je na ústupe*. Pravda.sk [online]. 14. október 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/684976-slovaci-zarabaju-coraz-viac-mzdy-za-rok-narastli-takmer-o-10-percent-inflacia-je-na-ustupe/>
 54. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Američania sa topia v dlhoch na kreditkách. Uvidíme, ako sa k tomu postaví Trump 2.0*. SME.sk [online]. 2. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23430234/usa-americiania-kreditne-karty-dlhy.html>
 55. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Danko si vydupal nižšiu DPH na ubytovanie a gastro, no ceny aj tak rástli*. SME.sk [online]. 17. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451621/ceny-potraviny-dph-konsolidacia.html>
 56. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Ľudia na Slovensku si za plat môžu dovoliť najmenej, ukazuje rebríček krajín (tabuľky a grafy)*. SME.sk [online]. 4. marec 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23458372/platy-mzda-rebricke-krajin.html>

57. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Na Slovensku tento rok ceny porastú, na rozdiel od väčšiny eurozóny*. SME.sk [online]. 27. január 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23441819/inflacia-slovensko-rast-konsolidacia-eu.html>
58. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Sadzby padali, energopomoc zamiešala s číslami. Čo sa dialo v ekonomike?* SME.sk [online]. 20. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23427311/co-sa-dialo-v-ekonomike-pred-koncom-roka.html>
59. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Veselá paradajka sa vytráca, privátne značky u nás zdomácnili a vznikajú nové*. SME.sk [online]. 19. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23452517/paradajky-mlieko-aj-naradie-privatne-znacky-u-nas-zdomacneli-tento-rok-mozu-byt-este-vyhladavanejsie.html>
60. ŠTALMACHOVÁ, Michaela. *Za obedy dáme viac ako osem eur. V bratislavskej župe sú prekvapivo druhé najlacnejšie*. SME.sk [online]. 27. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23426816/na-obedy-utratieme-viac-ako-cesi-co-bude-v-buducom-roku-po-mixe-konsolidacnych-opatreni.html>
61. Štatistický úrad Slovenskej republiky. *Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistík* [online]. 5. jún 2024 [cit. 2025-01-16]. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/macroeconomic/prices/metadata!/ut/p/z1/jZJBT4NAEIV_iweO7j4WtoC3LaZ0DVHbLS3uxUCDIKRAQ1H030uTXkx0ZW6TfO_N5M1QTVOqm-yjKrO-apvsOPYveva68qQ_n9sCPvcA-agSYKuwkQ7dGQG4VE_Rh5FYul4M-HHEIcUyWQcrx4FwpunxRwlM0xsAbbZXR
62. TASR. *Danko predčasné voľby vylúčil, za postojom poslancov okolo Huliaka vidí Pellegriniho*. SME.sk [online]. 23. november 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23415320/danko-truban-politika-sobotne-dialogy.html>
63. TASR. *Dve tretiny Slovákov chcú k svojim peniazom v roku 2024 pristupovať inak. Čo chcú zmeniť?* Pravda.sk [online]. 13. január 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/695813-dve-tretiny-slovakov-chcu-k-svojim-peniazom-v-roku-2024-pristupovat-inak-co-chcu-zmenit/>
64. TASR. *Mimoriadne schôdze k odvolávaniu ministra Tarabu a ministerky Šimkovičovej neotvorili*. SME.sk [online]. 18. február 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23451856/taraba-simkovicova-odvolavanie-ficova-vlada.html>

65. TASR. *Mnohé mestá stále nedokážu zostaviť svoje rozpočty na nasledujúci rok, upozorňuje Únia miest Slovenska.* SME.sk [online]. 1. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23391857/mesta-nedokazu-zostavit-svoje-rozpocety-na-nasledujuci-rok-upozornuje-unia-miest-slovenska.html>
66. TASR. *Nové čísla rastu cien: Inflácia ďalej klesá. Potraviny za rok zdraželi aj tak o skoro 8 percent.* Pravda.sk [online]. 14. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/692002-nove-cisla-rastu-cien-inflacia-dalej-klesa-potraviny-za-rok-zdrazeli-aj-tak-o-skoro-8-percent/>
67. TASR. *Odborový zväz školstva nepodpíše kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa.* SME.sk [online]. 24. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23388553/odborovy-zvaz-skolstva-nepodpise-kolektivnu-zmluvu-vyssieho-stupna.html>
68. TASR. *Priemerná mzda už presiahla 1 500 eur. Za rok si zamestnanci prilepšili o 100 eur v hrubom.* Pravda.sk [online]. 3. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/722557-priemerna-mzda-uz-presiahla-1-500-eur-za-rok-si-zamestnanci-prilepsili-o-100-eur-v-hrubom/>
69. TASR. *Šaško sa obáva, že ak čoskoro nedôjde k dohode, môže o vyrokované peniaze prísť.* SME.sk [online]. 18. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23399878/sasko-sa-obava-ze-ak-coskoro-nedojde-k-dohode-moze-o-vyrokovane-peniaze-prist.html>
70. TASR. *So svojím životom je podľa prieskumu spokojná výrazná väčšina Slovákov.* SME.sk [online]. 2. december 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23418897/so-svojim-zivotom-je-podla-prieskumu-spokojna-vyrazna-vacsina-slovakov.html>
71. TASR. *Vláda predstavila štátny rozpočet. Ficovej drahoty a chaosu, vyhlásilo PS.* SME.sk [online]. 15. október 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23398301/vlada-predstavila-statny-rozpocet-ficovej-drahoty-a-chaosu-vyhlasilo-ps.html>
72. TASR. *Vlna zdražovania ešte nie je zažehnaná. Nad infláciou eurozóna ešte nevyhrala.* Pravda.sk [online]. 3. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/690738-vlna-zdrazovania-este-nie-je-zazehnana-nad-inflaciou-eurozona-este-nevyhrala/>
73. TASR. *Zdravotníctvo príde v dôsledku konsolidácie o takmer 260 miliónov eur, tvrdí SaS.* SME.sk [online]. 19. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na:

- <https://domov.sme.sk/c/23386378/zdravotnictvo-pride-v-dosledku-konsolidacie-otakmer-260-milionov-eur-tvrdi-sas.html>
74. VANČO, Martin. *Miestne dane a poplatky idú prudko hore. Prečo majú mestá stále málo peňazí?* SME.sk [online]. 6. december 2023 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/23256479/mesta-samospravy-financie-dane.html>
75. WEBER, I. M. (2023). *Taking Aim at Sellers' Inflation*. Project Syndicate. Dostupné na: <https://www.project-syndicate.org/commentary/sellers-inflation-diagnosis-accepted-but-old-interest-rate-policies-remain-by-isabella-m-weber-2023-07>
76. ZEMKO, Tomáš. *Dosiahli sme dno, už sa pôjde iba hore. Analytici hovoria, že lacnejšie bývanie sa čakať nedá*. Pravda.sk [online]. 7. august 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/719811-dosiahli-sme-dno-uz-sa-pojde-iba-hore-analytici-hovoria-ze-lacnejšie-byvanie-sa-cakat-neda/>
77. ZEMKO, Tomáš. *Exministerka Schmögnerová: Zvýšenie DPH nemala Ficova vláda dopustiť, víťazom balíčka je SNS*. Pravda.sk [online]. 28. september 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/725260-exministerka-schmognerova-ficov-konsolidacny-balicek-je-socialne-udrzatelny-pre-dobre-zarabajucich-ludi/>
78. ZEMKO, Tomáš. *Plyn má zdražieť o 30 percent, opozícia už „páli“ po Sakovej. Tá priznáva, že všetkým pomôcť nemožno*. Pravda.sk [online]. 18. marec 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/724819-plyn-ma-zdraziť-o-30-percent-opozicia-uz-pali-po-sakovej-ta-priznava-ze-vsetkym-pomocť-nemožno/>
79. ZEMKO, Tomáš. *Slováci si doprajú all inclusive v hoteloch, tvrdia cestovky. Registrujú obrovský záujem, destinácie zdraželi rozdielne*. Pravda.sk [online]. 25. máj 2024 [cit. 2025-03-20]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/711257-slovaci-si-dopraju-all-inclusive-v-hoteloch-tvrdia-cestovky-registruju-obrovsky-zaujem-destinacie-zdrazeli-rozdielne/>